

P. b. b.
Verlagsort: 1080 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

10
říjen
2010
30. ročník

- Rozhovor: S malířkou Lennou Knilli / Marie Brandeis
- Fejeton: 96. Trilobit / Pavel Kohout
- Příloha: Gedenktage von Vertretern der tschechischen (Militär)Sprache
Významní čeští architekti druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

CYKLUS FILMŮ KARLA ZEMANA K 100. VÝROČÍ JEHO NAROZENÍ

Karel ZEMAN (3. 10. 1910, Ostroměř – 5. 4. 1989, Zlín), český filmový režisér, výtvarník, loutkář, animátor a reklamní grafik. Vystudoval obchodní školu a kurs reklamního kreslení. S animací a trikovými záběry, kterými se proslavil ve filmu *Cesta do pravěku*, začal profesionálně v roce 1943 ve filmových ateliérech ve Zlíně. Již předtím si však doma natáčel amatérské loutkové filmy. Natočil řadu světově vysoce ceněných celovečerních filmů s unikátní výtvarnou a trikovou stránkou a poetikou, z nichž nejslavnější jsou *Vynález zkázy*, *Baron Prášil*, *Na kometě*, *Ukradená vzducholod* a *Cesta do pravěku*.

pondělí 08. 11. 2010 v 19:30

Baron Prášil (Československo, 1961, 83 min., česká verze)

Animovaný / sci-fi / fantasy / dobrodružný film

Režie: Karel Zeman; **námět:** G. A. Bürger (novela *Baron Münchhausen*); **scénář:** Karel Zeman, Josef Kainar, Jiří Brdečka; **kamera:** Jiří Tarantík; **hudba:** Zdeněk Liška; **architekt:** Zdeněk Rozkopal; **výtvarník:** Zdeněk Ostrčil, Josef Zeman; **animátor:** Arnošt Kupčák, Jindřich Liška, František Krčmář; **premiéra:** 1. září 1962

Hrají: Miloš Kopecký, Jana Brejchová, Rudolf Jelínek, Karel Höger, Jan Werich, Rudolf Hrušínský, Eduard Kohout, Bohuš Záhorský, Karel Effa, Naděžda Blažičková, František Šlégr, Josef Hlinomaz, Zdeněk Hodr, Richard Záhorský, Otto Šimánek, Václav Trégl, Jan Libíček, Jarka Pižla, Miloslav Holub, Vítězslav Černý, Miroslav Homola

Krátký obsah: Tento film inspirovaný knihou R. E. Raspeho z roku 1785 je skutečnou pastvou pro oči, uši a mysl. Příběh začíná v 18. století v malém městečku, které je neustále okupováno Turky a kde na zakázku hraje malá herečka pro ministra války a jeho přátele hru o fiktivních dobrodružstvích Barona Prášila. Během představení však do sálu vstoupí starý voják tvrdící o sobě, že je pravým Baronem Prášilem. Tento Baron Prášil pak začne předváděnou hru uvádět na správnou míru. Vyprávění Barona Prášila tak spojuje jednotlivá pozoruhodná dobrodružství, která Baron prožil společně se svými kamarády.

pondělí 13. 12. 2010 v 19:30

Pohádka o Honzíkovi a Mařence (Československo 1980, 67 min., česká verze s něm. titulky)

Režie: Karel Zeman

Hrají: Otakar Brousek st., Jaroslav Moučka, František Filipovský, Naďa Konvalinková, Helena Vondráčková, Zdeněk Vašek, Miloš Vosmanský, Hana Zaoralová, Antonín Procházka, Jana Tomečková, Jiří Juřina, Karel Semerád

Krátký obsah: Poslední film klasika trikového filmu Karla Zemana vznikl ploškovou animací – tudíž ani nepředstírá nějakou trojrozměrnost. Inspirován klasickými českými pohádkami, vypráví o malém rytíři, jenž se vypravil do světa mocných, aby posléze zjistil, že není důležité dobrodružství u honosných dvorů, nýbrž přátelství prostých lidí. Realizace filmu byla poznamenána vážnými zdravotními problémy režiséra Zemana.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2011: vždy druhé pondělí v měsíci.

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku a České centrum ve Vídni si Vás dovoluují co nejsrději pozvat na

VARHANNÍ A PĚVECKÝ KONCERT

na počest 155. výročí narození českého houslisty, varhaníka, hudebního skladatele, dirigenta a pedagoga

Josefa Kličky

Pátek 26. listopadu 2010 v 18:30 hodin

Kostel Maria am Gestade

Passauer Platz / Salvatorgasse 12, 1010 Wien

Prof. Mgr. Josef LECIAN, varhany; Pavel ČERVINKA, baryton

F. Mendelssohn-Bartholdy, K. Bendl, G. Bizet, A. Dvořák, L. Janáček, J. Klička: *Fantazie* (Na motivy Smetanova *Vyšehradu*), B. A. Wiedermann, A. Dvořák: *Biblické písně, Večerní písně, Cigánské melodie*

Vstupné dobrovolné

Josef Klička (15. 12. 1855, Klatovy – 28. 3. 1937, Klatovy) – český houslista, varhaník, hudební skladatel, dirigent a pedagog. Je považován za zakladatele tradice české moderní varhanní improvizace a interpretace, v oblasti kompoziční za českého „varhanního symfonika“ etapy českého hudebního romantismu.

Prof. Mgr. Josef LECIAN – profesor Akademie múzických umění v Praze, varhaník Královské kolegiální kapitoly Vyšehrad v pražském kostele sv. Petra a Pavla, sólista mnoha varhanních koncertů v České republice i v zahraničí – Itálii, Francii, Belgii, Portugalsku, Německu, Polsku a Rusku. Spolupracuje s Národním divadlem v Praze, Státní operou, Českou filharmonií a Českým rozhlasem.

Pavel ČERVINKA – baryton, sólista pražského Národního divadla. Zpívá party barytonového repertoáru českého (Dvořák, Smetana, Janáček, Martinů) i světového (Verdi, Čajkovskij, Gounod, Donizetti, Wagner, Gershwin). Vystupoval na pódiích předních koncertních sálů v Německu, Rakousku, Finsku, Polsku, Chorvatsku, Švýcarsku, Japonsku, Bulharsku či Rumunsku. Absolvoval celou řadu koncertů ve spolupráci s Českým rozhlasem a televizí.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

promítací sezóna pokračuje v pondělí **8. listopadu 2010** v rámci cyklu filmů předního českého režiséra **Karla Zemana** filmem **Baron Prášil** s vynikajícím hercem **Milošem Kopeckým** v hlavní roli a bude v tomto roce zakončena 13. prosince 2010 filmem **Pohádka o Honzíkovi a Mařence**, který byl také posledním dílem klasika trikového filmu Karla Zemana. Začátek představení je vždy v 19:30 hodin, rezervace není možná.

Z technických důvodů se budeme zabývat zajímavou a informativní pódiovou diskusí, kterou uspořádalo Vídeňské pracovní sdružení pro národnostní otázky s vídeňskými politiky, až v příštím čísle.

Srdečně Vás zveme v pátek **26. listopadu 2010 v 18:30** do kostela Maria am Gestade na **varhanní a pěvecký koncert** uspořádaný na počest 155. výročí narození českého houslisty, varhaníka, hudebního skladatele, dirigenta a pedagoga Josefa Kličky. Budou uvedena díla těchto skladatelů: J. Klička: Fantazie (varhanní přepracování Smetanova Vyšehradu), F. Mendelssohn-Bartholdy, K. Bendl, G. Bizet, A. Dvořák, L. Janáček, B. A. Wiedermann,

A. Dvořák: Biblické písně, Večerní písně, Cigánské melodie v přednesu prof. Mgr. Josefa Leciana (varhany) a Pavla Červinky (baryton).

Zveme vás **16. listopadu 2010 v 19:00** na autorské čtení českého spisovatele **Oldřicha Stránského** **Es gibt keine Gerechtigkeit auf Erden**, moderace Jan Hloušek, a **7. prosince 2010 v 18:00** na autorské čtení a prezentaci nové knihy česko-rakouského autora **Milana Ráčka** **Hochzeiten / Vznešené okamžiky – Svatební příběhy, které by raději měly zůstat utajeny**, oba pořady se konají v Českém centru, Herrngasse 17.

Přeji Vám příjemné chvíle nad časopisem Kulturní klub.

Helena Basler

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: říjen – listopad 2010	4
Církevní kalendář: listopad – prosinec 2010	6
Rozhovor	7
Kultura	9
Události	28
Zajímavosti	32
Fejeton	39
Ekonomika	40
Správy zo Slovenska	45
Sokol & sport	49
Úvahy & postřehy	52
Z české a slovenské Vídně a okolí	53
Oznámení	61
Informace & inzerce	71
Příloha: Významní čeští architekti 19. a 20. století	I-XII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek,

Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladařka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík, Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,

P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kávin, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion,

Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová,

Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová,

Mgr. Tomáš Vaněk, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce: Tiskárna Sládek

Na přední straně obálky:

Jaromír FUNKE, Abstraktní foto (Kompozice), 1928-1929, fotografie, 58 × 45 cm, Moravská galerie Brno

Na zadní straně obálky:

František X. PROCHÁZKA, Noční krajina, 1811, olej, plátno, 37 × 53 cm

(Tento obraz byl kdysi součástí slavné kolekce průmyslníka Jindřicha Waldese.)

Více o autorech viz str. 5

VÝSTAVY:

19. 10. – 09. 01. **HANS VON AACHEN (1552-1615)**

Malíř na evropských dvorech, jehož kariéra vyvrcholila právě na Pražském hradě, kde byl dvorním malířem i důvěrníkem císaře Rudolfa II. Nejznámějším Aachenovým dílem je právě podobizna císaře Rudolfa II. Kurátorka Eliška Fučíková

Kunsthistorisches Museum, Maria Theresien-Platz, 1010 Wien
úť – ne 10:00-18:00, čť 10:00-21:00

do 23. 10. **Jan BEZUCHA, Michaela BRACHTLOVÁ, Jiří ERNEST: Město hledá budoucnost – Praha Holešovice**

Galerie auf der Pawlatsche, Institut für Slawistik, AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, 1090 Wien,
www.univie.ac.at/pawlatsche; www.fotodokument.cz

27. 10. – 23. 11. **Štěpán HON: Sudety (fotovystava)**

27. 10. 18:00 Vernisáž

Galerie auf der Pawlatsche, Institut für Slawistik, AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, 1090 Wien, www.univie.ac.at/pawlatsche

do 28. 10. **Filmový kouzelník Karel Zeman: fotografie z filmů Karla Zemana**

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

do 28. 10. **Evropské pexeso**

Animovaný cyklus o jednotlivých zemích EU, výstava s projekcí a interaktivními stanovišti, zaměřená na rodinné publikum

CCV/Eunic/Česká televize

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

do 31. 10. **Sammeln: Zeitverschwendung oder Kunst?**

Výstava školaček a školáků vídeňské AHS Rahlgasse

Kunsthistorisches Museum, Maria Theresien-Platz, 1010 Wien

úť – ne 10:00-18:00, čť 10:00-21:00

04. 11. – 13. 01. 2011 **Český Krumlov objektivem moderní historie**

04. 11. Vernisáž

Měsíc fotografie: Prezentace města Český Krumlov

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Vídeň

CCV/CV/město Český Krumlov/CT/Monat der Fotografie

do 09. 11. **Design Barocker Glanz und Stainless Steel**

Tischkultur mit Vergangenheit und Zukunft. In Kooperation mit Vienna Design Week werden u. a. Arbeiten des renommierten Prager Studios Olgoj Chorchoj und des tschechischen Designers Daniel Pošta (vertreten mit Makkink & Bey, NL) präsentiert. Kern des Projekts von Olgoj Chorchoj ist ein wunderbarer Perspektivenwechsel, der uns die Welt mit Kinderaugen sehen lässt.

Ort: Liechtenstein Museum, Fürstengasse 1, 1090 Wien

Weitere Infos: www.liechtensteinmuseum.at; www.viennadesignweek.at; www.olgojchorchoj.cz

do 21. 11. **ak7 – Contemporary Design by Contemporary Artists**

Internationale Künstler entwarfen für das Label ak7 Möbeleditionen zu jeweils 7 Stück, die in klassischer Handarbeit von Tiroler HandwerkerInnen hergestellt wurden. Mit Pavel Büchler (CZ, Northern Art Price 2009). Eine Ausstellung in Kooperation mit dem Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten und der Botschaft der Tschechischen Republik in Österreich. Eröffnung im Rahmen der Vienna Design Week.

Ort: freiraum quartier21 International, MuseumsQuartier, Museumsplatz 1, 1070 Wien, www.quartier21.at, www.doxprague.org

do 09. 01. 2011 **MICHELANGELO: Zeichnungen eines Genies**

Albertina, Albertinaplatz 1, 1010 Wien

do 16. 01. 2011 **PICASSO: Friede und Freiheit**

Otevřeno: denně 10:00-18:00, st 10:00-21:00

Albertina, Albertinaplatz 1, 1010 Wien, www.albertina.at

JEDNOTLIVÉ AKCE:

22. 10. 17:00-19:00 **Tři země. Dvě řeky. Jedna budoucnost** (symposium)

Eröffnung eines kulturell-wirtschaftlichen Symposiums über die gelebte Nachbarschaft von der Slowakei, Tschechien und Österreich.

Programm: Präsentation des Buches „Nationalpark Donau-March-Thaya Auen. Eine Dreiländervision“ (von H. P. Graner). Vernissagen aus der 3-Länderregion, begleitet durch das slowakische Jazzensemble von Jaroslav Rozsival.

Atrium Hohenau, Liechtensteintrasse 10, 2273 Hohenau an der March Club Niederösterreich

23. 10. 9:00-13:00 **Tři země. Dvě řeky. Jedna budoucnost** (matinée)

Sechs moderierte Diskussionen mit VertreterInnen aus der Slowakei, Tschechien und Österreich unter dem Motto „Vergangenheit und Zukunft einer Wirtschafts-, Natur- und Kulturregion im Herzen Europas“. U. a. Moderatorin DDr. Viera Polakovičová

Atrium Hohenau, Liechtensteintrasse 10, 2273 Hohenau an der March Club Niederösterreich

23. 10. 16:00 **Župní valná hromada**

Slovanská beseda, 1010 Vídeň, Drachengasse 3

26. 10. 11:00 **Sokolský výlet** (bývalý pochod zdatnosti)

Sraz u konečné stanice UI na Reumannplatzu, před vchodem do Amalienbadu.

28. 10. 19:00 **Jeffrey HATCHER: Picasso**

Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3

KF

28. 10. 11:00-14:30 **Noc literatury 2010 / Literatur Chill-Out: Jaromír KONEČNÝ**

Haus der EU in Wien, Wipplingerstrasse 35, 1010 Wien

ČCV

04. 11. 19:00 **Tajomné Mamberamo** (film)

Řežia P. Barabáš, 2000

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

RSKS

06. 11. **Martinská zábava**

Steinergasse 7, Wien 1170

Sokol Vídeň XVI/XVIII

07. 11. 12:00 **Mimořádná valná hromada Sokola Vídeň III/XI**

Restaurace Böhmerwald, Wiedner Gürtel 20, 1040 Wien

08. 11. 19:30 **Baron Prášil** (film)

Režie: Karel Zeman, v hl. roli Miloš Kopecký

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

KK, ČCV, ZÚ

08.-10. 11. 10:00-17:00 **prezentace lázní Luhačovice**

Czech Tourism, ČCV

09. 11. **František UHLÍŘ – Jaromír HELEŠIC: Projekt PVC (Praha – Vienna – Connection)**

Klosterneuburg, Klub „Grüner Baum“

10. 11. **František UHLÍŘ – Jaromír HELEŠIC: Projekt PVC (Praha – Vienna – Connection)**

Wien, Klub „Zwe“

10. 11. 16:00 **Václav KULLE: Přírodní zvláštnosti a nové objevy v okolí Weitry a Gmündu – oblast Waldviertel** (přednáška)

Rakouské kulturní fórum, Jungmannovo náměstí 18, Praha 1

Klub přátel Rakouska Praha

13. 11. 19:00 **My fair Lady** (muzikál)

14. 11. 15:00 **My fair Lady** (muzikál)

Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3

Na sobotu můžete objednávat vstupenky u Jiřiny Rozehnalové, tel. 0699/19239506, na neděli u Aničky Beranové, telefon 01/3500413.
Vlastenecká omladina

16. 11. 19:00 Oldřich STRÁNSKÝ: *Es gibt keine Gerechtigkeit auf Erden*

Autorské čtení českého spisovatele, moderace Jan Hloušek
České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

26. 11. 18:30 Varhanní a pěvecký koncert

Na počest 155. výročí narození českého houslisty, varhaníka, hudebního skladatele, dirigenta a pedagoga Josefa Kličky (prof. Mgr. Josef LECIAN, varhany; Pavel ČERVINKA, baryton).

Kostel Maria am Gestade, Passauer Platz / Salvatorgasse 12, 1010 Wien
KK, ČCV

27. 11. 18:00 *Drei in einem: Musik – Poesie – Malerei*

„Die Fuge der Wörter“ anlässlich des 260. Todestages und 325. Geburtstages von Johann Sebastian Bach Eine einzigartige Verbindung der Meisterinterpretation und Improvisierungen der Werke Bachs vom bedeutenden slowakischen Pianisten Miki Skuta und der Versen und LIVE-Malerei von dem berühmten slowakischen Autor Daniel Hevier.

Slowakisches Institut in Wien, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

27. 11. 18:00 Slovenská Katarínska zábava

Reštaurácia Luftburg beim Schweizerhaus (Wiener Prater)
RSKS

30. 11. 14:00 prezentace Jihočeského kraje

CCV, CT, Jihočeský kraj

04. 12. Výroční členská schůze Klubu přátel Rakouska (Praha)

Obvodní úřad městské části Prahy 1 v Revoluční ulici.

Po skončení schůze následuje tradiční vánoční posezení.

07. 12. 18:00 Milan RÁČEK: *Der helle Weg in der Dunkelheit*

Autorské čtení a prezentace nové knihy česko-rakouského autora

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

10. 12. Koncert na počest stoletého výročí hotelu Posta

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

AS

10.-12. 12. Reisen, Begegnungen

Adventausflug mit Hana Rigo nach Prag

13. 12. 19:30 *Pohádka o Honzíkovi a Mařence* (film)

Režie: Karel Zeman

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

KK, ČCV, ZÚ

21. 12. Giuseppe VERDI: *La Traviata*

Edita Gruberová, Pavol Breslik ad., koncertantní provedení opery

Musikverein, Großen Musikvereinssaal, Bösendorferstr. 12, 1010 Wien,

Österreich, Tel: 505 8190, <http://www.musikverein.at>

23. 12. 19:30 Bolschoi Don Kosaken

Tradiční vánoční koncert pod vedením Petji Houdjakova ve vídeňském Konzerthausu.

Vstupenky na tel. 0664/301 52 10 nebo lera@bdk.at a také ve všech předprodejích.

Wiener Konzerthaus, Lothringerstrasse 20, 1030 Wien

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport*, *Z české a slovenské Vídně a okolí* a *Oznámení*.

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

www.slovaci.at

e-mail: rsks@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.sivieden.mfa.sk

e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel.: 535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova

e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at

e-mail: theaterbrett@eunet.at

út – so, 20:00, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55

DETSKÝ SÚBOR ROZMARÍN PRI RSKS

má nácviky každú stredú: predškolský vek od 15:15 do 16:30 hod., školáci a mládež od 16:15 do 18:30 hod. Tanec, spev, hra na pišťalkách, fujare, cim-bale.

Komenského škola, Veľká klubovňa

Ďalší dôležité adresy a kontakty viz v oddílu *Inzerce*.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena. – Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Jaromír FUNKE (1. 8. 1896, Skuteč – 22. 3. 1945, Praha), vedle Jaroslava Rösslera druhý z českých průkopníků moderní fotografie. Byl nejvlivnějším fotografem, teoretikem a pedagogem meziválečné doby, přestože neabsolvoval žádné fotografické školení. Bezpečně se orientoval v převratných proměnách tehdejší doby. Vystudoval Právnickou fakultu, ale už během studia se intenzivně věnoval fotografii. Po vyloučení ze Svazu českých klubů amatérů spoluzaložil s Josefem Sudkem a Adolfem Schneebergerem roku 1924 Českou fotografickou společnost. Shodou okolností se z amatéra stal profesionál, který začal roku 1931 vyučovat fotografii na „slovenském Bauhausu“, Škole umeleckých řemesel v Bratislavě, odkud roku 1935 přešel do Prahy na Státní grafickou školu. Byl též externím redaktorem a členem několika dalších organizací a spolků, především jedním z šesti členů fotografické sekce SVU Mánes.

František X. PROCHÁZKA (27. 11. 1740, Praha – 15. 4. 1815, Praha) pocházel z měšťanské rodiny, absolvoval piaristické gymnázium, učil se v malířské a restaurátorské dílně Jana Kastnera. Zde získal i průpravu pro svou pozdější činnost restaurátorskou. V roce 1764 pokračoval u Norberta Grunda a v letech 1764-1768 v malířské škole v Drážďanech. V letech 1769-1771 provázal knížete Schwarzenberga po Německu, Rakousku a Itálii. Poté se usadil v Praze a koupil si dům na Novém Městě. Maloval oltářní obrazy, jako restaurátor zachránil Rubensovy obrazy hlavního oltáře malostranského kostela sv. Tomáše a opravil Reinerovu fresku v kapličce sv. Barbory na Hradčanech. Byl také krajinářem. Vyšel z rokokových idyl a zaměřil v dobové tendenci k předromantickému zobrazování přírody. Na Procházkovu dílo navázal např. August Bedřich Piepenhagen.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41   Fax: +43 (01) 711 84 112
 www.sweb.cz/farnost.viden   www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:
CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
 mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**
KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
 mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**
KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:
 mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**
KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:
 mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:30**

Veranstaltungen 2010

Di	02. 11.	Allerseelen – 15:00 Friedhofsfreunde	17:00	SALESIANUM
SO	14. 11.	Hl. Agnes von Böhmen	11:00	SALESIANUM
Sa	20. 11.	Vorabendmesse – 10:00 Weiterbildung	18:30	Don Bosco Haus
Sa	27. 11.	Jugendmesse – Adventkranz ab 15 Uhr	17:00	SALESIANUM
SO	12. 12.	3. Adventsonntag – Hl. Nikolausfest	11:00	SALESIANUM
Sa	18. 12.	Vorabendmesse	18:30	Don Bosco Haus
Di	21. 12.	Schulmesse für BVS – BS – ORG	09:30	Erlöserkirche
Fr	24. 12.	Christmette für Kinder und Familien	16:00	SALESIANUM
Fr	24. 12.	Christmette	22:00	Erlöserkirche
Sa	25. 12.	Geburt Christi	10:00	Erlöserkirche
SO	26. 12.	Familientreff		ST. PÖLTEN

Vorschau: Veranstaltungen 2011

Sa	15. 01.	Jugendmesse	18:30	Don Bosco Haus
SO	30. 01.	Don Bosco-Fest	11:00	SALESIANUM
SO	06. 02.	Jugendmesse		FULPMES
Sa	12. 02.	Jugendmesse		FULPMES
Sa	19. 02.	Vorabendmesse	18:30	Don Bosco Haus
Sa	26. 02.	Repräsentations- und Maturaball	20:00	WIEN – Kursalon Hübner
SO	13. 03.	Hl. Klemens M. Hofbauer – Kindertaufe	11:00	SALESIANUM

Podlehla jsem zcela kouzlu Prahy,

uvedla při našem povídání rakouská malířka Lena Knilli. Kouzlo zapůsobilo tak silně, že vyvolalo touhu vnímat město nejen očima, ale i sluchem. Proto se začala velmi intenzivně učit česky. Když se s ní dáte do rozhovoru, nenapadne Vás, že tento jazyk není její mateřštinou. Od konce června do začátku září vystavovala svoje práce v Českém centru společně s českou výtvarnicí Pavlou Sceránkovou. Absolvovala několik studijních pobytů (Kuba, USA, Švýcarsko). Působí mj. také jako „Sprachtrainerin“, vedla kurzy malování na české škole Komenský.

Nedávno skončila v Českém centru ve Vídni výstava prací dvou výtvarnic, z nichž jednou jste byla Vy. Proč jste vystavovaly společně?

L. KNILLI: Původně byl záměr paní ředitelky českého centra Dr. Langáškové udělat výstavu pouze z mých prací, ale pak se objevil nápad, že by bylo dobré ještě někoho přizvat z České republiky. Delší dobu jsem hledala, v tomto směru mně pomohla Galerie Hunt Kastner artworks v Praze, která mi doporučila výtvarnici Pavlu Sceránkovou. Její práce jsou trojdimenzionální – pracuje v prostoru, moje práce jsou na ploše. Práce Pavly Sceránkové vycházejí z každodenního života, tyto objekty nebo náměty transferuje do jiné dimenze. Bohužel nemohla vystavit v Českém centru více svých prací, neboť současně měla své práce na výstavách v Bratislavě a Praze. Zde ve Vídni vystavovala *Kolotoč* – jakousi subjektivní sochu ze vzpomínek z dětství – a jeden animovaný film.

Co jste vystudovala?

L. KNILLI: Studovala jsem malířství v Berlíně a ve Vídni, tehdy na Hochschule für Angewandte Kunst, u prof. Marie Lassnig.

Odkud pocházíte?

L. KNILLI: Narodila jsem se v Grazu, rodiče odtud pocházejí. Vyrostla jsem ale v Berlíně, takže můj původ je taková směsice.

Na výstavě jste vystavovala koláže. Co Vás láká na této technice?

L. KNILLI: Na technice je zajímavé jednak to, že je to práce procesová. Mohu tedy postupně kombinovat

vrstvy za vrstvou. Na výstavě jsem měla míchanou techniku, částečně šlo o malované věci, částečně kreslené.

Odkdy se na tento typ specializujete?

L. KNILLI: Koláži se věnuji asi osm let, před tím jsem dělala malbu – vaječnou temperu – a potom jsem prostě udělala změnu. Určitě to ale neznamená, že bych se už nikdy k malbě nevrátila.

Některé koláže, co člověk vidává, jsou barevné, jiné černobílé. Jaké jsou Vaše koláže?

L. KNILLI: Většinou jsou černobílé, říkám tomu kreslená koláž nebo kolážovaná kresba. Jsou to kresby, které jsou nad sebou nebo se částečně překrývají.

Z jakých materiálů své koláže skládáte?

L. KNILLI: Je to většinou papír nebo pauzovací papír. Ráda pracuji s obyčejným papírem různých odstínů bílé barvy či s černým papírem. Teď nevím, jak se to řekne česky – Schenschnittpapier –, je to stará technika, která se používala na portréty, a právě k tomu sloužil hodně černý matný papír.

Zvolila jste si za své povolání uměleckou činnost, což je na jedné straně velmi krásné, na straně druhé jistě problematické. Ke své práci potřebujete např. ateliér, ten musíte zaplatit, nákup materiálů atd. Jak se Vám daří žít z umělecké činnosti?

L. KNILLI: V současné době opravdu nemohu ze své umělecké činnosti žít. Dříve to fungovalo, ale já jsem vždy vyvíjela různé jiné činnosti, které souvisely s mým povoláním. Dlouho jsem pracovala v divadle jako scénografka, dělala jsem návrhy kostýmů. Bylo to vždy období dvou tří měsíců a pak jsem se zase soustředila na svoji výtvarnou práci. Dělala jsem také pro filmy rekvizity nebo jsem učila. V době, kdy jsem žila v ČR, jsem často překládala texty z češtiny do němčiny.

Zdělala jste po někom z rodiny výtvarné nadání, nebo jste osamocena?

L. KNILLI: Nikdo v rodině nemaloval, tedy profesionálně. Rodiče nás samozřejmě v tomto projevu podporovali, ale zcela „normálně“.

Jakou známku jste měla z výtvarné výchovy na základní škole?

L. KNILLI: Vlastně ani nevím, nijak jsem jako malé dítě v tomto směru nebyla nápadná. Malování mě chytilo až tak kolem třinácti let, v době puberty, kdy jsem najednou pochopila, že je to něco, co mohu dělat jenom já pro sebe. Malování bylo pro mě v této době dospívání možnost „zavřít se“ do sebe.

Máte nadání i pro jiná umění – hudbu, divadlo, tanec?

L. KNILLI: V divadle jsem ráda pracovala, moje setra je režisérka, ale já jsem typ spíše pro zákulisí. Jako dítě jsem se učila hrát na klavír a zobcovou flétnu. Teď se již tomu aktivně nevěnuji.

Jaká barva z barevného spektra Vás nejvíce oslovuje?

L. KNILLI: Je to žlutá barva, protože je to barva netělesná, je to barva světla. Měla jsem ale i období zelené barvy, nyní delší dobu mě provází barva žlutá.

Byla jste v poslední době na nějaké výstavě?

L. KNILLI: Ano, navštívila jsem výstavu Fridy Kahlo.

Máte nějaký vzor pro svoji tvorbu?

L. KNILLI: Víím např., že Matisse, když byl hodně nemocný a starý a ležel v posteli, vystříhal obrazy a někdo to pak „slepil“ do koláže. Vzor je pro mě pořád moje profesorka Maria Lassnig.

Mluvíte velmi dobře česky. Kdy a jak jste se k češtině dostala?

L. KNILLI: To asi trochu souvisí s mými hudebními schopnostmi. Už během studií jsem chtěla na nějaký čas do Prahy, ale tehdy před rokem 1989 to nebylo možné. Po revoluci jsem požádala o roční stipendium do Prahy, ale nedostala jsem ho. Tak jsem si řekla, že tam na dva tři roky mohu jít i bez stipendia, nakonec jsem tam zůstala deset let.

To je úžasné. Měla jste tedy možnost poznat řadu tamních umělců, vystavovat a samozřejmě se učit česky.

L. KNILLI: Zpočátku jsem neměla možnost nějakého výdělků, takže jsem tři měsíce pracovala v Německu v divadle a pak jsem zase jela do Prahy. S češtinou to bylo tak, že jsem se na začátku začala učit sama, ale velmi

brzy jsem pochopila, že to nepůjde. Chodila jsem na jazykovou školu, studium bylo hodně intenzivní. Na závěr jsem tam udělala všeobecné státnice z češtiny.

Máte rodinu, děti. Mluví také česky?

L. KNILLI: Doma mluvíme česky, jen když máme návštěvu z Čech. Jinak se u nás mluví německy a anglicky. Děti chodí do české školy.

Mají Vaše děti blížeji k výtvarnému projevu než ostatní děti? Podědily nadání po Vás?

L. KNILLI: Myslím, že v tomto směru jsou úplně normální. Trošku je to u nich jiné v tom směru, že jako malé musely jít na výstavu a znají ateliér zevnitř, vidí, jak vzniká dílo.

Projevily se, že by chtěly v budoucnu dělat to, co děláte Vy?

L. KNILLI: Na to jsou zatím ještě malé. Rozhodně bych jim ale nebránila.

Jak vzniká taková koláž? Máte předem koncept v hlavě, anebo ho převeďte na papír? Jaká tematika dominuje ve Vašich kolážích?

L. KNILLI: Ano, koncept mám. Nejdříve je to skutečně nápad v hlavě, který si ale nakreslím na papír. A pak přijde opět „promyšlení“, zda to sedí, či to potřebuje přepracování. Tematicky jsou mé koláže zaměřeny na lidské tělo, rostliny, individuální vývoj člověka.

Kdy se konala Vaše první výstava? Kde všude jste od té doby vystavovala?

L. KNILLI: Myslím, že to bylo v roce 1985, byla to velmi malá galerie, byl to pokus. Pěknou samostatnou výstavu jsem měla v roce 1989 v Grazu, dále v Praze v Galerii Ruce. Bylo to vlastně osudové. Zaujal mě název oné galerie, protože jsem měla tematiku lidského těla.

Stiháte vedle rodiny, své práce i nějaké koníčky?

L. KNILLI: Mám málo času, ale potřebuji své největší hobby – chodit ven. Jsem ráda na horách.

Co byste dělala s týdnem volna?

L. KNILLI: Asi bych zase chodila po horách, anebo četla. Kdyby to bylo uprostřed školního roku, pak bych asi řekla, že bych se především vyspala.

Když jsem uviděla poprvé Vaše jméno, zaujala mne jeho kombinace. Příjmení zní italsky, jméno slovansky.

L. KNILLI: Příjmení není italské, ale myslím, že můj prapradědeček pocházel ze Štýrska. Jméno se ale zapisovalo jinak, a to Kniely. Ve vesnici, odkud pocházeli, bylo více takových jmen. Někdo z mé rodiny pak zřejmě chtěl, aby se zapisoval jinak. Ale musím dodat, že jedna strana z tátovy rodiny se jmenovala Venir a ti jsou z Itálie.

Jaké výstavy připravujete?

L. KNILLI: V nejbližší době to bude moje samostatná výstava v Olomouci, a to 2. listopadu. Další moje účast bude na skupinové výstavě 13. října v Grazu.

Jak reagovali Vaši rodiče na to, když jste jim po maturitě sdělila, že chcete studovat malířství?

L. KNILLI: Táta mně i sestra řekl, že budeme po maturitě rok pracovat a starat se o sebe a pak se budeme bavit o studiu. Nikdy mně však rodiče z mého záměru nezrazovali, neřkali mi, abych to nedělala, že nebudu mít z čeho žít, protože se nemůžete spoléhat na to, že budete malovat a každý den svoje věci prodávat.

Žila jste velmi dlouho v České republice. Vzpomenete si na některé umělce, popř. kritiky, se kterými jste se tam setkávala?

L. KNILLI: V těch devadesátých letech tam bylo mnoho malých galerií, které již dnes neexistují, jako např. galerie Ruce, kde jsem poprvé vystavovala. Známá je Galerie Krbušek (galerie Jaroslava Krbuška). Vystavoval jsem i v Galerii Václava Špály nebo u pana Chloupek v Galerii ars v Brně v ulici Veselá. Z osobností uvedu pana Martina Dostála, Marka Pokorného, z Ústí nad Labem pak Michala Holečka.

Co jste věděla jako studentka o Československu, proč jste se rozhodla jít právě do Prahy?

L. KNILLI: O tamním umění jsem nic nevěděla. Táhlo mě to, že je Praha krásná, a proto jsem tam chtěla být.

Když jste přišla v oněch devadesátých letech do Československa a viděla něco výtvarného, jak jste to vnímala? Bylo to jako na tzv. Západě, anebo to bylo „pozadu“?

L. KNILLI: To bylo úplně něco jiného než to, na co jsem byla zvyklá. Když jsem studovala v Berlíně, byl pro nás hlavní směr exprese, začali jsem u sebe – emoce, gesto. Malba v té době v Praze byla jinde. Malba zde nebyla ani tak důležitá jako výraz. Na začátku jsem viděla mnoho figurálních obrazů a nevěděla jsem, co s tím „mám dělat“. Pak jsem ale viděla hodně obrazů od Adriany Šimotové a to mě velmi vzalo. Trvalo mi to nějakou dobu, než jsem se začala orientovat.

Československo byla první pototalitní zemí, kterou jste viděla?

L. KNILLI: Vyrostla jsem v Západním Berlíně, takže jsme se koukali přes zeď do Východního Berlína, s rodiči jsme byli i v NDR. Pochopitelně jsme tam jeli také jako studenti. Když jsem přišla do Československa, viděla jsem tedy nejen umění tzv. oficiální, ale měla jsem možnost poznat i tvorbu lidí, kteří v režimu vystavovat nemohli.

Jezdíte i dnes do Prahy?

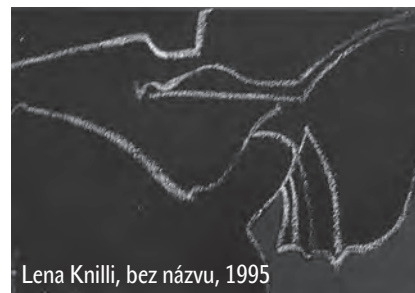
L. KNILLI: Nejen do Prahy za známými, ale i do Brna. Velmi ráda jezdím do Starého Města u Uherského Hradiště.

Co si přeje Lena Knilli do budoucna?

L. KNILLI: Mám skromná přání. Ráda bych, kdybych mohla pořád stejně pracovat, tedy nemuset se vzdát své výtvarné práce. Nadále vystavovat. Samozřejmě nejen pro sebe si přeji zdraví a kapku štěstí.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis.

Lena Knilli, bez názvu, 1995

Lena Knilli, Loupání pomeranče, 1994

Mladé výtvarníky inspirovala undergroundová poezie ze 70. – 80. let

Výtvarná díla umělců do pětatřiceti let inspirovaná undergroundovou poezií samizdatově vydanou v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století vystavují Třafačka Aréna a galerie Dekáda na Palmovce. Výstavní projekt se nazývá podle básně Ivana Wernische *Papírový hlavy* zhudebněné skupinou Plastic People of the Universe, která zahrála na vernisáži. Výtvarníci si vybrali ke ztvárnění texty Ego-na Bondyho, Pavla Zajíčka, Milana Kocho, Petra Lampla, Věry Jirousové, Jana Hedla a Roberta Wittmana. „Těmto textům je společná existenciální tematika a důraz na zcela svobodné nahlížení životní reality,“ popsal společné body vybraných básní publicista a autor koncepce výstavy Josef Rauwolf. Kurátorka výstavy Terezie Honsová oslovila mladé výtvarníky, kteří pracují s různými médii. Vznikl tak zajímavý soubor malby, fotografií, videoinstalací, ale i objektů a konceptů. K projektu se připojili například Michal Cimala, Michal Cáb, Veronika Daňhelová, Adéla Doušová, Karolína Heřmánková, Pavel Tichoň nebo Jan Wolfchen Vlček.

Festival v Saské Kamenici ocenil „otce“ Krtečka Zdeňka Milera

Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež Schlingel v německé Saské Kamenici cenou za celoživotní dílo vyznamenal českého kreslíře a animátora Zdeňka Milera. Devětaosmdesátiletý autor známé postavy Krtečka je už druhým českým nositelem tohoto čestného ocenění. V roce 2006 ho dostal režisér Václav Vorlíček. Výtvarník se předání ceny ze zdravotních důvodů neúčastnil. Takzvaný čestný Schlingel se uděluje tvůrcům za výrazný přínos pro evropský dětský film.

Kladenský rodák začínal ve zlínských filmových ateliérech a od roku 1945 spolupracoval v barrandovském studiu Bratři v triku s legendárním Jiřím Trnkou. Do roku 2002 vytvořil přes padesát Krtkových dobrodružství.

Znovuobjevené dílo mistra rakouského baroka

Obrovské nadšení mezi moravskými památkáři vyvolalo znovuobjevení rozměrných pláten jednoho z nejvýznamnějších rakouských mistrů pozdního baroka poloviny 18. století Paula Trogera. Troger pracoval například pro klášter v Melku a jeho díla visí v chrámech v Salcburku nebo v Brixenu. Nově objevené obrazy byl nejvýznamnější Trogerovou zakázkou v oblasti Moravy. Námětem prvního byl svatý Pavel na apoštolském sněmu v Jeruzalémě, druhý ukazoval legendární souboj svatého Petra se Šimonem mágem. Objednal si je ve čtyřicátých letech 18. století pro výzdobu sídla svého opata olomoucký klášter Hradisko. Zde také Troger vytvořil nástropní fresku *Zázračné nasyčení*, která budovu kláštera zdobí dodnes. Stopa nyní nalezených olejů zmizela už v roce 1784, kdy byl klášter Hradisko zrušen rakouským císařem Josefem II. Díla se ztratila v chaosu spojeném s rozprodejem sbírek a dlouho byla považována za nenávratně ztracená. Až po staletích

byly objeveny v prakticky opuštěném a málo navštěvovaném kostelíku v Račicích na Třebíčsku. Nikdo v současnosti není schopen doložit, jak a kdy se sem z Hradiska dostaly. Po zrušení klášterů ovšem bylo zcela běžné, že jejich obrazová výzdoba putovala do různých vesnických kostelíků. Odborníci Trogerovy obrazy našli v dost zoufalém stavu, zakryté ztmavými a zakalenými laky a napadené plísní. I proto také tak dlouho unikaly pozornosti. Až půl roku trvající rekonstrukce odkryla obě díla v jejich původní kráse. V současné době mají být konečně představena veřejnosti – od prosince se stanou ozdobou výstavy *Olomoucké baroko*, kterou pořádá Muzeum umění Olomouc.

(MaFr)

Český autor je v širším výběru videí pro Guggenheimovo muzeum

V širším výběru videí ze serveru YouTube, z nichž Guggenheimovo muzeum vybírá nahrávky pro svou výstavu, je i dílo českého umělce. *Moonwalk* od Martina Kohouta se dostal mezi 125 semifinalistů. Dvě desítky děl, která vybere odborná porota, bude od 21. října zveřejněno v Guggenheimově muzeu v New Yorku. Šestadvacetiletý Kohout je absolventem FAMU. Podle svých internetových stránek v současnosti žije v Berlíně. Jeho video pochází z roku 2008 a na YouTube ho zatím vidělo kolem 50 000 lidí. O dvacítce nejlepších děl, stejně jako o složení semifinálního výběru, rozhoduje odborná porota sestavená Guggenheimovým muzeem v New Yorku. Zasedli v ní například americký filmař Darren Aronofsky nebo japonský umělec Takaši Murakami. Autoři nejlepších nahrávek by svá videa měli osobně představit na říjnové vernisáži.

Doktorát pro Jitku Válovou

Výtvarnice, která před šedesáti lety absolvovala na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, získala zde před nedávnem čestný doktorát. Absolventkou Vysoké školy uměleckoprůmyslové bylo také dvojče Jitky Válové Květa, která zemřela v roce 1998.

Jitka a Květa Válové se narodily v roce 1922 v Kladně a prožily zde celý život. Po druhé světové válce se rozhodly studovat na znovuotevřené Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Jitka začala ve sklářském ateliéru u profesora Josefa Kaplického a později přestoupila za Květou do ateliéru Emila Filly.

Obě výtvarnice dosáhly postupně významných úspěchů a byly i jsou stále velmi ceněny v zahraničí. Jitka Válová se představila před nedávnem v Galerii VŠUP na výstavě nazvané *Jitka válí – lité kresby*.

(mk)

Galerie Václava Špály

Na začátku září se opět otevřela na pražské Národní třídě Galerie Václava Špály. Tentokrát pod křídly finanční skupiny PPF, poté, co s přehledem v soutěži na provozování Galerie Václava Špály zvítězila.

Provoz v galerii byl zahájen výstavou Jiřího Černického (1966) nazvanou *Gagarinova věc a věci, kterých mi není líto*, která potrvá do 31. října. Výstava je z části instalací muzeálního charakteru s fotografiemi a dokumenty souvisejícími s Gagarinovou věcí. Druhou část výstavy tvoří filmy.

Na tiskové konferenci představili své záměry s galerií ředitel PPF Art Jan Řehák a kurátor sbírek a výstav Pavel Lagner. Základ by měla tvořit poměrně široká skupina umělců Lagnerovy generace, tedy zhruba od Tvrdohlavých (padesátníci) po Jiřího Černického (čtyřicátník). Jmenovitě jde o tvůrce jako Tomáš Císařovský, Jiří David, Jaroslav Róna, Petr Nikl, Josef Bolf, František Skála, Kateřina Vincourová, Markéta Othová, Alena Kotzmannová (ta je mladší) a další. Pavla Lagnera, který před pár lety vedl posléze zavřenou galerii Tvrdohlavých ve Vodičkově ulici, k nim pojí mnohaletá známost a přátelství.

Ukázka z videa *Psychogravitace*

Špálovka by se tedy měla stát útočištěm umělců již etablovaných, zavedených, takových, kteří mají svá bouřlivá léta za sebou, jsou však na vrcholu sil, v mistrovské fázi. Těžiště by mělo být v tom, co stále ještě lze považovat za uchopitelné vizuální umění, tedy v malbě, plastice, fotografii, v oborech jako nová média nebo video art spíše jen výjimečně, i když třeba právě instalace Jiřího Černického se jim nevyhýbá. Pavel Lagner se domnívá, že Špálova galerie už svým umístěním v centru Prahy by měla tihnout k jisté spolehlivosti, zároveň by měla nabízet „creme de la creme“ zdejšího umění. Galerii, které představují výboje, experiment a provokaci, je podle něj v Praze dost nebo aspoň dostatečné množství. Věkový průměr bude snižovat každoroční výstava laureáta Ceny Jindřicha Chalupického, která je udělována umělcům do pětatřiceti let. Bude se konat vždy v listopadu a zahájí ji loňský laureát Jiří Skála.

Společnost PPF Art provozovala dosud v Praze tři galerie: Ateliér Josefa Sudka na Újezdu, Galerii České spořitelny ve Spálené ulici 14, která se soustřeďuje na „klasickou“ malbu (nyní tam vystavuje Martin Šárovec), a Galerii Fotografie Louvre, kde PPF převádí fotografie z vlastních sbírek, neboť sběrem klasických fotografií Kellnerova kolekce začala. Špálovka tedy doplňuje portfolio.

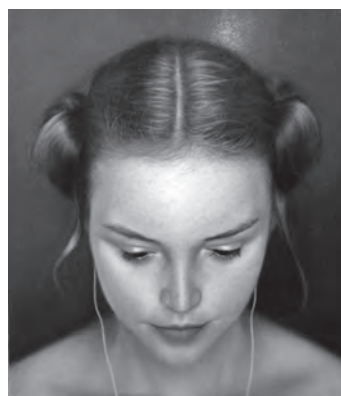
Vstupné: 40 Kč na osobu, zlevněné 20 Kč, studenti a děti do patnácti let zdarma.

Otevřeno: mimo pondělí od 11:00 – 19:00 hod.

Zkráceno – LN

Michal Ožibko na výstavě BP Portrait Award

Národní portrétní galerie v Londýně každý rok pořádá jednu z nejprestižnějších soutěží na světě zaměřených na portréty, nazvanou BP Portrait Award. Obrazy finalistů soutěže jsou přes léto vystaveny v galerii a z nich porota vybere tři vítěze. Letos se přihlásilo rekordních 2 177 výtvarníků z celého světa, z nichž galerie vybrala na výstavu osmapadesát portrétů včetně Ožibkova obrazu *iDeath*. Hlavní cenu dostala na úvod výstavy Daphne Toddová za obraz nazvaný *Poslední matčin portrét*. Návštěvníci se s porotci neshodli, totiž návštěvníkům se nejvíce líbil obraz českého výtvarníka Michala Ožibka nazvaný *iDeath*.

Devětadvacetiletý Ožibko studuje od roku 2005 na pražské Akademii výtvarných umění. Již samotné zařazení do výstavy BP Portrait Award znamená pro výtvarníky na britské výtvarné scéně velké ocenění a obvykle i komerční vzpruhu.

Michala Ožibko: *iDeath*

Zemřel sochař Hugo Demartini

V úterý 14. září zemřel ve věku devětatřiceti let český sochař Hugo Demartini, který patřil k umělcům tvořícím v duchu konstruktivismu a abstrakce. Demartini byl znám například svými chromovanými koulemi, v pozdním období pak vytvářel sádrové odlitky geometrických útvarů. Jeho díla jsou dnes mimo jiné součástí sbírek Národní galerie. V roce 1990 byl jmenován profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze a byla mu udělena zlatá medaile Za zásluhy. Demartini se narodil v roce 1931 v Praze. V letech 1949-1954 vystudoval Akademii výtvarných umění. Vystavoval hodně i v zahraničí.

VZPOMÍNKA

Antonín POPP (1850-1915) byl český sochař, medailér a profesor na UMPRUM v Praze.

Dílo: Alegorické sousoší *Svornost a Ušlechtilost* s českým lvem na štítu v jeho středu v průčelí Měšťanské besedy v Plzni a plastická výzdoba Velkého sálu téže budovy, bronzové busty Františka Škroupa, Josefa Resslerera, F. A. hraběte Kolovrata Libštejnského a dalších v Národním muzeu v Praze, alegorie *Historie a Archeologie* na fasádě Národního muzea v Praze, část plastické výzdoby dvorany Městské spořitelny (Rytířská ul. 29) v Praze, tepaná plastika *Génia se lvem* na budově České národní banky (původně Živnostenské banky) v ulici Na příkopě v Praze, alegorie *Vědy a Práce* v nikách hlavního vchodu budovy ČVUT na Karlově náměstí v Praze, plastiky Viktorií na mostě Svatopluka Čecha v Praze, busta filozofa a matematika Bolzana.

Vesmírné projekty českých architektů zaujaly experty NASA

Projekty vesmírných lodí a základen na jiných planetách, které zaujaly i experty z amerického Národního úřadu pro letectví a vesmír (NASA), se zabývají čeští architekti Ondřej Doule (1978) a Tomáš Rousek (1982). O svých návrzích přednášeli na Mezinárodním astronautickém kongresu, který se nedávno sešel v Praze. Doule přiznal, že měl od počátku touhu pracovat na návrhu měsíční základny. Mezinárodní vesmírná univerzita rozeslala jeho životopis a NASA mu dala nabídku pracovat na třech různých konceptech. Ze tří možností si vybral projektování základny na Marsu. Jde podle něj nejen o projekt, ale i o to, jak základnu na Mars dostat a jak ji tam rozložit a provozovat. Řešit je také potřeba, jak v ní budou lidé žít. Architekt ale také vidí obrovský potenciál v aplikaci vesmírné architektury na Zemi. Takovým prvním stupínkem do vesmíru jsou podle Douleho třeba výzkumné stanice v Antarktidě, kde se také vesmírné stanice testují.

Rousek se od letošního května do srpna zabýval v NASA umělou gravitací, revolučními technologiemi, které by mohly být použity pro delší výzkumné mise například na Marsu. Zatímco nyní se astronauti musí v kosmických lodích vyrovnávat se stavem beztlíže, lodě s umělou gravitací, na kterých s jinými kolegy z NASA pracoval, by je této nepříjemnosti zbavily. Rousek připomněl, že se například při výzkumu možnosti výroby elektrické energie na Marsu zjistilo, že je to způsob použitelný i na Zemi při výrobě elektřiny ze zemního plynu. „Je to jeden z příkladů, kdy se technologie z vesmíru jako bumerang vrací na Zemi,“ dodal.

Bílkova vila slaví 100 let

Zrekonstruovaná Bílkova vila na Hradčanech se po dvou letech 24. září t. r. otevřela veřejnosti. Vila je nepřehlédnutelnou stavbou na tramvajové trase od Malostranské k Pražskému hradu. Stojí v Mickiewiczově ulici po pravé straně od tramvaje, když se přijíždí k Letohrádku královny Anny. Budova je obložena červenými cihlami a obklopená zahradou. Stavba je segmentovitě prohnutá, podle některých výkladů má její půdorys připomínat kosu, která žne snopy žita (sloupy budovy). Objekt prostupuje idea obilného pole. Podle Bílka měla vila symbolizovat „...život jako pole plné zralých klasů, skýtající výživu bratřím na každý den“.

Stavba Bílkovy vily byla zahájena v roce 1910 a dokončena o rok později. Bílek kromě vlastního domu navrhoval i sousední vilu, díky čemuž docílil stylově harmonického propojení svého domu s okolní zástavbou. Navrhl také interiér a veškerý nábytek. Stavba s rovnou střechou, která do té doby nebyla u domů běžná, je plná originálních symbolů a odkazů na přírodní a náboženské motivy.

Bílek s rodinou obýval vilu do roku 1939, kdy se přestěhoval do svého domu v rodném Chýnově na Táborsku. Do šedesátých let minulého století vilu spravovala Bílkova

žena Berta, která ji k 1. lednu 1963 i s částí sochařovy pozůstalosti předala Galerii hlavního města Prahy.

V suterénu bude Bílkovo centrum určené badatelům, v přízemí a v patrech jsou vystavena Bílkova díla – sochy, plastiky, reliéfy, grafiky, modely a nákresy. Úplně nahoře je prostor na přednášky a výstavy.

Opravy přišly Galerii hl. města Prahy na téměř padesát milionů korun. Opraveno bylo v podstatě vše včetně podlah. Byly provedeny i restaurátorské práce, udělala se nová elektroinstalace, klimatizace, upravena byla zahrada.

František Bílek (6. 11. 1872, Chýnov u Tábora – 13. 10. 1941, Chýnov u Tábora) je jednou z největších osobností českého secesního symbolismu. Tento všestranný umělec, který vynikal nejen jako sochař, grafik, kreslíř, architekt, ale též jako mystik a náboženský myslitel, během svého života vytvořil přes tisíc pozoruhodných soch, plastik a grafik.

V Bečově památkáři převzali ocenění Europa Nostra

Projekt konzervace a prezentace hradu Bečov, který byl oceněn evropskou cenou Europa Nostra, by měl během příštích čtyř až šesti let umožnit zpřístupnění historické památky, jež je díky své zachovalosti zcela výjimečná. Výuková část projektu navíc nabídne možnost učit se a na konkrétních případech vidět vývoj stavitelství i možnosti a techniku konzervace podobných památek, řekl před

slavnostním předáním ceny Europa Nostra v Bečově novinářům kastelán hradu Tomáš Wizovský. Hrad Bečov, který je součástí areálu dvou zámků a hradu v Bečově nad Teplou na Karlovarsku, se začal stavět v polovině 14. století. Poslední větší stavební úpravy na něm ale byly provedeny v 16. století. Díky tomu si zachoval původní podobu a jeho vzhled nebyl narušen pozdějšími přestavbami. „Bude to taková učebnice architektury. Bečovský hrad bude sloužit jako model hradu v měřítku jedna ku jedné,“ popsal význam zachování původní podoby památky jeden z autorů projektu Miroslav Hanzl.

Vzpomínka

Výrazné brutalitní stavby manželů architektů **Machoninových (Věra, 27. 9. 1928, Strakonice; Vladimír, 3. 2. 1920, Prostějov – 12. 1. 1990, Praha)** z počátku sedmdesátých let tvoří dnes zcela neopominutelnou masivní součást kvalitního dědictví české moderní architektury. Někdy může být sporné jejich urbanistické zasazení (Thermal Karlovy Vary), ale stavby samotné jsou neopominutelnými součástmi českého kulturního dědictví. Navíc proces jejich stárnutí-dozrávání až překvapivě potvrzuje jejich výjimečnost a originalitu. I další budovy, sezonně nenáviděné a pomlouvané, přinesly určitý nový pohled a zajímavou odnož tváře českého architektonického myšlení v dobách velmi nepřejících. Dnes už je jasné, že Thermal, Dům bytové kultury, Kotva (1975) a berlínská ambasáda (1978) jsou monumenty velmi pečlivě, věrně ale také svérázně a originálně obřežující dobu svého vniku a její zásadní rozpornost.

Berlínská budova byla snad jedinou novostavbou, která v NDR za něco opravdu stála, vymykajíc se neuvěřitelně upadlé estetice státu dělníků a rolníků. Bohužel řada projektů zůstala jen na papíře.

Svůj dům si architekti Machoninovi postavili v zákrutu ulice na Hřebenkách na místě relativně skrytém a nenápadném, nedaleko přírodního pramene a nad počátkem vyhlídkové cesty, která prochází Petřínem a vede až ke Strahovskému klášteru.

Věra a Vladimír Machoninovi: vila pod Strahovem, Smíchov, 1974-1978

Věra Machoninová

Po absolvování vysoké školy Věra Machoninová nastoupila do Státního projektového ústavu v Praze. A už za čtyři léta poté, roku 1956, získala společně s manželem první

cenu ve veřejné architektonické soutěži na Dům kultury v Jihlavě, jehož součástí je divadlo, společenský sál, loutkové divadlo, klubovny, restaurace, jakož i administrativní budova. V roce 1961 získali manželé Machoninovi další první cenu, tentokrát ve veřejné architektonické soutěži na areál Mezinárodního hotelu a festivalového kina v Karlových Varech. Věra Machoninová se v roce 1967 se Státním projektovým ústavem rozloučila a založila se svým mužem Architektonický ateliér Alfa, který s jinými třemi ateliéry vytvořil Sdružení projektových ateliérů v Praze. Radostné ovzduší jara 1968 vstoupilo i do tvorby architektky, kterou představujeme – na základě zvláštní objednávky vypracovala návrh na Dům bytové kultury v Praze, tedy na specializovaný obchodní dům s nábytkem a s důrazem na design o 13 000 metrech čtverečních prodejní plochy, který byl dokončen roku 1977. A pak obchodní dům Kotva na pražském náměstí Republiky. Když Věra Machoninová získala spolu s manželem první cenu ve veřejné architektonické soutěži za tuto výjimečnou budovu (realizace završena 1974), psal se rok 1970. Tehdy manželé Machoninovi, plni tvůrčích sil a v obdivuhodném rozletu, sotva tušili, že se jejich společná práce chýlí k závěru. Ještě si došli (rovněž roku 1970) pro první cenu v architektonické soutěži pro vyzvané účastníky na návrh budovy zastupitelského úřadu ČSSR v Berlíně (realizace skončena 1978) – a pak normalizace a konec. Až do roku 1989 neměli možnost zúčastnit se soutěží ani publikovat. Ovšemže i Sdružení projektových ateliérů v Praze bylo zrušeno (1971). A tak Věra Machoninová pracovala v Projektovém ústavu pro výstavbu hl. m. Prahy převážně na rozpracovaných projektech a prováděla autorský dozor na probíhajících stavbách.

Změna politických poměrů po listopadu 1989 přinesla novou naději, která však netrvala dlouho: ing. arch. Vladimír Machonin zemřel a tím se společné dílo definitivně uzavřelo. Po manželově smrti Věra Machoninová založila vlastní architektonickou kancelář (1991) a pojmenovala ji Ateliér Alfa. Nadcházející léta přinesla Věře Machoninové nové první ceny: ve veřejné architektonicko-urbanistické soutěži na centrální náměstí města Štětí (1996), jehož byla realizována pouze menší část, a ve veřejné architektonicko-urbanistické soutěži na centrum města Jablonec nad Nisou (1999).

Pro všechny budovy, na jejichž návrzích se Věra Machoninová autorsky podílela (kromě rodinných a bytových domů), navrhovala i komplexní interiér a tím vznikla kromě jiného i řada unikátního sedacího zařízení.

Skupina PAS (Pokroková, někdy také Pracovní, Architektonická Skupina)

Karel Janů (12. 5. 1910 – 11. 2. 1995)

Jiří Štursa (1910-1995)

Jiří Vozenílek (1909-1986)

Studovali na pražské technice a patřili k levicově orientované skupině architektů prosazujících vědecký funkcionalismus hlásaný Karlem Teigem. Už za první republiky vytvořili pozoruhodná díla: Štursa a Janů několik činžáků v Praze (vyniká ten na třídě Milady Horákové naproti bývalému obchodnímu domu Brouk a Babka) a především rodinný dům továrníka Volmana v Čelákovících se slunečními terasami, travertinovým obkladem a lávkou vedoucí z ložnice v patře až do bazénu na rozlehlé zahradě.

Volmanova vila

Volně stojící dvoupodlažní stavba v rozsáhlé zahradě (parku) se vzácnými dřevinami a tenisovým kurtem je situována na mírném severním ostrohu nad slepým ramenem Labe a skýtá velkolepý výhled do kraje. Od hlavního vstupu působí vila jako funkcionalistický skvost, z pohledu od řeky ze svahu působí jako romantický hrad. Pozoruhodné dispoziční i hmotové řešení je akcentováno množstvím detailů a použitým materiálem (kámen, travertin, mramor, černé sklo, dub atd.). Stavebník vily Josef Volman (1883-1943) byl majitelem firmy Volman, která byla založena v roce 1910 a byla zaměřena na výrobu rychloběžných vrtacích strojů, obráběcích strojů a soustruhů. Vilu nechal postavit pro svou nezletilou dceru Ludmilu, a tak sloužila krátce po dokončení jako reprezentační sídlo firmy a nedaleké továrny. Volmanova vila v Čelákovcích je jednou z nejpozoruhodnějších staveb v meziválečném Československu. Je to vlastně nejlepší aplikace Le Corbusierova romantického stylu v ČR. V architektonickém konceptu, v užití materiálu a ve vybavení je srovnávána s brněnskou vilou Tugendhat. Dům byl na podzim 1939 hotov, ale to již byla doba nacistické okupace, majitel zemřel v roce 1943. V padesátých letech byla ve vile zřízena mateřská škola. Část vnitřního zařízení byla sice zničena, ale jinak byl dům ještě na počátku devadesátých let podle Zdeňka Lukeše ve velmi dobrém stavu, včetně řady původních detailů. Školka pak zmizela a vilu zakoupili noví vlastníci strojírně TOS, kteří ujišťovali, že dům uvedou do původní podoby. „Když krásná zahrada je zpustlá, zčásti zastavěná rodinnými domky, mezi kopřivami se povalují polámané sochy. Dům má roztráskaná okna, opadaný kamenný obklad, rozkrade-

ný interiér. Mohla by to být nejvýznamnější památka Čelákovíc, objekt, kam by jezdily zájezdy milovníků architektury z celého světa, uvádí autor článku, český architekt, historik architektury a odborný publicista Zdeněk Lukeš, smutný osud Volmanovy vily a dodává: „Je to jen další smutný příběh o našem vztahu ke kulturnímu dědictví i k odkazu člověka, který mimo jiné dal kdysi práci tisícům lidí, vyráběl špičkové obráběcí stroje, které se úspěšně vyvážely do celého světa, a za války dokonce ukrýval Masarykův archiv. Voženílek po válce postavil ve Zlíně vůbec první tzv. kolektivní dům a řadu dalších staveb, městský bazén ad.

Po válce udělali tehdy ještě stále mladí architekti velkou kariéru. Janů byl ředitelem Stavebních závodů, Voženílek ředitelem Stavoprojektu a v šedesátých letech hlavním architektem Prahy (a oba navíc náměstky ministrů), Štursa se svou tehdejší ženou Vlastou a přítelem sochařem Otakarem Švecem zase vyhráli soutěž na Stalinův pomník a úpravy Letné v jeho okolí. Postavil taky první malý paneláček v Matějské ulici na Babě.

Janů svůj sen o zprůmyslnění stavebnictví dovedl až k panelákům a ke svému vynálezu: tzv. bytovému jádru (paralelně ho začali používat i Japonci). Všichni tři byli také profesory pražské techniky. Po roce 1969 byli ovšem víceméně odsunuti. Karlovi Janů už se nepodařilo postavit město z ocelových buněk v Sovětském svazu (zadání od Chruščova zrušil Brežněv), takže stojí jen (neobyvatelný) plzeňský prototyp. Štursa se v letech 1988-1989 postavil proti některým nesmyslným stavbám, jako byl projekt hloubeného tunelu přes Stromovku, bourání starého Žižkova apod.

Jiří Štursa: montovaná vila na Babě, 1947

(stavebník: Vítkovické železárny - ocelová konstrukce)

Montovaná vila vznikla jako experiment - a dalšího pokračování se nedočkala. Po únoru 1948 se už na vily-domy jako specifický stavební druh na dlouho zapomnělo.

VÝSTAVY

Pražské výletní restaurace

Muzeum hlavního města Prahy uspořádalo pro své návštěvníky výstavu *Pražské výletní restaurace*. Prostřednictvím fotografií, pohlednic, filmů a dochovaných předmětů z restaurací se mohou návštěvníci seznámit s výletními cíli Pražanů v různých dobách na nejrůznějších místech: na vltavských ostrovech, za hradby do Kravína, elektrickou dráhou do Stromovky do „Šlechtovky“, jindy zase parníkem do Štěchovic a dále pěšky k restauraci Radio a odtud Svatojánskými proudy na obří pramici zpět k parníku. Jako další možnosti nabídne expozice ještě výlety Posázavským Pacifikem do Pikovic ke Starcům, automobilem nebo vlakem do Roztok do restau-

race Sakura v japonském stylu... a ještě do mnoha dalších míst s četnými možnostmi osvěžení.

Návštěvníci se na výstavě ocitnou na výletě v čase i v prostoru: od druhé poloviny 19. století přes první republiku až do současnosti a to od zahraničních šenků v centru města až do středočeských lesů a k říčním břehům.

V rámci tohoto výstavního projektu bude realizována doprovodná publikace se stejnojmenným názvem, ve které se čtenář seznámí s více než stovkou vyobrazení výletních restaurací doprovázených informacemi o jejich vzniku a fungování.

Expozice *Pražské výletní restaurace* bude otevřena do **20. 3. 2011.** (mk)

Výstava otce a syna Rajlichových

Název výstavy v Galerii HaDivadla v Praze zní *Jan Rajlich – 150 let*. Symbolicky spojuje oba vystavující autory tím, že počítá jejich věk.

Výstava uspořádaná k devadesátým narozeninám významného brněnského grafika a designéra Jana Rajlicha a šedesátinám jeho stejnojmenného syna byla prodloužena do konce října 2010. Výstava představuje především plakáty, které tvoří těžiště tvorby obou výtvarníků.

O výstavě a kulatém jubileu obou Rajlichů informuje ve svém zářijovém čísle prestižní mezinárodní revue vizuálního designu *Idea* – tento významný časopis věnoval oběma výtvarníkům šestnáct stran textu v japonštině a angličtině s šedesátkou ilustrací. Součástí tohoto čísla je i rozhovor s oběma Rajlichy.

Celosvětově se jedná o jeden z nejuznávanějších časopisů tohoto druhu po zrušení *Graphisu*.

(mk)

Skvosty moravských sbírek nabízí výstava v Národním muzeu v Praze

Nejpozoruhodnější skvosty ze sbírek moravských muzeí obsahuje výstava s názvem *Poklady Moravy – příběh jedné historické země*. Pražské Národní muzeum, v jehož nové budově bude přístupna **až do 6. července příštího roku**, ji připravilo s Moravským zemským muzeem v Brně. Podle informací z tiskové konference v Praze si mohou návštěvníci prohlédnout například 25 000 let starou sošku šamana vyřezanou z mamutoviny, dvakrát tolik starou čelist neandrtálce, unikátní soubor venuší, z nichž ta věstonická vystavena není – v Praze poutala pozornost v letech 2006/2007, či předměty z bohatého hrobu následovníka staré knížecí či královské rodiny ze začátku našeho letopočtu. Dalšími atraktivními exponáty jsou například madony, původní pluh z orby císaře Josefa II., taktovka Leoše Janáčka a další předměty z jeho pozůstalosti.

Nová budova Národního muzea, Vinohradská 1, 110 00 Praha 1

Otevírací doba: Pondělí: 10.00 – 18.00

První úterý v měsíci – sanitární den: zavřeno

Úterý: 10.00 – 18.00

První středa v měsíci: 10.00 – 20.00

Ostatní středy v měsíci: 9.00 – 18.00

První čtvrtek v měsíci: 10.00 – 18.00 / od 14.00 do 18.00 volný vstup

Ostatní čtvrtky v měsíci: 10.00 – 18.00

Pátek: 10.00 – 18.00

Sobota: 10.00 – 18.00

Neděle: 10.00 – 18.00

Výstava o dekadenci je největším projektem Galerie Rudolfinum

Zatím největší a nejdražší výstavu za svou téměř sedmáctiletou historií zpřístupnila renomovaná pražská Galerie Rudolfinum, výstavní projekt o dekadenci v umění s názvem *Decadence Now!*

Kurátor Otto M. Urban koncipoval tento rozsáhlý projekt *Za hranicí krajnosti* pro pražskou Galerii Rudolfinum, Centrum umění DOX, Dům umění města Brna a Západ-

českou galerii v Plzni. Na výstavách se objeví provokativní dílo britského umělce Damiena Hirsta nebo americké fotografky Cindy Shermanové, šokující výtvořky britských sourozenců Jakea a Dinose Chapmanových či temné a bizarní fotografie Američana Joela Petera Witkina. Z českých umělců vybral kurátor malíře depresivních obrazů Josefa Bolfa, pro téma krajnost života smrt pak fotografa Ivana Pinkavu.

Některá díla hraničí s pornografií, jiná provokují nárazkami na duchovní a spirituální krizi. Na výstavě je také obraz malovaný krví, jedním z objektů je postava oběšené ženy v černém. „Prvotním záměrem je prezentace vysoce kvalitních uměleckých děl na určité téma, jestli to bude nebo nebude chápáno jako provokativní, to je vysoce individuální, každý má práh jinde,“ řekl ČTK ředitel Galerie Rudolfinum Petr Nedoma. Podle něj výstava především intenzivně reflektuje daný stav a realitu. Kurátorovi výstavy Otto M. Urbanovi, který se dlouhodobě zabývá tématem dekadence v umění, se podařilo shromáždit zásadní díla současných světových umělců, která odrážejí temné stránky lidské existence a reality dneška. Výstava v Galerii Rudolfinum potrvá **do ledna 2011**.

Galerie Rudolfinum, otevřeno: úterý – středa, pátek – neděle: 10.00 – 18.00, čtvrtek: 10.00 – 20.00.

V Brně potrvá do **28. listopadu**.

Náchodský zámek vystavuje sbírku aristokratických řádů a medailí

Na zámku v Náchodě otevřeli expozici, která přibližuje aristokratické řády a medaile nasbírané členy šlechtického rodu Schaumburg-Lippe. Desítky řádů a medailí jsou na veřejnosti vystaveny poprvé. Ředitel josefovského pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ) Oldřich Pešek říká: „Výstava bude letos přístupná o víkendech a státních svátcích až do konce října. V podobně omezené míře bude přístupná také v dalších sezonách.“

Vyznamenání a řády jsou umístěny v jedné z komnat zámku v několika vitrínách, součástí je také trezor, ve kterém byly objeveny. „Jedná se o aristokratické a vojenské řády, které pocházejí z 18. a 19. století.“

Muzeum v Ústí nad Labem mapující dějiny německy mluvících obyvatel Česka

Vůbec poprvé v historii vznikne na území České republiky muzeum mapující dějiny německy mluvících obyvatel Česka. Projekt, který oficiálně podpořilo ministerstvo kultury, může znamenat doslova průlom v česko-německých a česko-rakouských vztazích. Muzeum, vznikající v Ústí nad Labem, totiž zdokumentuje nejen tragické dějinné události minulého století, ale popíše také přínos dřívě v Česku německy mluvících obyvatel pro českou kulturu, architekturu, průmysl a další obory lidské činnosti.

Právě po takovém pozitivním zhodnocení „německé a rakouské stopy“ v českých dějinách marně volají generace vysídlených odsunutých po druhé světové válce. A zřízení muzea s pracovním názvem „Muzeum dějin a kultury německy mluvících obyvatel v Česku“ by tedy mělo být vedle obohacení pohledu Čechů na své vlastní dějiny i splněným přáním mnoha vysídlených.

„Opravdu chceme tímto způsobem vrátit německy mluvící obyvatele do české historie,“ řekla *Lidovým novinám* Blanka Mouralová, ředitelka společnosti Collegium Bohemicum, hlavního organizátora celého projektu. S otevřením muzea se počítá v první polovině roku 2012 a bude se jednat o jeden z nejnákladnějších muzeálních projektů poslední doby.

Jen rekonstrukce budovy současného městského muzea v Ústí nad Labem, kde bude na ploše 1 500 metrů čtverečních nové muzeum sídlit, stojí 365 milionů korun. Ty se městu podařilo získat z evropských fondů. Na dalších nákladech v řádech milionů se budou podílet další evropské fondy, město Ústí nad Labem a Českoněmecký fond budoucnosti.

Budoucí exponáty, například: dobová krabice na lázeňské opatky, cenný tisk s vyobrazením hraběte Šporka z roku 1733

LITERATURA

David Jan Novotný: *Sidra Noach*

Literární cenu Knižního klubu pro dosud nevydané dílo letos získal David Jan Novotný za román z prostředí pražské židovské komunity nazvaný *Sidra Noach*. Cenu převzal v pražském Kaiserštejnském paláci.

V letošním ročníku se sešlo celkem čtyřiasedmdesát rukopisů od čtyřiceti autorů a čtyřiatřiceti autorek. O vítězi rozhodla porota, v níž zasedli prozaik Ivan Binar, spisovatelka Tereza Brdečková, spisovatel Jaroslav Rudiš, literární historik Pavel Janáček a místopředseda Svazu českých knihkupců a nakladatelů Jiří Seidl.

Kromě vítězné knihy porota ocenila a k vydání doporučila také rukopis Jana Rybáře *Čtvrtá kostka*, historický příběh z rudolfínské Prahy s podtitulem *Renesanční dektivka*. Kniha vyjde v říjnu 2010.

David Jan Novotný (1947) je vysokoškolský pedagog, spisovatel, scénárista a publicista. Po maturitě prošel dělníckými profesemi, po absolvování FAMU (obor scenáristika a dramaturgie) nastoupil jako scénárista Filmového studia Barrandov.

Roku 1990 byl přijat jako odborný asistent na FAMU, kde byl roku 1997 jmenován docentem a v roce 2001 profesorem. Působí rovněž na katedře žurnalistiky FSV UK a v letech 2004 až 2007 byl prvním rektorem Filmové akademie Miroslava Ondříčka v Písku. Od roku 2008 přednáší na Literární akademii Josefa Škvoreckého.

V knize *Sidra Noach* se nechal Novotný inspirovat povodněmi v Praze v roce 2002. V jeho románu ovšem dosáhly mnohem větších rozměrů – stovky lidí přišly o své domovy, tisíce bylo nutno evakuovat ze zatopených oblastí. Svě byty museli opustit také židé z Josefova. Deset mužů se tak sešlo v židovském penzionátu jistého pana Reicha na Vinohradech, kniha pak sleduje jejich osudy, příběhy a historky.

Jáchym Topol slaví úspěchy v Británii

Český spisovatel a také redaktor *Lidových novin* Jáchym Topol má největší úspěch ve středoevropských zemích, přičemž v poslední době se stále více prosazuje také ve Skandinávii. Nyní k tomu přibyl další velký úspěch tohoto českého autora, a to v Británii, kde mu vyšel první překlad. Jáchym Topol v Londýně před časem představoval překlad románu *Kloktat dehet*. Jeho pravidelná čtení v Maďarsku, Rakousku, Německu, Polsku nebo doma v Čechách se pro něj staly téměř domácí záležitostí. Poněkud udivující a potěšitelné je podle samotného autora ta skutečnost, že mu v poslední době vychází hodně překladů také ve Švédsku a Norsku. K nim se v současné době připojila i Británie, kde českému autorovi vyšla první kniha ve známém nakladatelství Portobello Books. Toto nakladatelství publikuje známý a respektovaný literární časopis *Granta*.

V Británii postupně vychází nebývale velký počet překladů českých spisovatelů – vedle Topolovy knihy nakladatelství Peter Owen uvádí román Miloše Urbana

Sedmikostelí a nakladatelství Dalkey Archive Press představuje knihu Michala Ajvaze *Zlatý věk*. Čeští autoři také dominují edici Central European Classics nakladatelství Penguin, která představuje například *Válku s mloky* Karla Čapka, *Zbabělce* od Josefa Škvoreckého a *Jak jsem potkal ryby* od Oty Pavla.

Před Londýnem četl Jáchym Topol ze svých knih ve Švédsku a Nizozemsku.

(mk)

Vyšla poezie Jana Zábrany

V nakladatelství Torst vyšel úplný soubor poezie Jana Zábrany, kterou napsal do roku 1954. V té době začal pracovat jako překladatel.

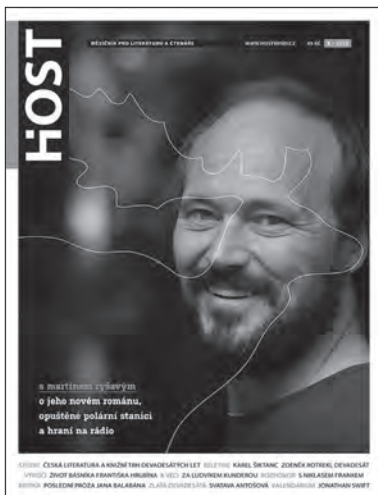
Jedná se o velmi rozsáhlé básnické dílo, které obsahuje vedle mnoha jednotlivých básní i tři ucelené básnické sbírky – *Lyrický deník*, *Nápěvy a Únor 1954*, *Cyklus*. Zábrana se zde představuje jako výjimečný lyrik, reagující na tragický společensko-politický vývoj v Čechách na přelomu čtyřicátých a padesátých let.

Jan Zábrana (1931-1984) byl fenomenální překladatel, skvělý esejista, autor ojedinelých deníkových zápisků *Celý život* a především vynikající básník. Byl přítelem Josefa Škvoreckého a Václava Havla.

(mk)

Literární časopis *Host* slaví 25 let a věří v pokračování tradice

Brněnský časopis *Host*, který volně navazuje na slavnou revue *Host do domu*, si připomíná pětadvacet let obnoveného vydávání. Spolu s *Tvarem* jde zřejmě o nejvýznamnější časopis věnovaný literatuře na českém trhu. Každý měsíc na pulty knihkupectví putuje 1 400 výtisků. I přes každoroční nejistotu spojenou s nutností grantové podpory věří redakce *Hostu* v pokračování tradice. „Dokud bude literatura, budou i literární časopisy,“ řekl ČTK šéfredaktor Miroslav Balašík. Brněnská literární revue *Host do domu* si získala skvělé renomé zvláště v šedesátých letech minulého století. Současný *Host* začal vycházet v roce 1985 v samizdatu. Svým předchůdcům ze šedesátých let mohou současní redaktori trochu závidět vyšší čtenost i širší dopad jejich činnosti. Role literatury ve společnosti se od té doby změnila, připouští Balašík.

Výročí narození Karla Hynka Máchy

Letošní dvousté výročí Karla Hynka Máchy bude hlavně v podzimních měsících připomínáno množstvím výstav, konferencí a jiných akcí.

Do těchto máchovských akcí zapadá také průvodce autora Jiřího Padevěta: *Cesty s Karlem Hynkem Máchou*. Tato publikace přibližuje 128 lokalit v Čechách, kde Mácha pobýval nebo které navštívil během svých putování. Průvodce obsahuje stručné vylíčení historie místa, informací o Máchově pobytu, případný úryvek z díla, které se k místu váže, zeměpisné souřadnice a vlastní fotografie.

Autor publikace Jiří Padevět je ředitelem nakladatelství Academia a ve svém díle vycházel z Máchova vlastního soupisu *Hrady spatřené*.

(mk)

Vzpomínka na Jakuba Arbesa

Před nedávnem proběhlo na Malostranském hřbitově v Praze 5 setkání při příležitosti 170. výročí narození spisovatele Jakuba Arbesa. Účastníci setkání, které uspořádaly Maticе česká a Klub přátel starého Smíchova, se také seznámili s knižní novinkou *Jakub Arbes: Romaneto v listech. Korespondence z let 1867-1892*, vydanou nakladatelstvím ARSCI.

Spisovatel Jakub Arbes prožil značnou část svého života v pražské čtvrti Smíchov a je s ní neodmyslitelně spjat. V literárním díle tohoto autora dominuje objevný žánrový útvar – romaneto – připomínající příběhy Edgara Allana Poea, kterého Arbes velmi obdivoval. Život Jakuba Arbesa se podobal osudům postav v jeho prózách,

a proto se první čtenářský výbor jeho korespondence nazývá *Romaneto v listech*. Nová kniha nahrazuje doposud chybějící část jeho sebraných spisů, které vycházely od čtyřicátých do sedmdesátých let minulého století, ale vydáním dopisů nebyly nikdy doplněny. Publikace je rovněž doplněna o fotografie Arbesovy rodiny i o historické plány míst spjatých s jeho životem.

Jméno Jakuba Arbesa také významně figuruje mezi těmi, kdo se značnou měrou zasloužili o zachování Malostranského hřbitova na Smíchově. Ten byl původně založen pouze k pohřbívání obětí morových epidemií. Za vlády Josefa II. však byla rušena pohřebiště uvnitř městských hradeb a smíchovský morový hřbitov od roku 1786 začal sloužit i obyvatelům Malé Strany a Hradčan. V roce 1884, po téměř sto letech, bylo pohřbívání na něm skončeno.

Na začátku 20. století hrozila celková likvidace hřbitova, které zabránila intervence Klubu Za starou Prahu a současně se také připojili spisovatelé a umělci, jako byli Jakub Arbes, Alois Jirásek nebo Max Švabinský.

Ze známých osobností jsou na Malostranském hřbitově pohřbeni například stavitelé Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové, malíř Adolf Kosárek, rodina Mánesů, rodina sochařů Platzerů, hudebníci Václav Tomášek, Giovanni Punto, Jan Vítěšek, Josef Hrabě nebo spisovatel Gustav Pflieger Moravský.

(mk)

Vzpomínka

Před dvěma sty lety se v Praze na Malé Straně narodil **Karel Hynek Mácha (16. 11. 1810, Praha – 6. 11. 1836, Litoměřice)**, nejvýznamnější představitel českého romantismu, básník, prozaik a dramatik. Podílel se na vlasteneckých a společenských podnicích mládeže, kterou ovlivnilo evropské revoluční hnutí třicátých let. Hrál v českých představeních Stavovského divadla a v ochotnickém Kajetánově divadle, kde se seznámil s Eleonorou (Lori) Šimkovou. V roce 1834 podnikl pěší cestu do severní Itálie, Benátek a Trestu. Vystudoval práva a nastoupil jako advokát-praktikant v Litoměřicích, aby zabezpečil svou rodinu (s přítelkyní Lori Šimkovou očekával narození dítěte). Zemřel náhle a pohřben se konal v den plánované svatby. Výjimečně silné impulsy Máchova díla, zčásti odmítnuté vrstevníky, zúročil následující literární vývoj.

Próza: *Obrazy ze života mého (Večer na Bezdězu, Márinka, 1834)*, lyrickoepická básnická skladba *Máj*, (1836), povídka *Cikáni* (vydaná posmrtně 1857) aj. V roce 1993 byly vydány i básnickovy eroticky nezvykle otevřené a částečně šifrované intimní deníky (*Intimní Karel Hynek Mácha*).

Máj (úryvek)

Byl pozdní večer – první máj-
večerní máj – byl lásky čas;
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváňel háj.
O lásce šeptal tichý mech,
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzduch.

Návrat (úryvek)

Praho! Praho! Ty mé vlasti srdce kamenné! – Ó jak hluboká jsi sklesla v nepravostech svých! – Vrať, ó vrať se! Šedý mrak – oblak toť slzí synů tvých – nad tebou spočívá rozestřen, na něm dřímá anjel záhuby, čas to mnohomohoucí; ach jak brzo snad již tebe schvátí v rakev národů zašlých? – Co čas se zrodil, syn hříchu hnusného a bratr smrti, otevřen jest hrob, by zhltil díla rukou národů – i syny člověčenstva; – a ty sama, sama spěješ v temný jeho klín? Vrať, ó vrať se! Nenít ni pokoj v černém jeho lůně.–

Máchův deník z roku 1835 (úryvky)

Ráno byl u mne Tomíček černě oblečený, s pozváním, aby podle žádosti nejvyššího purkrabí se dělaly básně na příchod Jeho Majestátnosti císaře Ferdinanda; a že pan Palacký řekl, aby mně, že on sám tak pravil, aby mně dvakrát řekl o to; a že jest mu velice líto, že se o něm smežlí, jako by jednu stranu podporuje druhou potlačoval.

22. září 1835

Odpoledne byla próba na divadle: pohádali jsme se s Grábingerm. Pak jsem byl dole u Komárků a opět dole; tam jsem ji strašil, aby se mnou prchla; nechtěla – představoval jsem jí všechno; plakala náramně a jen: „lieber Ignaz“; sotva mluvila. Byla svolná ano říci, než já jsem se pak přiznal, že jsem žertoval. V noci po 10 ½ hodině dělal jsem báseň na císaře až do jedné hodiny.

24. září 1835

Ráno jsme se sešli s p. Palackým u Pospíšilů; tam jsme se něco neshodli stran básnictví; on o mně soudí, „že mám výbornou fantazii a že výborně maluji, ale prací mých hlavních, že je chyba, že v nich nevysvítá jakási nutnost idey“. Já mu nerozumím, nebo mám za to, že právě v každé mojí básni idea jest co nejmožněji rozvedena.

25. září 1835

Zemřel producent Pavel Melounek

2. září 2010 náhle zemřel ve věku třiapadesáti let bývalý kulturní publicista a v posledních letech úspěšný filmový dramaturg a producent Pavel Melounek. Muž, který neváhal podporovat i mladé nezkušené tvůrce, objevil pro český film například talent Karla Janáka (*Snowboardáci*) nebo Dana Svátka (*Hodinu nevíš*).

Melounek vystudoval Fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy v Praze. Začínal v kulturní rubrice *Zemědělských novin*. V roce 1990 spoluzakládal týdeník *Reflex*, v jehož první redakci tři roky zastával post šéfa kulturního oddělení. Zabýval se především psaním o filmu. V devadesátých letech byl pět let programovým ředitelem Febiofestu a šest let šéfem public relations Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Posléze několik let působil jako programový ředitel Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně.

Byl jedním z prvních, kdo krátce po revoluci zmapoval dějiny českého filmu devadesátých let v knize *Čeští filmaři, něžní barbari* (1996). Českému filmu se ale jako publicista věnoval soustavně a vydal o něm několik publikací: *Proč se hraní kdekdo klaní* (1989), *Biják: Intimní osvětlení českého filmu* (1994).

V roce 1995 patřil k zakladatelům společnosti Whisconti, která se kromě jiného věnovala i produkovaní celovečerních filmů. Jeho prvotinou byl dnes už neprávem pozapomenutý film *Mrtvej brouk* Pavla Marka, který spadl do vlny takzvaných generačních snímků devadesátých let.

Právě pracoval na novém českém filmu *Piko*, který pojednává o lidech z drogové scény. Film má být podle kritiků, kteří viděli jeho sestřih, dokonce Melounkovým majstrštykem. Hned poté se měla točit komedie na námět knihy Ireny Obermannové. Měl v plánu také hraný film v česko-německé koprodukcii o Lídě Baarové.

DIVADLO

Festival Divadlo

Mezinárodní festival Divadlo, který proběhl v září v Plzni, připravil již poosmnácté těm, kdo fandí divadlu, „pravé hody“. Hlavním lákadlem festivalu Divadlo byla proslulá lotyšská inscenace beze slov *Sound of Silence*. Po dlouhé době se do Plzně také vrátilo Slovenské národní divadlo, tentokrát s cenami ověřenou dramaturgií *Anny Kareninové* režiséra Romana Poláka s výjimečnými výkony herců (a to nejen při pohybu na kolečkových bruslích). Srbské národní divadlo z Nového Sadu přijelo se „snovým“ představením *Lod' pro panenky*, s jednou z nejuspěšnějších a nejoriginálnějších tamějších inscenací uplynulých let, kde dospělí hrdinové procházejí světem pohádek. Do oblasti mladých evropských režisérů patří velmi provokativní inscenace Čechovova *Platonova*, někdy nazývána jako „čechovovské orgie“, polského divadla Teatr Polski z Bydhoště režisérky Maji Kleczewské. Netradičním, velmi minimalistickým způsobem inscenace se vyznačuje Shakespearův *Kupec benátský* divadla Gézy Gárdonyiho z maďarského Egeru založený na jedné „panelákové“ scéně, po které se herci pohybují nahoru a dolů.

Tuzemská divadla v Plzni se stala již poněkolkáté součástí tzv. showcase českého divadla, pořádanou ve spolupráci s Divadelním ústavem, který zahraničním producentům, kritikům či divadelníkům prezentuje nejlepší české scény. Dejvické divadlo z Prahy uvedlo *Muže bez minulosti*, adaptaci stejnojmenného Kaurismäkiho filmu z dílny režiséra Miroslava Krobota, Pražské Divadlo Komédie inscenaci *Weissenstein* režiséra Davida Jařaba, Národní divadlo Praha inscenaci Davida Harrowera *Black Bird* a inscenaci *Benefice aneb Zachraňte svého Afričana* mladého režiséra Štěpána Pácla z Divadla Na Fidlovačce. Farma v jeskyni se v Plzni představila scénickou kompozicí *Divadlo / The Theatre*, která vychází z rytmů a tanečních kroků, jimiž brazilští otroci setřásali pouta a vytvářeli svůj svět. Jeden z nejvýraznějších českých režisérů mladé generace Jan Mikulášek nastudoval v Národním divadle v Brně (Divadlo Reduta) provokativní francouzský bestseller *Elementární částice* autora Michela Houellebecqa. Druhým režisérským počinem Jan Mikuláška, který uvidí plzeňské publikum, je inscenace Henrika Ibsena *Divoká kachna*. Režisér Vladimír Morávek představil hru Václava Havla *Prase*. Tomáš Dvořák ve své loutkové hudební komedii *Labutí jezírko* vtipně propojil v libereckém Naivním divadle prvky loutkového a činoherního herectví, čímž podtrhl originální humor pohádky, kterou napsala Iva Peřinová na motivy baletu P. I. Čajkovského.

Hostitelské Divadlo J. K. Tyla do festivalového programu vyslalo inscenaci *Monty Python's Spamalot*, které letos uvedlo v české premiéře. Jde o slavný muzikál, který v New Yorku získal neuvěřitelných čtrnáct nominací a tři ocenění Tony Awards včetně Tony za nejlepší muzikál sezóny. Muzikál je autorským zpracováním filmu *Monty Python a Svatý Grál*, ale jde nejen o parodii na legendu o králi Artušovi, rytířích z Kamelotu, Svatém grálu, ale i o zesměšnění muzikálového žánru jako takového. Režie: Roman Meluzín. Divadlo Alfa z Plzně uvedlo první loutkovou „b(l)ondovku“

nazvanou *James Blond* autora Vítka Peřiny a režiséra Tomáše Dvořáka.

Součástí festivalové nabídky byl také OFF program, který se odehrával v prostoru Moving Station (bývalá železniční stanice Plzeň – jižní předměstí) v objektu bývalého pivovaru Světovar i pod širým nebem. Na hlavní část navázal tradičně epilog s výběrem dalších pražských divadel.

Roden si zahraje v seriálu televize HBO

Herec Karel Roden ztvárnil hlavní roli v novém seriálu *Terapie*, který jako vůbec první hraný seriál ve své produkci natočí česká pobočka televize HBO. Seriál, který připravuje režisér Petr Zelenka ve spolupráci s kolegou Markem Najbrtem, se začíná natáčet v ateliérech na Barrandově. Na obrazovkách by se měl objevit na podzim příštího roku. Nový seriál bude českou verzí světově známé série nazvané *In Treatment* s Gabrielem Byrneem v hlavní roli psychiatra, za kterým přicházejí svérázní pacienti. Seriál vychází z předlohy izraelského autora Hagaje Leviho nazvané *Be Tipul*. Server iDnes připomněl, že americký seriál oceněný dvěma televizními cenami Emmy, Zlatým glóblem pro Byrna a cenou WGA Award za scénáře již dříve odvysílala Česká televize (ČT) pod názvem *V odborné péči*.

Narozeniny Květy Fialové

Známa česká herečka Květa Fialová oslavila před nedávnem jedenaosmdesáté narozeniny. K nečekané oslavě jejích narozenin ji „bez varování“ přivedl její herecký kolega ze Slováckého divadla Josef Kubánek. Květa Fialová obdržela úvodem od starosty Uherského Hradiště Libora Karáska vyznamenání za šíření věhlasu města. Hlavním bodem programu však byla večerní repríza komedie *Harold a Maude* ve Slováckém divadle, kde Květa Fialová od letošního roku ztvárňuje postavu hraběnky Maude. Po ukončení představení byla odměněna aplausem vestoje.

K všeobecným gratulacím se později připojili zástupci médií, kteří pro Květu Fialovou složili narozeninovou píseň. Cimbálová muzika Harafica zahrála hereččinu nejoblíbenější píseň *Smutná neděle* a rovněž zazněla v cimbálovém provedení píseň *Whisky, to je moje gusto* z filmu *Limonádový Joe*, v němž ztvárnila Tornádo Lou.

Telefonicky gratulovali Květě Fialové další přátelé, například herečka Nada Konvalinková, Simona Stašová a spisovatel Arnošt Lustig. Další herečtí kolegové dorazili se svými gratulacemi osobně.

(mk)

Herec Luděk Munzar se vrací k divadlu a filmu

Po dvaceti letech na divadelní prkna a po pětácti do pražské Violy se vrátil herec Luděk Munzar u příležitosti stého výročí narození Františka Hrubína (*17. 9. 1910). Od významného českého básníka dělíla Munzara jedna generace, ale pojilo je životní přátelství. Během setkání nazvaného *Obleču tě do hvězd* v Munzarově autorské interpretaci opět ožívají Hrubínovy básnické skladby *Ro-*

mance pro křídlovku a Černá denice. Z divadelní scény odešel Munzar v devadesátých letech poté, co se názorově neshodl s tehdejšími vedením Národního divadla. V následujících letech občas točil pro televizi, režíroval a také daboval, jeho hlas je spojen například s Paulem Newmanem. Teď se vrací nejen na jeviště, ale po desítkách let i na plátna kin – režisér Jan Hřebejk ho obsadil do svého nového filmu *Nevinnost*. „Hraju starého dědka, takového doyena lékařské rodiny. Jsou na mě milí, hodní, nebijí mě, neprší na mě a ještě mi dají zadarmo polívku, tak co bych si jako důchodce víc přál,“ říká k natáčení Luděk Munzar žertem. Oba své návraty ale označuje jen za náhodu. K další jevištní nebo filmové spolupráci by ho prý zlákala jen „zvlášť pěkná role“.

Luděk Munzar (20. 3. 1933, Nová Včelnice u Kamenice nad Lipou) je český herec, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze, které roku 1990 spolu se svojí manželkou, herečkou Janou Hlaváčovou, opustil. Je otcem herečky Barbory Munzarové. Absolvoval Vyšší hospodářskou školu v Hradci Králové. V letech 1952-1956 studoval herectví na

pražské DAMU. Po ukončení studia nastoupil na sezonu 1956-1957 do Městského divadla v Mladé Boleslavi. Od října 1957 byl angažován jako člen činohry Národního divadla v Praze. Úspěšně pracuje také v dabingu a v televizi.

František Hrubín: *Romance pro křídlovku* (1962)

Terino, obleču tě do hvězd a tvé tělo posázím vesmíry, poslední kříšnutí cvrčka na podzim bude ti slyšitelné stejně jak exploze, když vzniká nová hvězda, i v nejbědnějším hvozdíku budeš celá, jeden vesmír však sotva bude stačit na slzu, která zrcadlí tvé zalykavé pohnutí, když jsem tě včera vzal kolem ramen.

František Hrubín (17. 9. 1910, Praha – 1. 3. 1971, České Budějovice) byl český básník, tvůrce přírodních a milostných lyrik, autor veršů a pohádek pro děti, prozaik, dramatik a překladatel především z francouzštiny. Narodil se v Praze v rodině stavitele, ale své mládí prožil v Lešanech v Posázaví. Vystudoval gymnázium v Praze (1932). Od roku 1934 byl zaměstnán v Městské knihovně v Praze a později na ministerstvu informací. Při svém zaměstnání se věnuje zároveň psaní poezie: je básnickým žákem a přítelem Josefa Hory a Františka Halase, přátelí se též s J. Seifertem, B. Mathesiem, J. Zahradníčkem a dalšími literáty. V roce 1946 se stal spisovatelem z povolání.

Výrazně se podílel na založení dětského časopisu *Matěřídouška*, v letech 1945-1950 ho redigoval. Na II. sjezdu Svazu československých spisovatelů (1956) spolu s Jaroslavem Seifertem odvážně kritizoval spojení literatury a politiky, zastali se zde nejen perzekvovaných, ale i zavřených spisovatelů. Toto vystoupení vedlo nejprve k zákazu literární činnosti, později mu bylo povoleno překládat a psát literaturu pro děti, jeho samostatná tvorba procházela různými obdobími zákazů a vydávání.

Festival německého jazyka přiveze divadla z pěti měst

To nejlepší z divadelních scén německojazyčného prostoru uvede už popatnácté od 7. do 17. listopadu Pražský divadelní festival německého jazyka. Toto výročí chtějí organizátoři oslavit kvalitní dramaturgií a věří, že i nadšením diváků. Do Prahy pozvali scény z Drážďan, Lucemburku, Curychu, Hamburku a Berlína. I letos festival udělí Cenu Josefa Balvína. Odměňuje nejlepší inscenaci původně německojazyčného textu, která se v dané sezoně zrodí na prknech českého divadla. Jury složená z divadelních kritiků vybrala hru Elfriedy Jelinekové *Co se stalo, když Nora opustila manžela*, kterou v Národním divadle nastudoval Michal Dočkal. Festival zahájí Staatsschauspiel z Drážďan adaptací textu *Zlatý kořenáč* německého spisovatele Ernsta Theodora Wilhelma Hoffmanna.

Divadelní sezona v Brně je nabitá premiérami

Národní divadlo uvede 22. října *Moravské sekretářky* – hudebně-komediální podívanou v režii Ireny Žantovské, a připravuje na leden 2011 činoherní projekt nazvaný *Zaslíbení*. Ve hře je popsán autentický příběh textaře Jiřího Štaidla a jeho velké lásky krasobruslařky Hany Maškové. Oběma život ukončily rok po sobě následující tragické autonehody. Letošní první operní premiérou byla inscenace *Nížina* od britského skladatele Eugena D'Alberta. Městské divadlo Brno již uvedlo hudební komedii *Škola základ života* a autorský projekt režiséra a scénografa Šimona Cabana s hudbou Aleše Březiny *Muchova epopej*, v HADivadle se vrátili ke hře *Věc Makropulos* a na říjen připravují hru V. Klimáčka *Jsem Kraftwerk*. Divadlo Husa na provázku chystá v nadcházející sezoně tři velké projekty. Prvním z nich bude představení *Maestro a Markétka* na motivy slavného Bulgakovova románu, druhým hra *Trapná muka* podle povídek Karla Čapka. Třetím naplánovaným počinem je sedm premiér nových textů, přičemž většina z těchto textů vzejde ze soutěže vypsáné divadlem. Divadlo Husa na provázku přinese v listopadu *Maestro a Markétka*. Pro nejmenší obecnost připravilo na říjen Divadlo Radost veselé představení *Co se stalo v Maňáskově*.

Ze zkoušky hry *Škola základ života*

Přátelé, rodina i politici se loučili s Martinem Štěpánkem

Osobnosti českého divadla, politiky a emigrace se přišly do velké obřadní síně strašnického krematoria rozloučit se svým kolegou – hercem, novinářem a bývalým ministrem kultury Martinem Štěpánkem. Vedle rodiny a přátel se památce herce poklonily už před obřadem desítky lidí. Pohřbu se ve zcela zaplněné smuteční síni zúčastnil i premiér Petr Nečas a předsedkyně sněmovny Miroslava Němcová. Poklonit se Štěpánkově památce přišla také manželka exprezidenta Václava Havla Dagmar. Prezident Václav Klaus manželce zesnulého herce kondoloval už minulý týden. Věnce poslali představitelé obou parlamentních komor, prezident, premiér, současní a minulí ministři, ale i Národní divadlo a Český rozhlas.

Martin Štěpánek (11. 1. 1947, Praha – 16. 9. 2010, Praha). V roce 1969 absolvoval Divadelní akademii múzických umění (DAMU), pak byl čtyři roky členem činohry Národního divadla a další tři roky členem pražského Činoherního klubu, odkud dostal z politických důvodů výpověď. V roce 1981 s rodinou emigroval, hrál v rakouských

a německých divadlech a stal se hlasatelem Rádia Svobodná Evropa / Rádia Svoboda. „Byl příliš nekompromisní ve vztahu ke komunistické moci, než aby mohl pokračovat v Čechách ve své dobře nakročené herecké kariéře, pro kterou právě působení v Národním divadle bylo asi nejpodstatnější. A tak nás jeho pevný, sugestivní hlas provázel normalizační pustinou z mnichovské centrály rádia Svobodná Evropa,“ uvedl ředitel Národního divadla v Praze Ondřej Černý. Štěpánkovo politické angažmá po návratu do Česka bylo podle něj nevyhnutelné. „Ne snad proto, že by toužil po politické kariéře, ale proto, že občanský étos byl alfou i omegou jeho myšlení... Bude mi moc chybět coby velký přítel divadla i jako vášnivý politický diskutér,“ dodal.

Nenadálé úmrtí herce, novináře a bývalého ministra kultury Martina Štěpánka zarmoutilo jeho přátele a kolegy nejen z herecké branže, ale i z řad politiků. Prezident Václav Klaus uvedl, že měl rád Martina Štěpánka nejen jako významného umělce, který v českém divadelním světě zanechal hlubokou stopu, ale také jako člověka, občana a politika. Klaus to napsal jeho manželce v kondolenčním dopise, který publikoval na svém webu.

Třiašedesátiletý herec Martin Štěpánek odešel dobrovolně ze života.

KINEMATOGRAFIE

Cyklus *Děti 50. let* navštívil New York

Série *Děti 50. let* je sestavena ze čtrnácti částí. Každý z půlhodinových dílů je medailonem dcery nebo syna politické- ho vězně ve stalinistických padesátých letech.

Celý projekt, který stále vzniká v koprodukcí společnosti Sunfilms a České televize, iniciovala Jana Švehlová, která na George Washington University ve Washingtonu D. C. napsala doktorandskou práci o psychologickém vlivu stalinistického totalitního režimu na potomky politických vězňů. Čtyři díly ze série *Děti 50. let* měly před nedávnem americkou premiéru na Mezinárodním festivalu nezávislých filmů v New Yorku.

Česká televize uvedla na svém druhém kanálu prvních sedm částí, které byly věnovány dcerám politických vězňů. Tito dcery a synové stále nesou následky perzekuce a problémem minulosti po celý svůj život.

(mk)

Britové objevují Františka Vláčila

Britský filmový institut připravil velkorysou přehlídku snímků českého filmového režiséra Františka Vláčila. S reprezentativním výběrem Vláčilova díla se měli možnost seznámit britští diváci ve třech městech – Londýně, Glasgow a Edinburghu. Promítnuto zde bylo čtrnáct režisérových filmů, například *Holubice* (1960) nebo *Stín kapradiny* (1985). Do výběru byly zařazeny i nejvíce ceněné Vláčilovy filmy jako *Markéta Lazarová*, která byla vyhlášena za nejlepší český snímek všech dob, dále pak *Údolí včel* a *Adelheid*.

Zájem o filmy Františka Vláčila byl podpořen i vydáním některých z nich. O to se postaralo malé vydavatelství Second Run, jehož dramaturgie často představuje v Británii

méně známé tituly ze střední a východní Evropy. Kromě Vláčilových filmů byl v rámci přehlídky promítnut i sedm let starý snímek Tomáše Hejtmánka *Sentiment*. Ten byl původně koncipován jako dokumentární film o Vláčilovi, ale vzhledem k tomu, že Vláčil zemřel dříve, než po audiozáznamu mohlo dojít k natáčení na kameru, celý projekt téměř zkrachoval. Nakonec Tomáš Hejtmánek natočil upravené Vláčilovy promluvy v ateliérovém bytě s Jiřím Kodetem. Druhá část snímku obsahuje obrazové impresy z míst, kde Vláčilovy filmy vznikaly.

Filmy Františka Vláčila jsou za hranicemi České republiky poměrně málo známé a to především vzhledem k některým jeho generačně spřízněným tvůrcům – Miloš Forman, Jiří Menzel nebo Ivan Passer. Lze se domnívat, že důvodem může být to, že Vláčilovy filmy se nové vlně konce šedesátých let esteticky i tematicky svým způsobem vymykají.

(mk)

Návrat svatého Václava

S velkou pompou byl při letošních oslavách svatého Václava 28. září v pražském Rudolfinu promítnut český historický velkofilm *Svatý Václav*, původně uvedený v roce 1930. V přímém přenosu jeho promítání uvedla na druhém programu také Česká televize. Celá akce vyvolala ovšem trochu rozpaky, které ostatně snímek provázely již od doby jeho vzniku. Původně byl připravován k proslulému svatováclavskému miléniu, mohutně slavenému v roce 1929. V prvorepublikové české kinematografii se jednalo o zcela mimořádný počin, který si vyžádal tehdy neuvěřitelnou sumu čtyř milionů korun. Snímek se stal také prvním filmem výrazně podpořeným ze státního rozpočtu. Velký rozpočet umožnil nejenom angažmá tehdejších špičkových hvězd, jako byl Zdeněk Štěpánek (hrál svatého Václava se

stejným zápallem jako v padesátých letech Jana Husa), Václav Vydra st., Jiří Steimar, Jaroslav Vojta a další. Boleslava si zahrála jedna z největších hvězd českého němého filmu Jan Wenceslaus Speerger. Nechyběly ani zahraniční umělci – ruská emigrantka Vera Baranovskaja se zhostila role Ludmily a její snachu Drahomíru ztvárnila rakouská herečka Dagna Servaes. Snímek vynikal mohutnými davovými scénami a i rozmáchlou architekturou, postavenou na strahovském sletovém stadionu. Vzniklo zde jak Václavovo sídlo, tak i hrad jeho zlopověstného bratra Boleslava. Exteriéry pak vznikaly v Prokopském údolí, na Křivoklátsku, ale dokonce i v Boubínském pralese, kde byla pro potřeby filmařů vybudována dokonce i malá elektrárna. Jenže snímek u dobových diváků naprosto neuspěl. Významnou roli zde sehrálo zdánlivě nepřilíš velké zpoždění premiéry. Jenže mezitím už biografy ovládl velmi rychle zvukový film a němý snímek působil už dost anachronicky. Problémy asi způsobovaly představy tvůrců o doprovodné hudbě – počítali totiž s orchestrem o čtyřiceti hráčích. Tak velkým tělesem ale prakticky žádný biograf v Československu ne-disponoval. A úplně bezproblémové nebylo ani základní vyznění snímku. V něm dominoval vypjatý nacionalismus typický pro 19. století, kterému se právě koncem dvacátých let čím dál větší část mladého publika spíše vysmívala. A právě mladí tvořili tehdy jádro návštěvníků kin. Snímek *Svatý Václav* tak byl na dlouhá desetiletí zapomenut a zájímali se o něj jen fanoušci filmové historie. Před několika lety se muzikologovi Viktoru Velkovi podařilo objevit v notovém archivu Českého rozhlasu dlouho postrádanou partituru k snímku a tak v Rudolfinu mohl být filmový záznam doplněn živou hudební složkou. Přesto však nové uvedení vzbudilo značné diskuse, které měly i určitý politický podtext. Zejména někteří kritici orientovaní spíše levicově napadli i nyní konzervativní patos díla i celkovou mělkost prezentovaných myšlenek. Dokonce komentátor levicově liberálního internetového *Deníku Referendum* dokonce prohlásil, že obrozené dílo Josefa Kajetána Tyla *Drahomíra a její synové* působí ve srovnání s filmem *Svatý Václav* jako geniální dílo. Diskuse se ovšem vedly hlavně ve znamení rozporů svatováclavské a husitské tradice. Přispěly k tomu i výroky nového pražského arcibiskupa Dominika Duky při tradiční pouti do Staré Boleslavi, místa zavraždění svatého Václava. Zdánlivě dávno vyhaslý spor jako by znovu ožil a znovu rozděluje českou veřejnost. Jistě se v tom projevuje i pocit nekonzervativního nástupu, jaký podle levicové části veřejnosti v současnosti v České republice po parlamentních volbách hrozí. *Svatý Václav* a jeho odkaz tak v sobě i po více než tisíci letech nesou silný politický náboj. Východisko jako by našel jenom Zdeněk Štěpánek, který, jak už jsem uvedl, se stejným zbožným patosem zvládl Václava i Jana Husa a stal se tak žádoucí osobností pro oba tábory.

(MaFr)

Zdeněk Štěpánek

(22. 9. 1896, Tvoršovice u Benešova – 20. 6. 1968, Praha) byl český herec, dramatik, režisér a scenárista, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze, otec herečky Jany Štěpánkové a herců Martina Štěpánka a Petra Štěpánka a divadelní režisérky Kristiny Taberyové.

Jedná se bezesporu o jednu z nejvýraznějších a nejznámějších českých hereckých osobností 20. století. Proslul

mnoha svými rolemi v divadle i ve filmu a dodnes právem patří mezi nejlepší české herce všech dob. Byl to herec robustní postavy a bouřlivácké povahy, jenž oplýval zvláštním charakteristicky něžným i drsně chraplavým hlasem, který našel své uplatnění nejen při herecké práci, ale i jako výborný recitátor poezie, předčítatel krásné literatury i příležitostný rozhlasový hlasatel.

Teatrolog František Černý o něm ve své knize *Měnivá tvář divadla* napsal: „Zdeněk Štěpánek byl robustní realista psychologického směru a do svých postav se vždy důsledně převtěloval. Zároveň do nich vkládal své téma, touhu po velikosti a víru v život.“

Štěpánek byl herec mimořádného osobního kouzla. Nesl v sobě něco z démonismu a titanismu velkých romantických tragédií. Dovedl si vždy diváka k sobě bezpečně připoutat. Ne náhodou se říkávalo, že při hře »čaruje«.

Dokument *Český mír* získal hlavní cenu na festivalu v Jižní Koreji

Dokumentární komedie Víta Klusáka a Filipa Remundy o americkém radaru v Čechách nazvaná *Český mír* získala na Mezinárodním festivalu dokumentů DMZ v Jižní Koreji hlavní cenu mezinárodní poroty – Bílou husu. *Český mír* zvítězil v konkurenci třinácti soutěžních snímků, které byly vybrány z více než 250 dokumentů zaslaných z celého světa. Témata filmů sahají od politiky přes rodinné otázky, menšiny, místní kultury až po války či nemoci. Autoři filmu zaujali korejské publikum už svým předchozím filmem. *Český sen* zvítězil v roce 2005 na Mezinárodním filmovém festivalu v jihokorejském Čondžu. Na závěr přehlídky, na níž bylo představeno 170 filmů ze třiceti zemí, tehdy převzali Klusák s Remundou cenu JJ Star Award, která se uděluje za „novátorské dílo, překračující dosavadní hranice a objevující nové možnosti digitální filmové tvorby“. Festival se koná ve městě Paju, které leží v demilitarizovaném pásmu blízko od 38. rovnoběžky, jež tvoří hranici se Severní Koreou.

Jihlavský festival v premiéře uvede dva české dokumenty

Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava letos představí divákům dva české dokumentární projekty ve světové premiéře. Snímky *Nesvatbav* Eriky Hníkové a *Vše pro dobro světa a Nošovic* Víta Klusáka uvidí diváci v soutěžní sekci Česká radost. Hníková natočila film o starostovi východoslovenské vesnice Zemplínske Hámre a jeho snaze dát dohromady místní třicátníky, kteří ve vesnici zbyli na ocet. „Starosta, který vidí, že jeho vesnice pozvolna vymírá, nabízí peníze za každé nově narozené dítě a nabádá místním rozhlasem k plození dětí, pořádá ve vsi seznamovací večírek,“ uvedl mluvčí festivalu Jan Hlubek. Film pojednává o samotě, o síle zvyku, o soužití rodičů a dětí, o vymírání, o tom, že srdci se nedá poroučet.

Klusákův nejnovější film je výpravou do vesnice, kde vyrostla továrna korejského koncernu Hyundai. Majitelé nechtěli svá pole, na nichž dnes automobilka stojí, dlouho prodat. Donutil je až nátlak sousedů a anonymní dopis vyhrožující smrtí. Klusáka prý na celé kauze zaujala zejména samozřejmost, s níž čeští politici vítají nadnárodní koncern a za nesmírných ústupků ho zvou na zelenou louku.

Festivalovému publiku se představí také tvorba jednoho z průkopníků dokumentárního bolivijského filmu Jorgeho Ruize. Ten je podle ředitele festivalu Marka Hovorky považován za zakladatele indiánského filmu, což z něj činí jednoho z pionýrů vizuální antropologie a etnografického dokumentu. Jihlavský festival dokumentů je největší přehlídkou autorského dokumentu ve střední a východní Evropě. **Koná se od 26. do 31. října.**

V Písku začal Mezinárodní festival studentských filmů

V Písku začal Mezinárodní festival studentských filmů. Diváci mohli zhlédnout blok nesoutěžních filmů i to nejlepší z českých a slovenských filmových škol. Před večerním zahájením spolu s porotou hodnotili první sadu soutěžních snímků. O ceny za nejlepší hraný, dokumentární a animovaný film se jich na festivalu uchází pětatřicet. Porota je vybírala zhruba ze 150 děl poslaných z jednadvaceti zemí. Vedle evropských filmových škol tu má zastoupení i Argentina, Brazílie, Indonésie, Indie, Jižní Korea, Izrael či Austrálie. Snímky do soutěže vybírala porota z pedagogů a studentů spolupřipravujících píseckých filmařských škol. Tematicky nemá soutěž žádné mantinely, časově se snímek musí vejít do třiceti minut a jejím autorem musí být student filmové školy.

O Oscara bude za ČR usilovat Hřebejkův film *Kawasakiho růže*

O prestižního Oscara by měl za Česko bojovat snímek *Kawasakiho růže* režiséra Jana Hřebejka. O jeho nominaci pro kategorii nejlepší cizojazyčný film rozhodla Česká filmová a televizní akademie (ČFTA). Zda se Hřebejkův snímek opravdu objeví v souboji o prestižní ocenění, bude jasné 25. ledna. To budou oznámeny nominace na 83. ročník cen americké filmové akademie. Samotné ceny se budou udělovat v neděli 27. února. V trojici filmů, které v hodnocení ČFTA dostaly nejvíce hlasů, se umístily *3 sezóny v pekle* režiséra Tomáše Mašína a snímek *Kuky se vrací* režiséra Jana Svěráka.

Filmové drama *Kawasakiho růže* přibližuje příběh renomovaného psychiatra, morální autority, který má u příležitosti výročí založení republiky získat významné státní ocenění. Právě připravovaný slavnostní akt se stane katalyzátorem událostí, které na povrch vyplaví hříchy minulosti, jež mu můžou zlomit vaz. Film už získal několik ocenění. Na letošním filmovém festivalu Berlinale obdržel dvě ceny nezávislých porot. Na festivalu Finále Plzeň snímek získal hlavní cenu Zlatého ledňáčka i cenu diváků. Další ocenění pro film získali herci Ladislav Chudík a Daniela Kolářová, kteří si odnesli sošky Českých lvů.

Ceny F. Filipovského za dabing získali Adamovská a Juříčka

Ceny Františka Filipovského za nejlepší mužský a ženský herecký výkon v dabingu v uplynulém roce získali v Přelouči na Pardubicku herci Zlata Adamovská a Tomáš Juříčka. Prestižní ocenění udělovalo rodiště Františka Filipovského již po šestnácté. Adamovská cenu dostala za hlasové ztvárnění sestry Beauvierové v americkém filmu *Pochyby*. Ve filmu roli sestry hrála Meryl Streepová. Juříčka byl oceněn

za nadabování otce Ranceho v podání Gérarda Jugnota ve francouzském filmu *Hvězda salónu*.

Fakta

Film s názvem *Fakta* ležel až donedávna v zapomenuté krabici v archivu: tajní policisté se v něm chystali odhalit, že listopadová revoluce je obyčejná provokace nepřátel země. Film vznikl těsně po 17. listopadu 1989 a měl být promítán poté, co revoluce bude potlačena. Naštěstí se tak nestalo a tvůrci film tudíž nedokončili.

Film je klasickým propagandistickým dílem, kde se promyšleným řazením scén má dosáhnout cíle. Je to prostě pokus o dezinterpretaci událostí 17. listopadu 1989. Film vznikl asi kolem 25. listopadu a asi jej vyráběl politický odbor ministerstva vnitra. V komentáři se přímo říká, že 17. listopad 1989 byl předem připravenou provokační akcí nepřátelských sil. Ve filmu jsou použity záběry natočené pracovníky Bezpečnosti při demonstracích, zpravodajské záběry i materiály Krátkého filmu.

Klipy z filmu budou součástí webové prezentace Ústavu pro studium totalitních režimů nazvané *Cesta k listopadu*.

Česko-slovenský seriál nazvaný *Kriminálka Staré Město*

Podle skutečných příběhů byl natočen nový česko-slovenský seriál nazvaný *Kriminálka Staré Město*, který se na obrazovkách České televize (ČT) objevil 20. září. Natočený byl v koprodukcii se Slovenskou televizí a jeho děj se odehrává v obou zemích. Dvojici kriminalistů ztvární Zuzana Fialová a Matěj Hádek.

Je to česko-slovenský projekt, kde hrají čeští i slovenští herci. Zápletka se odvíjí od osudu bratislavské policistky, která se vrací do zaměstnání po mateřské dovolené. Manželství se jí rozpadlo a do práce se ponoří navzdory tomu, že zanedbává malého syna. Je velmi zapálená a ocitne se i v ohrožení života.

Podle tvůrců by diváky měl seriál upoutat mimo jiné dobrým obsazením českými i slovenskými herci; kromě ústřední dvojice v něm hrají například Milan Lasica, Emília Vášáryová, Jiří Štěpnička, Jiří Langmajer, Sandra Nováková či Marko Igonda. Herci mluví svou mateřštinou a na české obrazovky se tak po mnoha letech vrátí při pravidelném pondělním vysílání slovenština.

Seriál obsahuje sedm uzavřených kriminálních příběhů. Autorem námětu je zkušený slovenský kriminalista, který úspěšně publikuje detektivky pod pseudonymem Dominik Dán. Na Slovensku patří mezi nejvydávanější autory. Z české strany na scénáři spolupracoval scenárista Alex Koenigsmark. Dramaturgem je Jan Otčenášek, za kamerou stál Peter Kelíšek.

Olomouc nabídne v nové sezoně i hudbu národů

Nejen českou hudbu, ale i hudbu Španělska, Francie, Německa či Ruska představí v jubilejní 65. sezoně Moravská filharmonie Olomouc. Hudebníci před sebou mají zhruba 165 koncertů v tuzemsku i zahraničí, řekl ředitel filharmonie Vladislav Kvapil. V rámci všech abonentních cyklů vystoupí renomovaní sólisté, jako například Václav Hudeček či Ivan Ženatý. Kromě šéfdirigenta Petra Vronského se taktovky chopí i světoznámý Petr Altrichter, jako obvykle Moravská filharmonie poskytne prostor i mladým umělcům, jako například klavíristce Slávce Pěchochové, violistovi Alexandru Besovi či violoncellistovi Petru Nouzovskému a dalším.

Vychází album Václava Neckáře *Planetárium*, poprvé s DVD

Slavné, přes tři desetiletí staré album Václava Neckáře *Planetárium* vychází v těchto dnech včetně televizního zpracování z roku 1983 v režii Jana Bonaventury na DVD. Původní dvojalbum z roku 1977 bylo ve své době „podpultovým“ zbožím, prodalo se ho 125 000 kusů. Vznik dvojalbum zastihl tehdy čtyřiatřicetiletého Neckáře ve vynikající pěvecké formě a skupina Bacily dostala na *Planetáriu* největší příležitost své kariéry. Velkou zásluhu na vzniku alba měl autor mnoha Neckářových hitů, kytarista a aranžér Ota Petřina. Televizní zpracování, které je na DVD součástí nového vydání *Planetária*, vychází z jevištní podoby uváděné v roce 1980 v Hudebním divadle Karlín. „Studiový projekt vznikl v roce 1983 v Československé televizi, nejedná se tedy o záznam koncertu. Některé skladby se z časových důvodů musely krátit. Z původního jevištního projektu je tu jen krátká ukáзка Apokalypsy se členy baletu Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy,“ sdělil Neckář.

Státní opera v Praze uvede například *Giselle* a *Rigoletta*

Státní opera v Praze (SOP) uvede v nastávající sezoně čtyři premiéry. V novém hudebním nastudování ředitele SOP Olivera Dohnányiho nabídne Verdiho operu *Rigoletto*, chystá se také premiéra oper *Sedlák kavalír* a *Komedianti*, které se tradičně uvádějí společně. Balet SOP uvede *Giselle* v nastudování Pavla Šnajdra a v prosinci bude premiéra slavnostního koncertu k počtu prvního ředitele divadla Angela Neumanna pod vedením ruského dirigenta Alexandra Vedernikova. Program představil ředitel SOP Dohnányi. SOP vede od července, kdy nahradil dlouholetého šéfa operního domu Jaroslava Vocelku. Krátce po nástupu oznámil, že má výhrady k nastávající sezoně připravené Vocelkou. SOP chystala na sezonu 2010/2011 premiéry oper Carla Marii von Webera *Tři Pintové* a *Růžový kavalír* od Richarda Strausse. Podle Dohnányiho patří oba tyto kusy k minoritnímu repertoáru a navíc byl problém se zahraniční koprodukcí. Za současné ekonomické situace si SOP tyto opery nemůže dovolit, řekl Dohnányi.

V červnu by měl v SOP navíc skončit projekt Michala Horáčka a Petra Hapky *Kudykam*. Na jevišti Státní opery Praha měl premiéru loni 21. října. Hra se setkala s jednoznačným přijetím. „Ta hra je velmi profesionální a kvalitní, ale do Státní opery Praha prostě nepatří,“ řekl Dohnányi. Hra není tak navštěvovaná, jak se předpokládalo, a pro SOP je ztrátová. Kdyby se v ty dny, kdy SOP uvádí *Kudykam*, hrálo něco jiného, operní dům by na tom vydělal prý víc.

Zpěvák Bobek převzal zlatou desku a pokřtil semaforskou kompilaci

Zlatou desku za album *Víc nehledám...* v Praze převzal zpěvák Pavel Bobek. Nahrávky, která je poctou písním Johnnyho Cashe, se podle vydavatelství Universal prodalo 9 000 kusů. Zpěvák zároveň za asistence herce Ludka Soboty představil kompilaci *Když na ta léta vzpomínám* sestavenou z písní, které zněly z prken divadla Semafor v jeho „zlaté éře“. Bobkovi příznivci zde najdou hity jako *Oh Ruby, Houston, Veď mě dál, cesto má* či *Lásko, mně ubývá síl*. Zástupci Universalu upozornili, že Bobek dobyl tuzemskou hitparádu ve svých dvaasedmdesáti letech, což je rarita. Album *Víc nehledám...* je podle nich druhým nejprodávanějším titulem letošního jara po nahrávce *Už* od Richarda Müllera.

Szidi Tobias

Slovenská zpěvačka a herečka Sidónia Tobiášová, známá jako Szidi Tobias (*28. 5. 1967, Kráľovský Chlmec), dříve než vstoupila do uměleckého světa, prošla různými povoláními. Vystudovala herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Už v době svých studií hostovala na prknech činohry Slovenského

národního divadla. Je členkou souboru bratislavského Divadla Astorka Korzo '90. Za ztvárnění hlavní postavy Evy v televizním filmu Petra Krištúfka *Dlouhá krátká noc* získala na festivalu Art Film 2004 v Trenčianských Tepličkách slovenskou cenu Igric. Za herecký výkon ve filmu *Pod hladinou* také získala prémii slovenského Literárního fondu.

Kromě herectví se věnuje také zpěvu, její osobitý vklad do světa slovenského i českého šansonu je nepřehlédnutelný. Vydala desky *Divý mak* (2001), *Punto Fijo* (2003) a *Pod obojím* (2008). Spolupracuje také na hudebních projektech české autorské dvojice Hapka – Horáček. Slovenská zpěvačka nyní chystá nové album: „Nepovím o něm víc, protože jsem pověřivá.“

Je bývalou manželkou herce Borise Zachara. Jejím současným partnerem je textař a scenárista Peter Lipovský.

Na náměšťském zámku proběhl festival k výročí Antonia Salieriho

Na zámku v Náměšti nad Oslavou proběhl hudební projekt Salieri v Náměšti. Připomněl 260 let od narození hudebního skladatele Antonia Salieriho i jeho blízké vztahy s majitelem náměšťského panství, hrabětem Jindřichem Vilémem Haugwitzem. Během úvodního koncertu zazněla ve světové premiéře Salieriho *Gratulační kantáta*. „Autorem byla věnována majiteli panství a nebyla nikdy veřejně interpretována,“ řekl ČTK zámecký kastelán a dramaturg projektu Marek Buš. V Náměšti se během dvou dnů vystřídal čeští sólisté a soubory – Ensemble Opera Diversa s německým dirigentem Andreasem Kröperem a The Czech Ensemble Baroque Orchestra & Choir s dirigentem Romanem Válkem.

Antonio Salieri (1750-1825) do Náměště údajně jezdil a majiteli panství dedikoval své *Requiem*, jež mělo v zámecké kapli premiéru.

Mladý český varhaník zvítězil v mezinárodní soutěži v Nizozemsku

Mladý český varhaník Michael Bártek se stal absolutním vítězem 13. ročníku renomované Mezinárodní varhanní soutěže Césara Francka v holandském Haarlemu. Ve čtyřkolové soutěži, která se koná každý třetí rok, získal 1. cenu s titulem laureáta a také Cenu publika. Soutěž je zaměřena na interpretaci francouzské varhanní hudby. Jejím studiu se Bártek intenzivně věnoval nejprve pod vedením Heřmanové na brněnské JAMU a jako koncertní varhaník nyní pokračuje ve studiu u Christopa Mantouxu na konzervatoři ve francouzském Štrasburku. Vítězství v prestižní soutěži přináší mladému umělci mimo jiné i pozvání k recitálu na velkých varhanách slavné katedrály Notre-Dame (Panny Marie) ve francouzském městě Chartres. Tamní vystoupení jsou považována za vrcholné varhanní koncerty.

Muzikál *Robin Hood*

Muzikál *Robin Hood* měl reklamu jako žádný jiný domácí kus. Patnáct tisíc prodaných vstupenek mluví za vše. A umělecky? I když patří k té lepší části domácí produkce, žádné nové možnosti muzikálové komerce nepřináší a zůstává vězet v obvyklých stylových a hudebních schématech, uvádí autorka článku Jana Machalická.

V každém případě jsou na novém muzikálu vidět letité zkušenosti a inteligentní přístup tvůrčího tandemu Osvaldová – Soukup. Jejich vklad do domácí muzikálové tvorby a dnes už i zřetelný styl, je nepřehlédnutelný.

Nela Pocisková jako Mariana a Václav Noid Bárta jako Robin Hood

Robin Hood

Hudba: Ondřej Soukup; libreto: Gabriela Osvaldová a Miroslav D. Mirčev; texty písní: Gabriela Osvaldová; režie a choreografie: Ján Ďurovčík; scéna: Martin Černý. Divadlo Kalich, Premiéra 1. září 2010

Dirigent Vladimír Válek oslavil pětasedmdesáté narozeniny

Dirigent Vladimír Válek oslavil 2. září pětasedmdesáté narozeniny a připomíná si současně pětadvacet let v čele Symfonického orchestru Českého rozhlasu.

U Pražských symfoniků byl Válek hlavním dirigentem v době, kdy tam byl uměleckým šéfem Jiří Bělohlávek – období tohoto tandemu patří

k nejvýznamnějším v historii orchestru FOK. Ve filharmonii působil Válek v devadesátých letech, v období častého střídání šéfdirigentů a ředitelů.

SOČR otevřel svou 84. sezonu v pondělí 6. září právě pod Válkovou taktovkou. Program koncertu byl sestaven z děl Antonína Dvořáka a Johannese Brahmsa.

Vladimír Válek se narodil 2. září 1935 v Novém Jičíně. Po studiích hry na pozoun a violu na kroměřížské konzervatoři studoval dirigování u Ludovíta Rajtera na VŠMU v Bratislavě, později pokračoval ve studiu dirigování na pražské AMU. V roce 1970 založil Dvořákův komorní orchestr, kde působil nejen jako hráč, ale i jako umělecký vedoucí tohoto hudebního tělesa.

Dirigentská kariéra:

- 1966-1974 šéfdirigent Symfonického orchestru Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého;
- 1969-1971 šéfdirigent Severočeské filharmonie v Teplicích
- 1975-1986 působil jako stálý dirigent Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK;
- od 1986 působí jako šéfdirigent Symfonického orchestru Československého rozhlasu;
- 2000 hlavní hostující dirigent ósackého symfonického orchestru v Japonsku;
- 1996-2006 dirigent České filharmonie;
- 2004-2007 šéfdirigent Slovenské filharmonie.

Zemřel primárius legendárního Smetanova kvarteta Jiří Novák

Ve věku šestaosmdesáti let zemřel 10. září primárius legendárního Smetanova kvarteta Jiří Novák. Poslední rozloučení se na přání zesnulého konalo v úzkém kruhu rodinném. Smetanovo kvarteto patřilo po více než čtyřicet let ve druhé polovině 20. století ke světové interpretační špičce. Novák v souboru působil na pozici prvního houslisty dva a čtyřicet let. „Smetanovci“ se věnovali nejen koncertní dráze, ale i pedagogické činnosti, jejímž výsledkem jsou další kvalitní soubory. Za čtyřiačtyřicet let své umělecké činnosti, uzavřené v roce 1989, uskutečnili přes 4 000 koncertů ve čtyřiceti zemích čtyř kontinentů. Poprvé vystoupili 6. listopadu 1945 v sále Městské knihovny v Praze, tehdy ještě s Václavem Neumannem, který se však brzy věnoval pouze dirigování. Smetanovo kvarteto tvořili od poloviny padesátých let Jiří Novák, Lubomír Kostecký, Milan Škampa a Antonín Kohout.

Aleš Březina (*17. 9. 1965) absolvoval konzervatoř v Plzni (housle) a muzikologii na univerzitách v Praze a Basileji. Od roku 1994 je ředitelem Institutu Bohuslava Martinů v Praze. Publikoval v českých a zahraničních časopisech a sbornících řadu odborných studií o hudbě 20. století, zejména o životě a díle B. Martinů. V roce 1998 rekonstruoval první verzi opery B. Martinů *Řecké pašije* (revizi partitury a klavírního výtahu vydala vídeňská Universal Edition), která byla premiérována na festivalu Bregenzer Festspiele v Rakousku v roce 1999 v koprodukcí s Royal Opera House Covent Garden (bylo ji možno shlédnout v brněnském Národním divadle, kde zakončovala projekt Česká hudba 2004 a dále ji nastudovala opera v Brémách a Soluni).

Březina je předsedou ediční rady Souborného kritického vydání děl B. Martinů, připravil řadu skladeb tohoto skladatele pro kritická či urtextová vydání v českých i zahraničních nakladatelstvích (např. urtextovou edici opery *Julietta aneb Snář*, která sloužila pro nastudování této opery v pařížské Opera Bastille v únoru 2006). V minulých deseti letech přednášel Březina na konferencích v mnoha evropských zemích (Praha, Bregenz, Londýn, Paříž, Brusel ad.) a USA. Uspořádal několik mezinárodních muzikologických konferencí v Praze a v Bregenzi.

Je též spoluautorem a průvodcem dvou dokumentárních filmů, které režíroval Jiří Nekvasil: *Bohuslav Martinů: Návrat z exilu* (ČT 1998) a *Martinů a Amerika* (ČT 2000). Opakovaně spolupracuje s rakouskou televizí ORF a kulturním kanálem 3SAT. Přeložil libreto opery *Julietta aneb Snář* do němčiny (spolu s Dietfriedem Bernetem, Bregenzer Festspiele 2002) a *Řecké pašije* (ND 2006) do češtiny.

Od roku 1995 je Březina dramaturgem pražského Festivalu Bohuslava Martinů, ze kterého vydává každý rok nekomerční CD. Připravil dramaturgii projektu Český sny, mezinárodního hudebního festivalu s více než 100 koncerty v sedmnácti evropských zemích. (www.ceskesny.cz).

Vedle své muzikologické a organizační činnosti je Březina autorem hudby k řadě filmů, divadelních a televizních inscenací. Mezi nejvýznamnější patří filmy *Knoflíkáři* (režie Petr Zelenka, 1998), *Musíme si pomáhat* (režie Jan Hřebejk, 2000 – nominace na cenu Americké filmové akademie Oscar 2000 v kategorii Nejlepší zahraniční film, soundtrack Sony BMG), *Horem pádem* (režie Jan Hřebejk, 2004 – nominace na cenu Český lev za nejlepší hudbu, soundtrack Sony BMG) a hudba k německému filmu *Durch diese nacht sehe ich keinen einzigen Stern* s Corrinou Harfouch v hlavní roli (režie Dagmar Knöpfel, 2005). Pro zpěvačku Soňu Červenou napsal Březina melodram *A-ha!*, který byl premiérován na Mezinárodním festivalu melodramu v Praze v listopadu 2004 a reprízován mj. v televizním dokumentu Olgy Sommerové *Moje století* (ČT 2005), také celovečerní operu o procesu s Miladou Horákovou *Zitra se bude aneb Hra na proces* na libreto J. Nekvasila. Dále hudbu k filmům *Kráska v nespáních* (režie Jan Hřebejk), *Obsluhoval jsem anglického krále* (režie Jiří Menzel), mj. hudbu k celovečernímu dokumentárnímu filmu Lukáše Příbyla *Zapomenuté koncentrační tábory*.

Aleš Březina je členem řady českých a zahraničních odborných společností, umělecké rady festivalu Pražské jaro a Národního divadla v Praze.

Jana Boušková (*27. 9. 1970, Praha) je přední česká harfenistka a hudební pedagožka. Vyučuje na konzervatoři v Praze a v Bruselu, dále též učí na AMU, působí také jako sólistka České filharmonie. Je zakladatelkou mezinárodního hudebního festivalu Harfové dny Ostrava. Její matkou je přední česká harfistka Libuše Váchalová.

Věra Lejsková, roz. Králová (*1. 10. 1930, Žeravice) je klavíristka, pedagožka a publicistka. Pochází z hudební rodiny: otec byl sbormistrem a houslistou. V letech 1952-1986 působila jako pedagožka brněnské konzervatoře. S manželem Vlastimilem Lejskem utvořila klavírní duo, s nímž dosáhla významných úspěchů ve vlasti i za hranicemi. V roce 1978 spoluzaložila Mezinárodní Schubertovu soutěž pro klavírní duo v Jeseníku, která je vypisována pravidelně ve dvouletém, resp. tříletém intervalu. Vedla rovněž interpretační kurzy, přednášela a byla členkou soutěžních porot. Pro gramofonové společnosti Supraphon, Eterna, Fontana, Harmonia mundi a Pronto pořídila četné nahrávky. Umělecké působení Věry Lejskové bylo oceněno Zlatou medailí Jihomoravského krajského národního výboru za kulturní činnost (1980), cenou Konzervatoře v Brně za činnost pedagogickou, uměleckou a publicistickou (1994) a Senior Prix Nadace Život umělce za celoživotní dílo (2000).

Tomáš Koutník (*4. 10. 1950), dirigent. Oba rodiče Tomáše Koutníka byli profesionálními hudebníky – jeho otec byl houslistou v České filharmonii (1952-1990) a matka klavíristkou (jeho bratr je prvním klarinetistou v Symfonickém orchestru Českého rozhlasu v Praze). Tomáš Koutník studoval violoncello a dirigování na Pražské konzervatoři a Akademii múzických umění, navštěvoval dirigentské mistrovské kurzy u Igora Markeviče a Kurta Masura ve Výmaru.

V roce 1977 zvítězil na Mezinárodní soutěži ve francouzském Besançonu, kde získal Zlatou lyru, a v roce 1979 se stal laureátem Mezinárodní soutěže ve polských Katowicích. V letech 1979-1981 byl dirigentem Symfonického orchestru Slovenského rozhlasu v Bratislavě, 1981-1983 Sukova komorního orchestru, s nímž se roku 1981 zúčastnil amerického turné s dvaapadesáti koncerty. V letech 1988-1992 byl dirigentem Symfonického orchestru Českého rozhlasu v Praze. Od roku 1983 do 1987 byl Tomáš Koutník dirigentem Janáčkovy filharmonie Ostrava a v letech 1987-1990 jejím šéfdirigentem. V roce 1993 byl uměleckým poradcem a hlavním dirigentem Žilinského komorního orchestru na jeho turné po USA. V letech 1997-2002 byl Tomáš Koutník šéfdirigentem Slovenské filharmonie Košice a 2000-2004 šéfdirigentem Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín.

Mimoto byl Tomáš Koutník šéfdirigentem a ředitelem Severočeské filharmonie Teplice (1990-1996) a od roku 1988 hlavním hostujícím dirigentem u Hofer Symphoniker

v SRN (1988-1995). Od roku 1993 působí jako profesor dirigování na AMU v Praze.

Jako hostující dirigent slavil úspěchy ve většině států Evropy, v Japonsku, Mexiku, na Kubě a v USA. Natočil přes šedesát rozhlasových nahrávek po celém světě s nejrůznějšími orchestry i několik CD pro Panton. K 200. výročí Schubertova úmrtí natočil se Severočeskou filharmonií Teplice komplet všech jeho symfonií.

Milena Konicarová Šperlová (*6. 10. 1930), harfenistka

Jitka Hosprová (*8. 10. 1975), česká violistka. Od sedmi let hrála na housle, od roku 1989 pokračovala studiem hry na violu na konzervatoři v Plzni a od roku 1995 na pražské HAMU pod vedením Jana Pěrušky. Ještě jako studentka konzervatoře získala 1. cenu v mezinárodní violové soutěži O cenu Beethovenova Hradce v Hradci nad Moravicí v kategorii do 18 let (1993) a působila jako koncertní mistryně skupiny viol v mezinárodním orchestru mladých Die Junge Österreichische Philharmonie. Poté se začala věnovat sólové dráze.

Vystupovala nebo vystupuje s komorními soubory (Benewitzovo kvarteto, Wihanovo kvarteto, Stamicovo kvarteto a další) i symfonickými nebo komorními orchestry (Pražská komorní filharmonie, Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Plzeňská filharmonie, Moravská filharmonie Olomouc, Severočeská filharmonie Teplice, Pražský komorní orchestr, Vídeňský rozhlasový orchestr ORF, France Chamber Orchestra a další).

Je členkou komorních souborů Duo Morpheus (Jitka Hosprová – viola, Michal Mašek – flétna), trio Siraels (Pavla Senič – soprán, Jitka Hosprová – viola, Lada Bartošová – klavír) a Bohemia Luxemburg Trio (Carlo Jans – flétna, Jitka Hosprová – viola, Kateřina Englichová – harfa).

Koncertuje v Evropě i USA. Od roku 2001 její nahrávky vycházejí na kompaktních discích. Hraje na mistrovský nástroj od Gaspara Strnada z roku 1792.

Viktor Kuna (*11. 10. 1965), houslista

Yvona Škvárová (*11. 10. 1965), pěvkyně. Absolvovala pražskou konzervatoř u prof. B. Šulcové a pěvecké vzdělání si dále zdokonaluje u prof. E. Zikmundové. První angažmá přijala v Divadle J. K. Tyla v Plzni. V Národním divadle se poprvé představila v roce 1987. Od roku 1999 je přední sólistkou opery Národního divadla. Z mnoha rolí, které zde vytvořila, připomeňme Dvořákovu Ježibabu v *Rusálce*, Brangänu v *Tristanovi a Isoldě* (cena festivalu hudebního divadla Opera 2001 a nominace na prestižní cenu Thálie 2001). V roce 2004 tuto prestižní cenu získala. Yvona Škvárová hostuje také na operních scénách v zahraničí, např. v Regensburgu, v Kolíně nad Rýnem, v Dublinu a Nancy, v Rakousku, Španělsku, Japonsku a Hong Kongu.

V roce 2000 absolvovala ve Vídni mistrovské kurzy u komorní pěvkyně Christy Ludwig. Yvona Škvárová je také vyhledávanou interpretkou oratorní a kantátové tvorby. Spolupracuje s předními českými orchestry (ČF, FOK, Symfonický orchestr Českého rozhlasu aj.) a vystupuje na koncertních pódii doma i v zahraničí (Německo, Rakousko, Španělsko, Švýcarsko, Francie, Monako, Polsko, Japonsko, Hong Kong, Taiwan aj.)

Tomáš Hanák (*21. 10. 1975, Brno) je absolventem brněnské konzervatoře v oboru klavír a dirigování. Ve studiu dirigování pokračoval na pražské AMU (prof. J. Bělohlávek a prof. F. Vajnar), kterou dokončil v roce 2001. Již během studií opakovaně řídil profesionální hudební tělesa, např. Pražskou komorní filharmonii, Státní filharmonii Brno, Janáčkovu filharmonii Ostrava, Talichův komorní orchestr nebo Jihočeskou komorní filharmonii. Reprezentoval Českou republiku na dirigentské soutěži Pražského jara 2000 a na Nikolai Malco Competition 2001 v dánské Kodani. V roce 2000 byl angažován jako dirigent v Moravském divadle Olomouc. Od září 2003 zde zastává funkci šéfdirigenta. Od roku 2003 spolupracuje s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě, kde nastudoval již několik inscenací.

Jana Janků (*21. 10. 1965), pěvkyně

Petr Sovadina (*22. 10. 1940, Ostopovice) je český varhaník. Studoval Hudební fakultu AMU a je vítězem mnohých významných hudebních interpretačních soutěží.

Mirka Pokorná (*28. 10. 1930, Vsetín) je česká klavíristka. Vyniká zvláště jako interpretka děl skladatelů 19. a 20. století (F. Chopin, R. Schumann, B. Smetana, S. Prokofjev, A. Chačaturjan). Narodila se v rodině Miroslava Pokorného (1892-1970), evangelického katechety, a Marty, učitelky. Studovala na AMU v Praze, studia zakončila aspiranturou v roce 1953. Dvakrát se stala laureátkou mezinárodních klavírních soutěží, získala cenu Bedřicha Smetany. Vystupovala v řadě evropských zemí.

Jan Šrubař (*29. 10. 1920), dirigent. Vystudoval brněnskou JAMU, po absolutoriu působil v opeře Divadla Jozefa Gregora Tajovského v Banské Bystrici, od roku 1981 byl dirigent opery Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Nastudoval zde desítky operních titulů (v posledních deseti letech například díla *Oberon*, *Xerxes*, *Prodaná nevěsta*, *Giovanna d'Arco*, *Kníže Igor*, *Cavalleria rusticana*, *Její pastorkyňa*, *Židovka*, *Rigoletto*, *Kouzelná flétna*, *Macbeth*, *Così fan tutte*, *La rondine*, *Il soffio delle fate*, koncertní provedení Mozartova *Requiem*) i tituly baletní (*Louskáček*, *Labutí jezero* a další).

Bohuslav Čížek (*29. 10. 1940, Mladá Boleslav), muzikolog a organolog. Hudební vzdělání získával na pražské konzervatoři (1959-1965) studiem oborů tuba a dirigování. Na této škole poté v letech 1967-1978 působil jako pedagog. Vedl konzervatoř v Teplicích (1978-1985) a současně do roku 1983 externě studoval hudební vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1985 se stal ředitelem Muzea české hudby Národního muzea v Praze, v letech 1990-2006 byl vedoucím oddělení hudebních nástrojů a kurátorem nástrojových sbírek v Českém muzeu hudby Národního muzea v Praze. Je členem ČSHV a CIMCIM.

Luboš Příbyl (*29. 10. 1975), klavírista a dirigent. Na klavír hraje od šesti let. V letech 1990-1996 studoval obor klavír na pražské konzervatoři a vzápětí začal studovat stejný obor na Hudební fakultě AMU u prof. Emila Leichnera. V roce 2002 ukončil fakultu magisterským diplomem

a navázal dalším studiem dirigování, které ukončil v roce 2005 bakalářským diplomem. Již od dětství se zúčastňoval mnoha mezinárodních klavírních soutěží. Získal například 1. cenu v soutěži Virtuosi per musica di pianoforte v Ústí nad Labem (v roce 1988), 1. cenu v Beethovenově soutěži v Hradci nad Moravicí (1992), 2. cenu v soutěži F. P. Neglia v Enne (1993, Itálie). Byl také vybrán jako jediný reprezentant České republiky do soutěže Gina Bachauer v Salt Lake City (1998, USA). V roce 1996 uskutečnil s houslistou Janem Fišerem turné šesti koncertů po Japonsku (Tokio, Sapporo a další města). Od roku 1999 působí jako pedagog Konzervatoře Jaroslava Ježka, kde nyní vyučuje hlavní obor klavír. Hrál též v několika komorních souborech, klavírních triích a podobně. Od roku 2002 spolupracuje jako asistent dirigenta v souboru Piccolo coro@Piccolo orchestra. Již od mládí se vedle vážné hudby velmi rád věnuje i „lehčím“ hudebním žánrům a působí jako „background klavírista“ v hotelích, klubech a restauracích, kde hrává hudbu nejrůznějších stylů.

Ivo Bartoš (*30. 10. 1960, Dačice), varhaník. Vystudoval Konzervatoř v Brně (1976-1981) a absolvoval hru na varhany na JAMU (1981-1986), kde také působil jako umělec-

ký asistent (1988-1990). Dále v letech 1985-1986 studoval varhanní hru a improvizaci na Conservatoire National de Région ve Štrasburku u Daniela Rotha. Účastnil se mnoha mezinárodních interpretačních kurzů. V letech 1990-1995 vyučoval na brněnské konzervatoři a od roku 1995 působí na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity (nejdříve jako odborný asistent, od roku 1998 jako docent).

Ivo Bartoš účinkoval na mnoha mezinárodních hudebních festivalech: spolupracoval s trumpetistou Ole Edverdem Antonsonem (1990), ve Vídni koncertoval se Slovenskou filharmonií (1993), v Bratislavě (1994), v Telči účinkoval s Magdalenou Koženou (1995), v Ostravě spoluúčinkoval v Janáčkově *Glagolské mši* (2000). Uspořádal mnoho varhanních koncertů u nás i v zahraničí, např. ve Španělsku, Itálii, Rakousku, Německu, Dánsku, Polsku, Sovětském svazu, Francii. Doprovází na varhany četná pěvecká tělesa (APS Moravan, Ars, Camerata Bratislava). Ivo Bartoš také spolupracuje s Českým rozhlasem a Českou televizí. Je držitelem Ceny hudební mládeže z Mezinárodní varhanní soutěže Pražské jaro 1984, dále získal druhou cenu v Interpretační soutěži Ministerstva kultury v Brně (1984).

VZPOMÍNKA

Přemysl Charvát (4. 10. 1930, Praha – 20. 11. 2005, Praha), dirigent a pedagog. Po absolutoriu oboru dirigování na pražské AMU nastoupil do Národního divadla v Praze (1970), kde jako dirigent působil až do posledních dnů svého života. Současně byl dirigentem i ve Státní opeře Praha. Byl uměleckým vedoucím symfonického orchestru pražské konzervatoře, profesor Pěvecké konzervatoře v Praze aj. Na scénách ND dirigoval přes sto operních a baletních inscenací. Jeho posledním překladem pro ND byla komorní opera *Dopisy van Gogha* od Grigoriho Frida. Deset let vedl symfonický orchestr pražské konzervatoře a má bohatou praxi i jako sbormistr. Hostoval u většiny českých orchestrů i v zahraničí – dirigoval prakticky v celé Evropě.

Věnoval se hlavně dirigování moderní tvorby a experimentálních skladeb, např. *Oráč a smrt* jazzmana Emila Viklického, *Bertram a Mescalinda* či *Zpráva pro akademii* Jana Klusáka nebo operu *Muž, který si spletl svou ženu s kloboukem* (*The Man Who Mistook His Wife for a Hat*) od Michaela Nymana a mnoho dalších.

Bohatou činností dirigentskou doplňoval činností klavíristy. Byl sólistou, doprovazečem (korepetitorem) i komorním hráčem. Vedle nahrávek gramofonových, rozhlasových a televizních je významná i rozsáhlá tvorba překladatelská a instrumentátorská (např. spoluúčast na překladu hry Samuela Becketta *Poslední páska*, jejíž hudební podobu také sám nastudoval i dirigoval; česká premiéra 16. října 2003).

Klementina Kalašová (4. 8. 1850, Horní Beřkovice – 13. 6. 1889, Bahia v Brazílii), česká mezzosopranistka. Byla pěvkyní světového formátu, kterou jako svou nejlepší Amneris oceňoval sám Verdi. Disponovala velkým hlasem pěkné barvy s výbornou technikou, rozsáhlými výrazovými schopnostmi a přesvědčivým hereckým projevem.

Klementina Kalašová

Narodila se do rodiny lékaře a v Horních Beřkovicích prožila dětství. Školu vychodila v Roudnici nad Labem, kam se rodina později přestěhovala. Otec Martin Kalaš působil v obou místech jako lékař a proslul vlasteneckou činností. Staral se také o řádné, dobově ještě nevžitě vzdělání svých pěti dcer. Klementině, která projevovala obdivu-

hodně všestranné zájmy, umožnil studium hudby a zpěvu. Studovala klavír u Bedřicha Smetany a zpěv u Františka Pivody a později i u F. Lampertioho v Miláně a v Petrohradu u H. Nissen-Salomanové. Tam upoutal její mezzosoprán pozornost českého ředitele carských divadel E. F. Nápravníka. Kalašová byla roku 1874 angažována a hned zpočátku dosáhla zcela nevšedních jevištních úspěchů. Ještě téhož roku si proto mladou adeptku zajistila italská operní společnost v Londýně. Triumfy v divadle Covent Garden pak způsobily, že se Klementina rozhodla proniknout na nejproslulejší ze všech operních scén – La Scalu v Miláně. Odjela do Itálie a byla skutečně přijata. Dočkala se dokonce mimořádného úspěchu, avšak záhy musela svá vystoupení přerušit. Onemocněla a hrozila jí navíc ztráta hlasu! Přesto se nakonec uzdravila. Zpívala pak v italských, německých a francouzských operách po celé Itálii a zčásti také v dalších evropských zemích. V letech 1880-1882 podnikla Klementina Kalašová velké umělecké turné do jižní a severní Ameriky. Dosáhla přitom vpravdě fantastických úspěchů. V roce 1883 přijala nabídku angažmá v Národním divadle. Pražské obecnstvo se tehdy pro Kalašovou doslova nadchlo. Její výkony v Gluckově opeře *Orfeus a Eurydika* či ve Wagnerově *Lohengrinu* byly zřejmě naprosto jedinečné, ale dostala poměrně málo příležitostí (zpívala zde pouze dvacetkrát), a proto opět odešla do ciziny. Odpůlka zpět do Brazílie. Všechny pochybnosti jakoby odpadly, když Kalašová viděla, že na ni jihoamerické obecnstvo nezapomnělo. Všude byla vítána a zahrnována ještě větším nadšením než před lety. Na její počest vycházely básně, topila se v květinách, dary a sňatkové nabídky nebraly konce – a tato proslulost pronikala i zpět do Evropy. V Bahii, dnešním San Salvadoru, vypukla žlutá zimnice, které nečekaně podlehla také Klementina Kalašová.

Vilém Zítek (9. 9. 1890, Praha – 11. 8. 1956, Praha), pěvec-basista. Patřil k největším českým pěvcům. Měl obrovský pěvecký a herecký talent, byl nazýván pěvcem-hercem ve smyslu Šaljapinově. Studoval v Pivodově škole, později v Miláně u G. Binettiho. V roce 1912 byl angažován K. Kovařovicem do Národního divadla v Praze. Velmi brzy se dopracoval ke zvládnutí i těch nejobtížnějších interpretačních úkolů. Měl průrazný bas, který byl v lyrických partiích dokonale kantabilní a vynikal ojedinělou jevištní výrazovostí. Vynikající bylo rovněž jeho umění masky. V roce 1925

odešel Zítek do Itálie, zpíval v Turíně (1926-1927) a v milánské Scale (1927-1928 a 1929-1931), potom v Berlíně (1928-1929), Stockholmu, Moskvě aj. V roce 1931 se vrátil k trvalému angažmá do Národního divadla a působil zde do roku 1947.

K jeho nejslavnějším kreacím z českého repertoáru patřil Kecal (*Prodaná nevěsta*), Chrudoš (*Libuše*), Rarach (*Čertova stěna*), Malina (*Tajemství*), Vodník (*Rusalka*) a Janek (*V studni*). Z repertoáru světového to byl především Basilio (*Lazebník sevillský*), Filip II. (*Don Carlos*), Mefistofeles (*Faust a Markéta* i *Boitův Mefistofeles*), ďábelská čtyřrole v *Hoffmannových povídkách*, Don Quijote, Boris Godunov, Gremin (*Eugen Oněgin*), Komtur, Masetto, Leporello i Don Giovanni (*Don Giovanni*), Figaro (*Figarova svatba*), Papageno (*Kouzelná flétna*), Pizzaro (*Fidelio*), Kašpar (*Čarostřelec*), Daland (*Bludný Holanďan*), Heřman (*Tannhäuser*) a mnoho dalších.

Vilém Zítek

Čeští odboráři se bouří – proč vlastně?

Nástup nové pravicové vládní koalice v České republice se nese ve znamení poměrně tvrdých rozpočtových škrtů, které pochopitelně vyvolávají značnou nelibost u dotčených skupin občanů. Nové vedení státu slibuje hluboké hospodářské reformy, jeho představitelé však přiznávají, že v první fázi půjde právě především o jednoduché škrtání nejručnějších státních výdajů. K němu však přistupují s velkým sebevědomím, podpořeným nebývale silnou většinou v českém parlamentu. Tři strany vládní koalice zde disponují v současnosti celkem 118 hlasy, takže jim jen pouhé dva hlasy chybí do ústavní většiny. Není proto divu,

že dávají jasně najevo svoji odhodlanost přehlížet projevy nespokojenců. Jedním za základních požadavků nového kabinetu se stalo plošné snížení objemu platů ve veřejném sektoru o plných deset procent, z něhož byli vyňati prakticky pouze učitelé základních a středních škol a do určité míry také část vědců a výzkumníků. Zároveň nový ministr práce a sociálních věcí navrhl zrušení platových tabulek, které ve veřejném sektoru zajišťovaly automatické zvyšování platu na základě zvyšování kvalifikace a odsloužených let. Argumentoval přitom nutností větší flexibility v odměňování, aby bylo možno lépe diferencovat mezi jednotlivými pracovníky. V praxi by to však znamenalo, že nároková část platu by se snížila u zkušených zaměstnanců o další

desítky procent. Oba tyto kroky vyvolaly mezi zaměstnanci veřejného sektoru doslova bouři nevole. Příslušné odborové svazy uspořádaly v druhé polovině září protestní demonstraci, které se účastnilo neočekávaně čtyřicet tisíc lidí, což je v České republice zcela neobvyklé množství. Obzvláště radikálně se přitom angažovali zejména policisté a hasiči, připojili se však i další zaměstnanci veřejného sektoru, například zdravotní sestry, nepedagogičtí pracovníci ve školství, vojáci z povolání, soudní úředníci a další. Vláda sice hovořila o ochotě k dialogu s odbory, ale pouze tehdy, pokud jejich partneři přijmou jako platný limit desetiprocentní snížení objemu platů. Znělo to pochopitelně trochu jako představa mocných před rokem 1989 o připuštění konstruktivního dialogu na základě socialistického budování společnosti a asi příliš neudiví, že odbory to jako žádné vstřícné gesto nepochopily.

Ostatně představitelé nynější vlády i prezident si dali záležet, aby zároveň jasně deklarovali své pohrdání odbory a zaměstnanci veřejného sektoru. Mohou se přitom opřít jak o rozhodující část médií, která se k demonstraci postavila rovněž s neskrývanou nenávistí, tak o názory části veřejnosti, která si pod zaměstnanci veřejného sektoru představuje především nechotné a nepřijemné státní úředníky. Navíc média vytvořila klíše státních zaměstnanců (tento pojem se v ČR ne zcela přesně ztotožňuje s pojmem zaměstnanci ve veřejném sektoru) jako parazitů, kteří zatím nijak nebyli na rozdíl od pracovníků v soukromém sektoru krizí postiženi. Hodně se přitom argumentovalo i statistikami, podle nichž zaměstnanci ve veřejném sektoru mají asi o dva tisíce korun vyšší průměrný plat než zaměstnanci v soukromém, i když se přitom nijak nezahlédnula struktura zaměstnanců ve veřejném i privátním sektoru, přestože třeba procento vysokoškoláků je ve veřejném sektoru jednoznačně vyšší. Média zaútočila i na odbory jako takové, protože prý pořádáním demonstrací fakticky nerespektují výsledky demokratických voleb. Navíc jim údajně nejde o zájmy pracujících, ale jen hájí své členy a brání tak poklesu nezaměstnanosti apod. Trvání na mzdových tabulkách bylo často kritizováno jako naprosto zaostalé hájení překážek v růstu efektivnosti apod. Marne odboráři poukazovali na odlišnosti ve struktuře práce ve veřejném sektoru, v níž je hodnocení efektivnosti často krajně problematické.

Demonstrace však přes velký pravcový mediální pokřik ukázala, že odbory mají ještě sílu ke vzdorování. Navíc někteří odboroví předáci dali najevo, že jsou ochotni sáhnout k razantnějším krokům a hovoří o stávce dne 15. října, tedy v době konání komunálních a senátních voleb. A předseda největší odborové centrály – Českomoravské konfederace odborových svazů nevyločil dokonce ani možnost generální stávky. Podnětem by se mohly stát plánované změny v zákoníku práce, které by třeba zakotvily možnost výpovědi bez udání důvodu nebo možnost prakticky trvalého řetězení pracovních smluv na dobu určitou. Odborářský představitel tak reagoval na výpady premiéra Petra Nečase, který jednoznačně požadoval přitvrzení návrhu ministra práce a sociálních věcí Drábka z TOP 09 s tím, že když už stejně má dojít ke střetu s odbory, tak musí být k němu skutečně pádný důvod.

Je třeba říct, že zejména představitelé Občanské demokratické strany a TOP 09 se rádi stylizují do pozic bývalé britské premiérky Margaret Thatcherové a chtějí hned na

začátku svého vládnutí podle jejího vzoru zcela rozmetat vliv odborů. Historická paralela také zvyšuje jejich sebevědomí. K určité umírněnosti je vede pouze ohled na podzimní termín voleb do místních zastupitelstev a do části horní komory českého parlamentu – tedy Senátu. Zejména Občanská demokratická strana se právem obává konce své dominance v komunální oblasti a v sázce je i pravcová absolutní většina v Senátu. O to snaživěji se však vláda snaží postavit proti veřejným zaměstnancům pracovníky v soukromém sektoru. Předvolební průzkumy přitom naznačují, že její taktika funguje docela úspěšně – i když si Česká strana sociálně demokratická udržuje pozici nejsilnějšího politického uskupení, ve většině regionů si trojlístek pravcových stran udržuje bezpečný náskok. Výrazněji ztrácí pouze Věci veřejné, které se před parlamentními volbami vyhraňovaly více středově a získaly dost voličů inklinujících spíše k levicovým hodnotám. Spíše než jednoznačné přimknutí k pravcovým postojům však pokles oblíbenosti Věcí veřejných způsobuje jejich mírně řečeno rozpačitá personální politika daná nedostatkem osobností ve straně, která vznikla spíše jako marketingový projekt. Nelze ani přehlédnout, že lídr Věcí veřejných, bývalý televizní reportér a scénárista Radek John, usedl do horkého křesla ministra vnitra a ve své funkci zatím příliš nepřesvědčil.

Spíše než výzkumy voličských nálad tak můžou varovat vládní koalici jiné výzkumy – například podle jednoho z nich důvěra občanů v odbory právě v září, tedy v měsíci konání demonstrace, prudce o plných deset procentních bodů vzrostla. Jestli se to promítne do výsledků podzimních voleb se teprve ukáže, ale analytici spíše počítají s úspěchem pravice, která navíc zejména k senátním volbám umí lépe mobilizovat své voliče. V příštím roce pak patrně její tvrdý postup proti odborům ještě spíše vzroste. Právě příští rok totiž bude podle mnoha odborníků klíčový – nekonají se v něm žádné volby, takže se pravcová většina nemusí obávat žádné ztráty mocenských pozic i v případě protestů značné části občanů a bude moci realizovat v klidu i velmi radikální záměry. V nich asi půjde asi především o prudké zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty, což velmi tvrdě zasáhne zejména nízkopříjmové skupiny obyvatelstva. I na poli pracovního zákonodárství lze počítat s dalšími atakami na dosavadní normy a pokračovat budou patrně i škrty ve výdajích státu. Lze tedy jen očekávat, že aktivita odborů se bude i nadále stupňovat a dojde k řadě dalších střetů. Pravcová koalice se ostatně na to těší.

(MaFr)

Po volbách vzrostla důvěra ve sněmovnu, Senát i prezidenta

Po květnových volbách do Poslanecké sněmovny mírně vzrostla důvěra lidí v obě parlamentní komory i prezidenta. Tradičně nejdůvěryhodnější z těchto ústavních institucí je v očích veřejnosti hlava státu. Václavu Klausovi v září věřilo 76 % lidí, což je jedno z nejvyšších čísel, jakých ve svém prezidentském působení od roku 2003 dosáhl. Sněmovně nyní věří 37 % dotázaných a Senátu 28 %, uvedla v průzkumu agentura STEM. Nejvíce si podle STEM polepšila dolní komora, které v únorovém průzkumu věřilo 28 % lidí. Senátu v únoru důvěřovalo 24 % a prezidentovi 75 %

respondentů. Nejpevněji je podle STEM zakotvena důvěra k prezidentovi, téměř čtvrtina dotázaných (24 %) říká, že mu „určitě důvěřuje“. Důvěra v instituci hlavy státu je v tuzemsku tradičně vysoká, za celou dobu Klausova působení v nejvyšším úřadu je velmi stabilní a pohybuje se kolem 70 %. Naopak největší intenzitu nedůvěry zaznamenávají výzkumy u Senátu – třetina respondentů v září uvedla, že této instituci „určitě nedůvěřuje“.

Václav Klaus bude jezdit na summitu EU věnované vnějším vztahům

Prezident Václav Klaus se bude účastnit významnějších summitů EU, které se budou zabývat vnějšími vztahy unie. Vnitřní záležitosti EU bude na vrcholných summitech řešit premiér Petr Nečas (ODS). Dohodli se na tom na schůzce věnované koordinaci zahraniční politiky. Setkání se zúčastnil i ministr zahraničí Karel Schwarzenberg (TOP 09). Ministr Schwarzenberg doplnil, že Václav Klaus má zájem o „velké“ summitu EU věnované například vztahům EU k asijským či africkým zemím. Na oba tyto chystané summitu podle něj proto prezident Klaus zřejmě pojedje. Účast prezidenta na těchto akcích šéf diplomacie uvítal. Méně významných jednání, kde bude EU řešit vztahy s menšími zeměmi, se ale podle něj Václav Klaus účastnit nechce.

Schwarzenberg se počátkem října v USA setkal s Clintonovou

Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg počátkem října absolvoval návštěvu USA, kde se mimo jiné setkal s šéfkou americké diplomacie Hillary Clintonovou. Šéf české diplomacie jel již v září do USA, kdy doprovodil prezidenta Václava Klause na jeho cestě na zasedání Valného shromáždění OSN. Klaus vedl českou delegaci.

Karel Schwarzenberg ujistil ministra Liebermana o české podpoře Izraele

Šéf české diplomacie Karel Schwarzenberg při setkání se svým izraelským protějškem Avigdorem Liebermanem vyjádřil podporu Izraeli a jeho úsilí v řešení blízkovýchodní otázky. Izraelský ministr zahraničí ho v Černínském paláci informoval o obnovených mírových rozhovorech s Palestinci. Ministr Lieberman uvedl, že ČR považuje za jednoho z nejlepších a nejspolehlivějších přátel své země, příští rok podle něj do Česka přijede premiér židovského státu Benjamin Netanjahu. Schwarzenberg doufá, že velmi složitá jednání o sjednání míru na Blízkém východě budou „s pomocí boží“ pokračovat dobře.

Vláda odvolala Kocába z funkce zmocněnce pro lidská práva

Vláda odvolala z funkce zmocněnce pro lidská práva Michaela Kocába. Novinářům to řekl premiér Petr Nečas (ODS). Kabinet zařadil rozhodnutí o Kocábovi do programu vlády dodatečně. Kocáb nedávno po jednáních s Nečasem nabídl rezignaci, chtěl ale odejít až ke dni jmenování svého nástupce. Kocáb očekává problémy, které se v krátké době na poli lidských práv objeví. Kromě toho, že bude stagnovat práce na agendě úřadu, bude podle

Kocába znamenat uvolněná funkce vládního zmocněnce problém s obsazením různých už nasmlouvaných konferencí a dalších akcí.

Prezident Klaus: Nové kraje si zaslouží vznik všech krajských institucí

Nové kraje prokázaly za deset let trvání životaschopnost. Měly by proto získat všechny krajské instituce a stát se plnohodnotnými. Prezident Václav Klaus to řekl při třetím dnu své návštěvy Vysočiny. „Jakkoli jsme na počátku při vzniku krajů mysleli, že je možné něco uspořít a něco nemít v každém kraji bez výjimky, myslím, že desetiletá existence potvrdila, že kraje jsou zřetelné entity, které si zaslouží mít celek těchto věcí,“ řekl Klaus. Podle ředitele krajského úřadu Vysočiny Zdeňka Kadlece by pro řádný chod kraje bylo důležité, aby se krajské struktury přizpůsobily zejména soudy a státní zastupitelství. Přineslo by to podle něj výhody stejně jako vznik krajského policejního ředitelství. To začalo na Vysočině stejně jako v dalších pěti nových krajích pracovat od 1. ledna 2010 bez jakýchkoliv provizorií. Nové policejní ředitelství přineslo vedle zvýšení počtu policistů také zrychlení práce kriminalistů, kteří jsou schopni dojet k trestnému činu na kterémkoli místě kraje do sedmdesáti minut. Ještě loni, kdy byla Vysočina začleněna pod jihomoravské krajské ředitelství v Brně, se výjezdová skupina dostala na místo spáchání trestného činu zhruba za čtyři až pět hodin.

Snížení nákladů na poslance

Na Slovensku se stejně jako v České republice chystá snížení nákladů na poslance. Na rozdíl od Česka se tam ale neuvažuje o zdanění poslaneckých náhrad. Předseda slovenského parlamentu Richard Sulík (Svoboda a Solidarita – SaS) po jednání s šéfkou české sněmovny Miroslavou Němcovou (ODS) uvedl, že takový postup nepokládá za správný. Ocenil také to, že ČR kladně vnímá skutečnost, že Slovensko odmítlo finanční pomoc zadluženému Řecku. Na Slovensku by měly být sníženy náklady na poslance podle Richarda Sulíka o deset procent. V České republice jim chce koaliční vláda ODS, TOP 09 a Věcí veřejných snížit platy o pět procent, stejně jako všem dalším ústavním činitelům. Richard Sulík se domnívá, že při snižování nákladů na veřejnou správu by měly být dodrženy určité zásady. S předsedou českého Senátu Přemyslem Sobotkou (ODS) šéf slovenské Národní rady debatoval o možnostech vytvářet v rámci spolupráce střeoevropských zemí s pobaltskými státy nebo Bulharskem a Rumunskem dostatečně silný blok, který by byl schopen zabránit Bruselu realizovat jeho některá nařízení.

Pavel Varvařovský složil slib a ujal se funkce ombudsmana

Nově zvolený ombudsman Pavel Varvařovský slavnostně složil slib do rukou předsedkyně sněmovny Miroslavy Němcové (ODS) a ujal se úřadu. V práci by chtěl navázat na svého předchůdce Otakara Motejla. „Dobře jsem znal doktora Motejla a vím, že úřad vybudoval z ničeho a postavil ho na mladých lidech a já si budu považovat za čest, když to po něm nezkažím,“ řekl po složení slibu Pavel

Varvařovský. Kancelář se podle něj i díky tomu posunula vzhůru v očích veřejnosti a dnes se na ni s důvěrou obracejí.

Institut veřejného ochránce práv by podle nového ombudsmana Pavla Varvařovského měl být zakotven v ústavě. Novinářům řekl, že by pak byl lépe chráněn proti náhlým změnám politických nálad a preferencí i huř zrušitelný. Podle zástupkyně ombudsmana Jitky Seitlové se institut za zhruba deset let stabilizoval a získal si své místo mezi institucemi demokratického státu. Stal se také respektovaným na ministerstvech a v krajích a obcích, s nimiž jedná a které nezřídka přesvědčuje o nutných změnách zákonů, vyhlášek i nařízení.

Heger je pro to, aby si lidé platili i obyčejné zubní plomby

Ministr zdravotnictví Leoš Heger (TOP 09) podpořil požadavek zubařů, aby lidé platili i za obyčejné amalgámové plomby. Spoluúčast pacientů musí být zavedena co nejdříve, řekl Heger na valné hromadě České stomatologické komory. Obyčejné plomby nyní hradí zdravotní pojišťovny. Pojišťovny nyní dávají zubařům za amalgámovou plombu přes 200 korun. Stomatologové by přímo od lidí podle dřívějších informací chtěli průměrně dvojnásobek. Podle prezidenta komory Pavla Chrze pojišťovny dávají ročně za plomby asi 1,5 miliardy korun. Kdyby se z hrazených výkonů vyřadily a pojišťovny by je platily jen dětem a seniorům, ušetřila by se zhruba miliarda, uvedl Chrz. Na zpoplatnění lékařských úkonů musí být podle ministra politická shoda. Heger uvedl, že se počítá i se sociální ochranou lidí, kteří by případně na nehrazený zákrok neměli. Spoluúčast pacientů by měla podle ministra kromě přivedení dalších peněz do zdravotního systému i ten efekt, že ubude výkonů.

Letecké síly zemí visehradské čtyřky budou více spolupracovat

Vzdušné síly armád zemí visehradské čtyřky budou více spolupracovat. Zástupci ČR, Slovenska, Polska a Maďarska kvůli tomu podepsali memorandum na letošních Dnech NATO v Mošnově na Novojičínsku. Spolupráce vzdušných sil by měla přinést kvalitnější trénink letců, společnou přípravu a levnější výcvik. Novinářům to řekl velitel vzdušných sil Armády ČR Jiří Verner. „Podepsali jsme memorandum, které vlastně shrnovalo oblasti, ve kterých chceme spolupracovat. Jsou čtyři, například oblast tréninku a oblast

takzvaného crossboardingu, kterou bychom rádi rozvinuli,” uvedl Verner. Podle něho to znamená spolupráci mezi jednotlivými letectvy při přelétávání hranic, jednotlivých vzdušných prostorů nebo v řízení letového provozu. „Samozřejmě chceme docílit úspory v logistické části, abychom co nejvíce zefektivnili a zlevnili výcvik,” dodal.

STEM: Nejoblíbenějším politikem v ČR je Jiří Pospíšil

Nejoblíbenějším stranickým politikem v ČR je podle zářijového průzkumu agentury STEM ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil (ODS). Na prvním místě tak nahradil dosud nejoblíbenějšího předsedu Věcí veřejných a ministra vnitra Radka Johna, který se nyní propadl až na sedmé místo. Na předních příčkách ho tak předběhli jihomoravský hejtman Michael Hašek (ČSSD), lídr TOP 09 Karel Schwarzenberg, předseda vlády a ODS Petr Nečas, předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslava Němcová (ODS) a šéf ČSSD Bohuslav Sobotka. Politici na prvních pěti místech přitom skončili s poměrně podobným výsledkem, tedy se zhruba 50 procenty hlasů. Haška a Johna kladně hodnotilo 45, respektive 44 % lidí. Průzkum STEM se zaměřil na čelné představitele parlamentních stran a na všechny členy Nečasovy koaliční vlády. V době od 3. do 13. září je hodnotilo 1 228 občanů.

Osud generála Eliáše připomíná pamětní deska na průčelí Senátu

Osud armádního generála Aloise Eliáše, který byl pro svou odbojovou činnost popraven jako jediný předseda vlády v nacisty okupované Evropě, připomíná pamětní deska na průčelí Kolovratského paláce v areálu Senátu. Právě v tomto paláci, kde se scházela prvorepubliková i protektorátní vláda, měl Eliáš také své sídlo. „Eliáš od první chvíle, kdy přijal jmenování premiérem, neměl nejmenší iluze o tom, jak skončí. Často mluvil o oprátce, která ho nemine. Věděl, že každý den může být jeho poslední,” uvedl místopředseda Senátu Petr Pithart (KDU-ČSL) při slavnostním odhalení desky, jejíž pořízení inicioval. Eliášovo zatčení podle něj souviselo s nástupem Reinharda Heydricha do úřadu říšského protektora, mělo vzbudit strach a ochromit český odboj. „Eliáš byl pro Heydricha zosobněním toho, co napříště již nemělo být trpěno,” podotkl Pithart. Desku odhalil v den 120. výročí Eliášova narození.

Plzeň bude hostit setkání válečných veteránů

V Plzni se v listopadu uskuteční první mezinárodní sympozium válečných veteránů. Měly by na něj přijet desítky účastníků nejruznějších válečných konfliktů světa posledních sta let z Česka, Evropy i Ameriky. Kromě debat na nejruznější témata si účastníci připomenou 11. listopadu, v den výročí konce první světové války, Den válečných veteránů a uloží k pomníku v Plzni – Homolce hlínu z bojiště, kde bojovali čeští legionáři. Bude se ale hovořit například i o bojích za osvobození při první a druhé světové válce, o životě legionářů a bojovníků za války a po válce, o válečných konfliktech 20. i 21. století, o okupaci Československa v roce 1968 a o následných personálních čistkách

v armádě. Sympozium připravuje občanské sdružení pětatřicátníků Foligno, Československá obec legionářská a Asociace válečných veteránů s pomocí krajského vojenského velitelství a policie.

Dny NATO navštívilo v Mošnově o víkendu téměř 200 000 lidí

Přehlídku vojenské techniky na Dnech NATO na mošnovském letišti na Novojičínku navštívilo dohromady během víkendu 185 000 lidí. Jednalo se tak o největší akci

svého druhu ve střední Evropě. V neděli přišlo do areálu 80 000 návštěvníků, kteří mohli stejně jako v sobotu vidět dynamické ukázky letecké i pozemní techniky. Uvedli to organizátoři. Největší atrakcí letošního ročníku byla účast těžkého strategického bombardovacího letounu B-52 H U.S. Air Force společně s mezinárodním průletem letounů Hurricane, Gripen a Mig-29 v britsko-česko-slovenském složení. Lidé také sledovali ukázky akcí elitních jednotek armády, policie i záchranářů. Po oba dny si museli fanoušci vojenských zbraní vystát při příjezdu autem dlouhé kolony.

Za dítě strom

Náhradou za tradiční církevní obřady křtu se mělo v Československu od přelomu padesátých a šedesátých let stát tzv. vítání občánků na národních výborech. V mnoha městech i obcích se tato tradice udržela i po roce 1989, což je vzhledem k vysoké sekularizaci české společnosti naprosto pochopitelné. Vedle květin a pamětního listu ovšem v současnosti dávají radnice i hodnotnější dary, například balík plenek. To samozřejmě mladé rodiny ocení. V Chlumci nad Cidlinou však přišli s originální akcí – za každé narozené dítě v městě zasadí jeden strom podél zrekonstruované cyklostezky vedoucí kolem bažantnice. Chlumečtí se přitom odvolávají na tradici z doby Josefa II. – tento rakouský císař totiž svým dekretem sázení nových stromů za každého narozeného občana přímo nařizoval. Nápad se u lidí setkal s velmi pozitivním ohlasem. Slavnostnímu sázení, kdy pár lopat symbolicky ke stromkům přiřazovali novopečení tatínkové, sledovalo s nadšeným povzbuzováním četné příbuzenstvo dětí. Mnozí se již těší, jak s jejich dětmi stromy porostou a slibují, že budou své stromky chodit pravidelně kontrolovat. Obec se tímto opatřením stará o obnovu místní zeleně – každý rok se zde narodí kolem sedmdesáti dětí, což znamená sedmdesát nových stromků. A neobávají se ani chvíle, kdy bude stezka osázena po celé délce. I poté údajně zůstane obci dost pozemků, které mohou zdobit stromky pro další děti. Chlumečtí k napodobení svého rozhodnutí lákají i další města a vesnice, které by tak mohly přispět k celkovému ozelenění české krajiny. Nápadu se chytla i pražská ODS, která strom za každé dítě slibovala i na svých billboardech ke komunálním volbám a určitě nebude v tomto ohledu jedinou výjimkou. Je jen třeba doufat, že v těchto alejích nebudou řádit vandalové nebo mráz.

(MaFr)

Menzel vzpomínal na Postřižiny

Po třiceti letech si ve vsi na Třebíčsku připomněli pod komínem místního pivovaru režisér Jiří Menzel a herci Jaromír Hanzlík a Jiří Schmitzer film *Postřižiny*. S nimi také oslavili tradiční Postřižinské slavnosti stovky lidí. Jak prohlásil Jiří Menzel: „Je to

k neuvěření, že už je to třicet let, ale je hezké, že i po třiceti letech se na ten film dá koukat.“ Úspěch poetické komedie natočené na motivy prózy Bohumila Hrabala předpovídal již režisér Miloš Forman. Řekl prý, že ten film bude jako víno, že bude zrát a že bude pořád lepší. Z hlavních filmových postav chyběla jen Magda Vášáryová, které bohužel její současná angažovanost ve slovenské politice nedovolila účast na tomto setkání.

(mk)

Znamé osobnosti četly dětem

Interaktivní festival Vyšehrátka, který se v letošním roce uskutečnil na pražském Vyšehradě již posedmé, byl obohacen programem nazvaným *Odpolední večerníčky*. Do tohoto programu se mohou přihlásit tatínkové všech věků a povolání, aby předčítali přítomným dětem oblíbené pohádky dle vlastního výběru. Přitažlivými pro veřejnost byli především „slavní tatínkové“, kteří přečetli pohádku svého srdce. Například sportovní redaktor Robert Záruba, ekonom Tomáš Sedláček, onkolog Josef Koutecký, politik Ondřej Liška, režisér Arnošt Goldflam nebo písničkář Jiří Dědeček. Návštěvníci festivalu se mohli zúčastnit bohatého programu včetně osvědčené loňské atrakce Osvobod Prahu od nacismu z cyklu České státní svátky nebo představení divadelního souboru Kašpárek v rohlíku.

(mk)

Setkání českých krajanů na Pražském hradě

Před nedávnem došlo k zajímavému setkání českých krajanů, kteří přijeli do Prahy na Mezinárodní krajanový festival. Na Hradčanském náměstí hrály krajanové muziky a zahraniční Češi, z nichž někteří byli v lidových krojích, zpívali tradiční české a moravské písně. Stejně jako v loňském roce nakonec zazpívali před sochou T. G. Masaryka jeho oblíbenou píseň *Ach synku, synku*. Vystoupily zde soubory z USA, Belgie, Chorvatska, Ukrajiny, Maďarska, Slovenska, Rumunska nebo Srbska. Nejvíce krajanů přijelo letos na festival z Chorvatska, kde je českých krajanů sdružení v evropském měřítku nejvíce.

(mk)

Něco o pražských mostech

Není žádnou novinkou, že Praze chybějí mosty. Stávající mosty jsou nicméně zcela klíčovými dopravními uzly

a budme za ně rádi. Většina z nich má navíc skutečně letitou a bohatou historií a patří ke kulturnímu i technickému památkovému dědictví.

Podívejme se blíže na ty, které spojují Prahu 5 s okolními částmi. Ve všech případech jde o mosty klíčové, vzhledem k tomu, že Smíchov je levobřežní centrum Prahy. Od jihu spojují městskou část Praha 5 postupně mosty Barrandovský, Železniční, Palackého, Jiráskův a Legií.

Barrandovský most je pražský silniční most, který byl vybudován v letech 1978-1988. Má čtyři pruhy v každém směru a je přístupný chodcům i cyklistům. Již v 18. století v jeho místech umožňoval přechod přes řeku pontonový most. Po první světové válce vznikl projekt dvou mostů v různých výškách, ale až v období po druhé světové válce byl již navrhován most jediný. V té době vzniklo celkem třináct koncepčních variant a v roce 1976 pak byla nakonec vybrána varianta šikmého přemostění. Přípravné práce začaly v roce 1978, přičemž jižní polovina byla zprovozněna v září 1983 a severní v roce 1988. S odstupem času lze tuto stavbu hodnotit jako jednu z důležitých reminiscencí na období normalizace a její architekturu.

Neoddělitelnou součástí panoramatu Vyšehradu je Železniční most. V letech 1871-1872 byl v těchto místech postaven původní most, který byl součástí takzvané Pražské spojovací dráhy, spojující nádraží Františka Josefa (Hlavní nádraží) a Západní nádraží (Smíchovské nádraží). Původní konstrukce byla jednokolejná, ale na konci 19. století již přestal jednokolejný most vyhovovat dopravním požadavkům a nahradila ho nová konstrukce pro dvojkolejnou trať – stavba proběhla v letech 1900-1901. Současný most je opatřen po obou stranách chodníčky pro pěší s tím, že při zavedení pravostranného silničního provozu v Praze, v březnu 1939, byla stanovena pěším povinnost používat na tomto a ještě dalších třech vltavských mostech vždy jen levý chodník.

Palackého most se sousoším od J. V. Myslbeka

Třetí nejstarší dochovaný most přes Vltavu je Palackého most. Ten byl vybudován v letech 1876-1878 pro zpřístupnění rychle se rozvíjejícího průmyslového Smíchova, jenž byl nazýván Stokomínovým Manchestrem. Provoz na mostě byl zahájen 22. prosince 1878. Již při jeho stavbě počítali konstruktéři s jeho postupným rozšířením. K tomu došlo až po druhé světové válce, v letech 1950-1951, kdy byly zároveň odstraňovány škody po leteckém bombardování v únoru roku 1945. Most měl původně název Kamenný na Smíchov nebo také Podskalský, ale brzy dostal jméno po Františku Palackém. Původně ho zdobily sochy od Josefa Václava Myslbeka, ty ale byly silně poškozeny při leteckém náletu v roce 1945 a postupně byly přemístěny na Vyše-

hrad. Jako zajímavost lze uvést, že po tomto mostě chodil v letech 1911 a 1912 Albert Einstein, když působil v Praze jako profesor na německé univerzitě. Jeho pravidelná cesta vedla z jeho bydliště v Lesnické ulici na Smíchově do Vinické ulice.

Jiráskův most před dokončením

V roce 1929 byla zahájena stavba Jiráskova mostu. Zprovozněn byl pak ve dvou etapách, nejdříve jeho střední část s kolejnicemi pro tramvaje v roce 1931 a poté v říjnu roku 1933 zbývající část. Koleje pro tramvaj se ukázaly jako zbytečné a byly zrušeny, avšak na mostě tehdy vedla jediná pražská trolejbusová trať, která spojovala oba vltavské břehy.

Hranici Smíchova a Malé Strany spojuje most Legií. Jako jediný most v rámci historického jádra města se klene přes pražský Střelecký ostrov, který je z něj snadno dostupný. V letech 1839-1841 zde byl postaven původní řetězový most císaře Františka I., který sloužil až do roku 1898. Současný kamenný most byl postaven v letech 1898-1901. Jeho slavnostní otevření se konalo přímo za účasti císaře Františka Josefa I. Most se nejprve jmenoval po něm, pak byl nazván most Legií, pak Smetanovým, poté opět Legií, pak 1. máje a po sametové revoluci snad již definitivně mostem Legií.

(mk)

Klášter Želiv se stal novou národní kulturní památkou

Želiv leží asi deset kilometrů od Humpolce a patří mezi tři nejstarší kláštery v České republice. Založen byl roku 1139 pražským biskupem Ottou a českým knížetem Soběslavem a jeho manželkou Adlétou pro benediktiny, kteří přišli ze sázavského kláštera. Po deseti letech však Želiv opustili.

Pražský biskup Daniel povolal řeholní kanovníky ze Steinfeldu v Porýní. Komunita premonstrátů přišla brzy na jaře roku 1149. Řeholní život se v želivském klášteře velice slibně rozvíjel a komunita byla schopna brzy zakládat i nové kláštery – v Gerasu (Rakousko), v Milevsku a kláštery sester premonstrátek v Louňovicích pod Bláníkem, v Dolních Kounicích a v Perneggu (Rakousko).

Už v předhusitské době byl klášter významným duchovním i hospodářským centrem širokého kraje. Původně byl klášter postaven ve slohu románském a po požáru byl obnoven ve slohu gotickém. V době husitských válek byl klášter dvakrát husity dobyt a vypleněn. Kostel byl znovu posvěcen v roce 1462. Český král Jiří z Poděbrad v roce 1467 daroval klášter lipnickému pánu Burianu Trčkovu

z Lípy. Premonstráti byli vyhnáni a útočiště našli v Jihlavě. Komunita však mimo klášter po sto letech vymřela.

Řeholní život v Želivě byl opět obnoven v roce 1622, kdy se opatu Kašparovi z Questenberka podařilo ke Strahovskému klášteru přičlenit klášter v Želivu a rozhodnutím císaře také klášter v Milevsku. Byl obnoven kostel a potom byla stavěna budova konventu. Mezitím klášter získal zase samostatnost. Zasluhou prvního opata se klášter opět stal duchovním, hospodářským i kulturním centrem. Bylo také založeno klášterní filozoficko-teologické studium. Po velkém požáru v roce 1712 byl klášter obnoven ve slohu barokní gotiky Janem Blažejem Santinim. V době josefinských reforem se klášter zachránil před zrušením. Premonstráti převzali gymnázium v Německém (Havlíčkově) Brodě. Po dlouhá desetiletí pak gymnázium spravovali a také významným způsobem přispěli k národnímu obrození.

Na počátku 20. století klášter znovu vyhořel, naštěstí nikoli však kostel a konvent. Budova opatství byla obnovena v pseudobarokním slohu a vyzdobena ve slohu secesním.

V roce 1950 byl klášter komunisty zrušen a v klášteře byl zřízen internační tábor pro režimu nepohodlné kněze a řeholníky (internační tábor – vězení bez rozsudku). Celkem tu bylo až do roku 1956 vězněno 464 duchovních. Mezi nimi třeba i pozdější kardinál František Tomášek. Tehdy vzala za své i bohatá klášterní knihovna. Dozorci sem přivezli auta, vyhazovali knihy okny přímo do vozů a odváželi do sousední Červené Řečice, výroby toaletních papírů. V podstatě všechny vzácné věci – rukopisy a prvotisky – vzaly za své. V roce 1956 skončil internační tábor a z kláštera se stala až do roku 1992 psychiatrická a protialkoholní léčebna. Byl tu natáčen i film *Dobří holubi se vracejí*, ve kterém ztvárnil nezapomenutelnou roli alkoholika herec Vladimír Menšík.

Řeholní komunita se mohla do části kláštera vrátit v květnu roku 1991.

Želiv však není jen klášter, ale je to celý komplex staveb – klášter, konvent, opatství, Trčkův hrad či renesanční dům, kde se nachází palírna. Působivá je chodba v prvním poschodí kláštera s obrazovou galerií zdejších opatů. Ten současný je už padesátý. Nádherná je kapitulní síň, barokní refektář čili jídelna a krásné fresky. Zakladatelem řádu premonstrátů je svatý Norbert z Xanten, německý kněz. Traduje se příhoda z roku 1115, kdy do Norberta při jízdě na koni udeřil blesk, který jej srazil z koně a při kterém Norbert uslyšel hlas kárající ho za jeho dřívější život, obrátila dosud spíše světsky založeného podjáhna k hluboké víře. Dal se vysvětit na kněze a stal se potulným kazatelem. Roku 1120 se spolu s několika následovníky usadil na pustém místě v severovýchodní Francii, později zvaném Prémontré. Toto společenství se stalo základem premonstrátského řádu, založeného na řeholi sv. Augustina. Roku 1126 byl Norbert jmenován arcibiskupem v Magdeburku, kde také po několikaletém působení zemřel. Roku 1215 byl prohlášen za blahoslaveného a v roce 1582 sva-tořečen.

Pražští premonstráti si také vymohli na papeži, aby zakázal ze světcových kostí odebírat relikvie, což bylo dodržováno až do 19. století. Kardinál Harrach sv. Norberta přičlenil k českým zemským patronům.

S osobou opata Strahovského kláštera Kašpara z Questenberka se nejčastěji zmiňuje jeho úsilí a zásluhy o získání

ostatků sv. Norberta z Xanten. Od roku 1626 s podporou císaře vedl opat Kašpar jednání o přenesení ostatků do Strahovského kláštera, který se v té době považoval za centrum premonstrátů, zatímco Magdeburk byl po dlouhou dobu pod vlivem protestantů. Po různých obstrukcích se podařilo ostatky sv. Norberta vyzvednout a prozatímně uložit (11. prosince 1626) v premonstrátském klášteře v Doksanech. Do Prahy byly ostatky slavnostně převezeny až 2. května 1627 a uloženy ve Strahovském klášteře přímo v Bazilice Panny Marie, kde jsou dodnes. Norbertovo tělo odpočívá ozdobené v rakvi tak, jak jej k přenesení upravily sestry v Doksanech v zimě 1626-1627.

V tomto roce byl klášter Želiv zapsán na seznam národních kulturních památek.

Areál na Kuksu zaplnili návštěvníci Svatohubertských slavností

Areál hospitalu v Kuksu i přilehlá prostranství zaplnili návštěvníci Svatohubertských slavností na Kuksu. Na letošní 17. ročník se přijely podívat tisíce lidí. Připraveny pro ně byly ukázky historických i současných mysliveckých činností, hudební vystoupení i šermířská představení. Během dne mohli lidé sledovat například vystoupení sokolníků, vábení jelenů, ukázkou výcviku a práci psů loveckých plemen, exhibice jezdeckých dovedností, Hubertovu jízdu či hon na lišku. V kostele Nejsvětější trojice se uskutečnily varhanní koncerty, vystoupení pěveckého sboru, návštěvníci si poslechli i dobové hudební nástroje.

Celé slavnosti jsou připomínkou doby hraběte Františka Antonína Šporka, kdy byl Kuks lázeňským sídlem pro významné hosty. Řád svatého Huberta zde Špork založil v roce 1695, ke stejnokroji členů patří stříbrný znak loveckého tesáku a klobouk se svatohubertským jelenem. Řád je ojedinělý tím, že do něj mohou vstupovat i ženy, jeho členkou byla například ruská carevna. Do dnešních dob platí stanovy sepsané Šporkem.

Komik Vlasta Burian má v liberecké radnici svou bustu

Jeden z nejoblíbenějších komiků české historie Vlasta Burian má od nynějška v budově radnice v Liberci svou bustu. Nestalo se tak náhodou, v Liberci se tento představitel mnoha nezapomenutelných postav v roce 1891 narodil. Autorem bronzové busty je akademický sochař Jiří Gdovín. Nejde o první dílo Jiřího Gdovína, které je umístěno v Liberci. Například jeho poslední výtvarný *Ohňový zvon* je ve vstupních prostorách radnice. Burianova busta našla své místo na vnitřním schodišti ve druhém patře. Burian se tak zařadil mezi jiné osobnosti české kultury, které již bustu v historické budově magistrátu mají. Jde například o Boženu Němcovou, Karla Vacka nebo Jaroslava Řídkého.

Socha Neptuna se vrátí do Havlíčkových sadů

Socha Neptuna se vrátí do pražských Havlíčkových sadů zvaných Grébovka. Radnice Prahy 2 se dohodla na smlouvě se současným držitelem, kterému za sochu zaplatí 250 000 korun a pořídí kopii. Zároveň nechá vytvořit druhou kopii, která bude umístěna na původní místo na kašně v parku.

Vzácná socha Neptuna, která společně s kašnou tvořila kulturní památku, se ztratila před několika lety. Podle Prahy 2 byla z Havlíčkových sadů odvezena po roce 1999, kdy byl park svěřen do správy druhé městské části a radnice jej začala opravovat. Uložena byla v zázemí zahradnické firmy Ekolia v Praze 4. V roce 2006 chtěla Praha 2 sochu vrátit na původní místo, na dočasném úložišti ji ale již nenalezla. Vypsala po ní proto pátrání. Objevit se ji nakonec podařilo v zahradě areálu tvrze Třebotov. Nový majitel Jan Sedláček ji prý koupil, aniž věděl, že jde o kradené dílo. Radnice se s ním po dlouhých jednáních dohodla na podpisu smlouvy, která vyřeší budoucí vlastnické vztahy. Sedláček dostane částku, za kterou měl sochu koupit a repliku, která bude vytvořena asi do roka metodou výbrusu. Další kopie pak bude umístěna na původní místo do kašny před umělou jeskyní Grottou v Grébovce. Neptuna z jemného pískovce vytvořili v letech 1875-1877 Bohuslav Schnirch a Jan Vorlíček.

Na vršovickém kostele byla instalována socha sv. Václava

Na průčelí kostela na Čechově náměstí v pražských Vršovicích byla instalována socha jeho patrona, svatého Václava. Bronzová plastika měří i s kopím skoro čtyři metry a váží 600 kilogramů. Výrobu, která stála 1,2 milionu korun, zaplatila městská část Praha 10. Kostel sv. Václava byl postaven před osmdesáti lety podle návrhu architekta Josefa Gočára ve stylu funkcionalismu. Již podle původních plánů měla průčelí zdobit světcova socha. Nejprve na ni ale nebylo dost peněz a za vlády nacistů a komunistů ani politická vůle. Původní návrh sochy svatého Václava vytvořil v roce 1929 Bedřich Stefan, který se také podílel na výzdobě interiéru kostela. Zachoval se ale pouze model, se kterým oslovil farnost kostela Stefanův synovec. Model sochy ale neobsahoval všechny potřebné detaily. Nadživotní podobu sochy podle modelu vytvořil akademický sochař Jan Roith.

Sebevrahy z Nuselského mostu připomene sochařské dílo

Sebevrahy, kteří skokem z pražského Nuselského mostu v minulosti ukončili svůj život, připomene sochařské dílo. Bude mít podobu pokroucené lampy, která bude svítit do nebe. Umístěno bude pod mostem v parku Folimanka. Sochařské dílo s názvem *My light is your life (Moje světlo je tvým životem)* vytvořil Křištof Kintera a městské části ho věnoval. Má být „tichou a nenápadnou pietou spoluobčanům, kteří z vlastní volby za tragických okolností skončili životy skokem z Nuselského mostu“.

U rodného domu Jaroslava Ježka začal Nekonvenční žižkovský podzim

Na Žižkovských schodech nedaleko rodného domu Jaroslava Ježka začal Nekonvenční žižkovský podzim 2010. Performancí ho zahájili studenti druhého ročníku katedry Pantomimy HAMU v Praze a slovem dramaturg festivalu Jiří Hošek. Již 14. ročník žižkovské kulturní přehlídky nabídne do 18. listopadu celkem šestnáct koncertů, které jsou vždy spojené s tématem Žižkova nebo návštěvou zajíma-

vých míst Prahy 3. Třeba hned druhý koncert bude věnovaný památce zesnulých význačných žižkovských osobností pohřbených na Slavíně.

Byla odhalena pamětní deska básníkovi Jaroslavu Seifertovi

V ulici U Ladronky v pražském Břevnově byla odhalena pamětní deska básníkovi Jaroslavu Seifertovi. Je umístěna na stěně domu, v němž do konce svých dnů básník žil. Slavnostnímu aktu přihlíželo několik desítek lidí, pamětníků i rodinných příslušníků.

V tomto domě do konce svých dnů žil básník Jaroslav Seifert, nositel Nobelovy ceny za literaturu 1984, čestný občan Prahy 6, jak stojí psáno zlatým písmem na mramorové desce.

Básník Jaroslav Seifert žil v letech 1901-1986. Stal se ztělesněním české poezie minulého století. Nobelovu cenu obdržel nejen za své výjimečné dílo, ale i za odvážné občanské postoje. V tehdejších českých novinách byly této jedinečné události věnovány pouhé dvě věty. Klasik české literatury byl totiž za normalizace v podstatě ignorován, mimo jiné proto, že patřil k prvním signatářům Charty 77.

Roku 2006 dostal Seifert podle mluvčího Prahy 6 Martina Šálka čestné občanství. V minulosti čestné občanství obdrželi například válečný pilot František Fajtl, herec Jiří Suchý, chemik a vynálezce Antonín Holý nebo fotbalista Josef Masopust.

V Břeclavi je pavilon miniatur budov z Lednicko-valtického areálu

V parku u břeclovského nádraží byl otevřen pavilon miniatur, v němž bude na dvacet zmenšených památkových staveb z Lednicko-valtického areálu. V expozici miniatur naleznou návštěvníci zmenšeninu zámku v Lednici i s jeho historickým skleníkem, kopii zámku ve Valticích, prohlédnou si Obelisk, Minaret sloužící jako vyhlídková věž nebo kolonádu Rajstnu a mnohé další objekty. Všechny jsou přesnými zmenšeninami skutečných objektů v měřítku 1:75. Lednicko-valtický areál nechali vytvořit příslušníci šlechtického rodu Lichtenštejnů. Od roku 1997 je na seznamu památek UNESCO.

Santiniho kaple v Kostelci byla opravena za osm milionů korun

Málem zapomenutá kaple sv. Václava a Vojtěcha v Kostelci u Stříbra, jejímž autorem je český architekt italského původu Jan Blažej Santini-Aichel, se dočkala záchrany. Její oprava trvala dva roky a stála kolem osmi milionů korun. Barokní skvost z roku 1720 předtím dlouho chátral a hrozilo, že zatékající voda stavbu i vnitřní výzdobu zničí. Peníze na záchranu kaple se podařilo získat z takzvaných Norských fondů. Na obnovu památek na Tachovsku šlo celkem 30 milionů korun. Kromě kaple sloužily peníze na opravy věže kostela všech svatých ve Stříbře, kostela sv. Václava ve Vysokém Sedlišti, části minoritského kláštera ve Stříbře a barokních varhan v kostele sv. Jana Křtitele v Úterý. Kosteckou kapli vytvořil Santini tři roky před svou smrtí, v roce 1720.

Tunel Blanka přilákal kolem 16 500 lidí

Den otevřených dveří v pražském tunelu Blanka přilákal okolo 16 500 lidí. Bylo to poprvé, co se mohla široká veřejnost se stavbou seznámit. Stavitelé nabídli návštěvníkům tři trasy různé délky a náročnosti. Nejkratší osmisetmetrový okruh zahrnoval prohlídku hloubeného vstupu na Letné a nahlédnutí do ražené části Blanky, střední okruh o délce 1,5 kilometru v náročném terénu obsahoval i prohlídku budoucí strojovny vzduchotechniky a třetí trasa o délce 3,5 km umožnila projít tunel v celé jeho délce až do Troji na druhém vltavském břehu. Podél tras visely informační tabule a k vidění byla razicí a další technika. Tunelový komplex Blanka je součástí výstavby severozápadní části městského okruhu. Doplní již provozovanou část okruhu s tunely Zlíchovským, Mrázovkou a Strahovským. Zprovoznění se předpokládá v prosinci 2012. Metrostav nedávno získal nové stavební povolení na část v úseku Špejchar – Pelc Tyrolka, kde se tunel letos v červenci propadl.

Prague Fashion Weekend

První ročník Prague Fashion Weekend, který se v polovině září konal v kulisách Pařížské ulice, předvedl nositelnou módu předních českých návrhárek, které patří k základům české módní scény. Vyvrcholením byla večerní přehlídka podzimní kolekce značky Ferré Milano. Ze stovek předvedených modelů (dvoudenní maraton) jsme několik snímků vybrali.

Tatána Kovaříková – černé šaty bez ramínek s nabíranou spodničkou a květinou na boku

Martina Nevařilová – úplet, klasická kombinace bílo-černá, dlouhé šaty s předimenzovaným rolákem na zimu

Iška Fišárková – elegance a šarm daleké Argentiny, klobouk v pánském stylu

Tom Cruise plnil svou misi uprostřed turistů na Pražském hradě

Jeden z největších hitmakerů v Hollywoodu Tom Cruise plnil svou filmovou misi v ruské uniformě uprostřed zahraničních turistů na Pražském hradě. Americký štáb tu natáčel za plného provozu. Jen průchod Matyášovou branou, v jejímž přilehlém objektu se filmovalo, byl uzavřen. Čtvrté pokračování akční série *Mission: Impossible* bude mít světovou premiéru koncem roku. K natáčení si američtí filmaři vybrali atraktivní pražské lokace. Od konce září však stihli natáčet i v mladoboleslavské věznici. Pražané je mohli vidět na Vyšehradě a změnila se i podoba Haštalské a Kozí ulice, kde vznikal ruský bleší trh a výlohy dostávaly nápisy v azbuce. Barrandovští specialisté, kteří na snímku spolupracují, sem dovezli i ruský psané noviny a slunečníky s ruskými nápisy.

Prague Wine Festival

Požitek pro milovníky vína a dobrého jídla slibovali pořadatelé prvního ročníku Prague Wine Festivalu, který se konal

na Slovanském ostrově v Praze. Třídenní akce nabídla stovky kvalitních vín domácí i zahraniční produkce. Představila se česká a moravská vinařství, ale také produkce ze Slovenska, Rakouska, Německa, Maďarska či Francie. Jedním z cílů festivalu je přiblížit lidem kulturu pití vína. Součástí programu byly přednášky sommelierů, kteří přestavili jednotlivé odrůdy a poradili, jak kombinovat víno s pokrmy.

Záříjovou přehlídku Hradní stráže na Pražském hradu oživilo spřežení šesti běloušů z Národního hřebčína Kladruby nad Labem s originálním historickým kočářem, který kdysi využíval prezident Masaryk. Ve dvacátých a třicátých letech 20. století byla na Hradě jezdecká jednotka.

VZPOMÍNKA

Jindřich Matyáš Thurn (1567, Innsbruck – 22. 1. 1640, zámek Pernava v Estonsku), český šlechtic, vojevůdce, politik. Thurnův otec, potomek jedné z poněmčených větví původně italského rodu Torriani, se přistěhoval do Čech od dvora tyrolského arciknížete Ferdinanda v Innsbrucku v roce 1568 a oženil se tu s hraběnkou Šlikovou. Jindřich Matyáš strávil většinu dětství a mládí u svých příbuzných v Rakousích. V letech 1585-1586 se účastnil s císařským poselstvem cesty do Istanbulu, odkud se pak vydal do Egypta, Sýrie a Jeruzaléma. V roce 1592 vstoupil do císařské armády, z níž po patnácti letech odcházal s hodností plukovníka a titulem válečného rady. Sňatkem a několikerým dědictvím nabytím meztím značného majetku v Rakousích, Gorici a Krajině. Postupně tyto statky prodal, v roce 1605 zakoupil panství Veliš v severovýchodních Čechách a stal se členem české stavovské obce. Česky se sice nikdy moc nenaučil, ale s většinou českých stavů ho pojilo evangelické vyznání (byl luterán). Do politického života vstoupil v roce 1609, když v době bojů o Rudolfův Majestát začal z vlastní iniciativy najímat vojáky pro stavovskou armádu, která by pohnula císaře k povolnosti. Rázným činem se tak postavil po bok dosavadním osvědčeným vůdcům stavovské opozice. V roce 1611 stál opět v čele stavovského vojska v boji proti pasovským. Od nového krále Matyáše dostal výnosný úřad karlístejnského purkrabího, o který však přišel v roce 1617,

když se postavil proti přijetí Ferdinanda Štýrského za budoucího českého krále. V roce 1618 sehrál jako vůdce radikální skupiny stavovské opozice prvořadou úlohu v povstání. Dal podnět ke svolání stavovského sjezdu, byl zřejmě iniciátorem i aktivním účastníkem defenestrace a jako velitel stavovské armády mj. obléhal dvakrát Vídeň. Na jaře 1619 se zasloužil o připojení Moravy k českému povstání. Po zvolení Fridricha Falckého byl však v čele armády nahrazen královými vojevůdci. Po Bílé hoře odešel Thurn ze země a až na ojedinělé pokusy dosáhnout milost za nabídnutí svých služeb císaři na počátku roku 1621 stál vždy tam, kde se bojovalo proti Habsburkům, ať už ve službách Fridricha Falckého, Gábra Bethlena, benátské republiky nebo v dánském a posléze švédském vojsku. Ve švédské armádě získal hodnost polního maršálka a stýkal se s předními představiteli mezinárodního protihabsburského tábora. Česká emigrace v něm proto viděla naději na záchranu. V době saské okupace Čech v letech 1631-1632 se Thurn společně s Václavem Vilémem z Roupova vrátil v čele několika set emigrantů do Čech a pokusil se bezúspěšně obnovit stavovskou vládu. Ztroskotat i další Thurnův pokus o zvrát situace ve prospěch české věci – získat Albrechta z Valdštejna do protihabsburské koalice. Po zavraždění Valdštejna vydal vídeňský dvůr zprávu o jeho zradě a mj. v ní obvinil Thurna, že se od roku 1618 neustále zaplétá do politických dobrodružství a spiknutí. Na to vystoupil Thurn s obhajobou svých postojů a činů a tím i s obhajobou českého povstání. Jeho *Apologie* vyšla na jaře 1636 ve Stockholmu, ale valný ohlas už neměla (jen později na ni reagoval obsáhlým spisem V. Slavata).

Literatura: Odložilík, O.: *Povstalec a emigrant*, Praha 1944.

(jk)

ŘÍJEN

Říjen je desátým měsícem roku podle gregoriánského kalendáře a má jednatřicet dní. Jeho české jméno je odvozeno od jelení říje. Latinský název *October* znamená osmý měsíc a je odvozen z římského kalendáře, podle něž rok začínal březnem. Slunce je začátkem října ve znamení vah a přechází do znamení štíra. V tomto měsíci pokračuje ve střední Evropě podzimní sklizeň a v českých zemích se tradičně slaví posvícení.

Říjen nás často překvapí svojí velkou oblačností a někdy dokonce i sněžením. Poté jsme příjemně překvapeni sluníčkem, které ozáří Havelské posvícení – posvícení jako původní slavnost na ukončení podzimních prací. Říjen nabízí neobvykle pestrou kombinaci barev, od žluté přes oranžovou, červenou a hnědou a všechny možné odstíny těchto barev. Dokončuje také sklizeň brambor a při sklizni zavrzejí i hlávky zelí. Ze stromů mizí poslední zbytky ovoce a po kraji rozhodí vůni posvícenských pečení a hnětýnek.

Svoje barevné scénérie pokrývá říjen často pláštěm mlh, jakoby se styděl za svá umělecká díla a jako kouzelník je nechává mizet za pomoci větru do závějí listí.

(mk)

Pranostiky

Čím déle vlaštovky u nás v říjnu prodlévají, tím déle pěkné a jasné dny potrvají.

Divoké husy na odletu – konec i babímu létu.

Teplý říjen – studený listopad.

Teplý říjen – studený únor.

Bouřka v říjnu třeba malá, sotva na to zima stálá.

Co v říjnu zimy přibude, v lednu jí opět ubude.

V říjnu mráz a větry – leden, únor teplý.

Divoké husy na odletu – konec je babímu létu.

Po teplém září zle se říjen tváří.

Mlhy v říjnu – sněhy v zimě.

V říjnu hodně žaludů a bukvic oznamuje zimy víc.

Po svatě Tereze mráz po střechách leze.

Svatý Havel velí sklízet zelí.

Svatá Hedvika do řepy medu ještě nalívá.

Když na Uršulu a Kordulu větry dují, po celou zimu nás navštěvují.

(mk)

Jaroslav Seifert: *Jaro, sbohem*

Říjen

Ó slunce, z jakých vzácných kovů
tepáš tu krásu hříšníkovu,
jenž nedočkáví u altánku
už hladí břicho svému džbánku
a těší se až v krutém lise
ty hrozny v šťávu promění se.

Už pole, strom a všechny krásy
ukládají se jako k spánku,
už první víno v sudech kvasí
a stává se z něj ryzí zlato.
A život přece stojí za to!

(mk)

Karel Toman: *Měsíce*

Říjen

Ty bože révy, který posíláš
paprsky slunce na nalité hrozny,
na zlaté hrozny, hrozny fialové,
buď milostivý.

Po teplých stráních vzpínají se k tobě
vášnivě keře roztančeným gestem,
zpívají, mluví, hovoří a prosí,
bys dal jim oheň, aby rozdaly jej,
bys vdech jim radost, aby vzkvetla v očích
zkalených trudem.

Neb my jsme lidé mdlí
a pro tvou slávu milujeme víno
a s číší jen se naše srdce pomodlí.

(mk)

Anonín Sova:

Když ona přišla na můj sad

Já hledal pro svůj oheň předmět obětní:

Šelestí lupení

Šelestí lupení
zažloutlou proménádou.
Na život, umění
se záhy stíny kladou.

Strom nevzpomíná dnes,
co pták si zpíval včera.
A nezví schnoucí vřes
o vláze u jezera.

Úsměvy zanikly,
že o nás nezvěděly.
My štěstí zakřikli,
než ještě jsme ho zřeli.

Cizí kol sebe jdem
velikým němým městem,
se zamlklým úsměvem,
se zakřiknutým gestem.

Pláču a moh bych se smát,
však lhostejný se jevím.
Krvácel bych tak rád,
ale pro koho, nevím.

(mk)

Milý Jindřichu Lione,

celá léta jsem četl v každém čísle *Klubu* nejdřív ze všeho fejeton, protože je to žánr, který mám nejraději jako autor. A že byly všechny od Tebe, pokračovali jsme tím způsobem v našem spojení, které trvá už přes čtyřicet let.

Když Tvé texty už v několikátém čísle chyběly, zavola jsem do redakce, abych se dozvěděl proč. Zpráva, že jsi nemocný, se mě silně dotkla, protože jsi tu doyen všech žurnalistů, takže vedle Tebe je každý z nás mladší. Proto Tě chci zatím zastoupit, s čímž rád přestanu, jakmile dojde Tvůj další text, v což pevně věřím.

Na vysvětlenou Tobě i čtenářům: protože zas já jsem nejstarší z dopisovatelů *Mladé fronty DNES*, píšu své každosobotní fejetony „z pohledu trilobita“; *Klub* si může volně vybrat, co se mu líbí.

Přátelsky zdravím Tebe i Tvou ženu, věnuji tuhle náhradní řadu Vám dvěma a přeji uzdravení!

Váš Pavel Kohout
Ve Vídni 7. 9. 2010

FEJETON

Do roka a do dne! slíbil tu loni Pražan, který si našel náhradní rodnou vesničku v Sázavě nad Sázavou. Vítal muže, jenž nejlíp uslyšel na volání SOS podnikatelům, aby si řekli – „Mně po tobě se zastesklo, ty naše dobré české sklo!“ Ted' může zvěstovat, že pan Otakar Motka zachránil staroslavnou sklárnu Kavalier před uhašením pecí, jaké postihlo tolik jiných za panování rodu Rázlů. Budiž však herečce Regině přiznáno, že i ji pohltilo právní bahno státem nezvládnuté privatizace, a zkázu dokonala vlada pánů Květa a Součka.

Podnik byl v situaci pacienta, který se měl rozhodnout, zda si dát vzít půl žaludku, nebo zemřít. Muselo odejít mnoho lidí, ale ještě víc jich mohlo zůstat. Nový majitel rychle předvedl, že nehodlá razit další tunel, ale zahájit návrat k prosperitě. Byl schopen najít dost zákazníků, aby se výroba znovu rozjela. Tvrdit, že město už spasil, by bylo smělé. Ale je cítit, že odpadla nejhorsí nejistota, která tu před rokem seděla na všech.

Než jsem psal tuto zprávu, vkročil jsem do sklárny Kavalier po padesáti letech. Naposled jsem tu viděl dvě vany a četu tehdejších kamarádů, kteří mi jako nováčkovi připálili cigaretu od žhnoucí píšťaly; pak mě křísili lahvemi sedmičky, která je i po zákazu považována za nejzdravější nápoj sklářů. Tenkrát to byl ještě spíš podnik z devatenáctého století, ted' mě přivítalo dvacáté první.

Železárny připomínají pekelnou kovárnu, sklárny ďablovu laboratoř. Kapky žhnoucí lávy padají do kolotoče různě nastavených forem lisů jako porce těsta v pekárně pizz, ramena robotů, která se jedno druhému jen o fous vyhybají, přisají výlisky výrobku, provedou vpravo či vlevo v bok a odsají na dopravník, jenž je pak v dlouhém visutém tunelu důmyslně chladí i zahřívá, dokud nezkrátí jejich vnitřní pnutí; ještě doklouzávajíce ke kvalitářece blíží se teplotou vřící vodě, ale brzy už stydnou v paletách. Děs budí tavící vana, v níž se pomalu propadá sypaná směs od sta stupňů k šestnácti stům čtyřiceti; plná bublajících puchýřů budí dojem sopečné bažiny, v níž se vaří dračí vejce.

Obrovská hala zela místy prázdnotou i proto, že plíce mistrů pištců zrovna prázdniovaly, ale víc tu ještě zívala krize. Prání předběhlo skutečnost a vidělo zas plný chod chytrých mašin, které si nejmíň ze třetiny vyvinuli zdejší vývojáři ve Voticích sami. Naději posilovala očitá svědectví, že nový majitel je od počátků tržního novověku první, kdo se tu stále zjevuje a stává čím dál víc sklářem. „Nedovedu si představit, že bych vyhodil své chlapy,“ řekl v rozhovoru pro IHNed, „vím, že potřebují peníze, ale i tak musejí dělat svou práci s radostí!“

Pod jednou z van byl právě v chodu úkon připomínající atrakci pro návštěvníky, byl jsem však jen náhodou v pravý čas na pravém místě, kde se po dvou až třech týdnech vyměňuje platinová jehla zvaná plunžr, obtékaná při provozu žhavým sklem, z něhož za posunu vychládá nekonečný had trubky. Pro pozorovatele libý pohled na partu sehranou jako Real Madrid, pro ni snad i práce, kterou lze mít ve srovnání s jinými opravdu rád.

Zásluhy šéfa nesnižuje apel funkcionáře podniku, aby v internetové soutěži o nejlepšího psa osazenstvo manifestálně podpořilo Motkovic miláčka: „Pojdme panu Motkovi a jeho manželce dokázat ze společnými silami jsme schopni udělat hodně užitečných věcí!“ Výsledek podléhá ochraně pejskových osobních dat, jistě však byl ovlivněn rozpolceností těch zaměstnanců, pro něž je nejlepší jejich.

Radost budí i pokrok v naplňování odkazu starosty Josefa Viewegha, původce snu probudit Kavalierových už patnáct let spící huť František. Vidáme v rakouském Kufsteinu obstarožní sklárničku-museum pana Riedla, jenž se po odsunu ze Sudet stal nejznámějším výrobcem číší všech tvarů v Evropě. Parkoviště přetéká autokary turistů, kteří se nemohou z galerie nabažit ohnivého baletu foukačů a hladce vykoupí denní produkci. Skvostný sázavský kostel a klášter by měly moderní protějšek.

Městečko se stále zúhledňuje, hezčí tvář dostávají zateplováním či nátěrem panelové krabice z dob, kdy tu vyrostl dnes poloprázdný administrativní mrakodrapík jako pomník plánovaného hospodářství bez měřítek. V nejvyšším patře byl opěrný bod Státní bezpečnosti, která odtud sledovala hemžení samozvanců a ztroskotanců v ulici Ivana Javora.

V létě Charty 77 přišli do vilky čp. 177 čtyři vyslanci sklárny, které podle nich pověřil všechen sázavský lid, aby vyzvali majitele k opuštění města i vlasti. Estébácký svazek DIALOG uvádí jejich jména a podrobně líčí, kerak bylo kvarteto školené odborníky odrážet zálučné otázky nepřítelů míru i socialismu. Nejmladšího vyhazovače znali navštívení z parcely, kam léta házeli sousta psu-chudinkovi věčně vyjícimu na řetězu; nezdravícího chlapce si už tehdy nazvali „výrostek odnaproti“. Letos tu má vést volební zápas o správu obce na kandidátce jiné strany, která odsun občánů odlišného smýšlení našťestí nemá v programu.

A to je až zas do roka a do dne ze Sázavy vše. Letošní léto budiž pochváleno a s ním pan Motka, paní Motková i jejich miláček! Na očmuhání se těší náš ze všech psů nejlepší drsňák Barbar.

96. Trilobit Pavla Kohouta pro *Mladou frontu Dnes* 21. 8. 2010

Český daňový systém? Nic moc

Nijak příznivě nedopadl český daňový systém v průzkumu provedeném daňovou kanceláří Vorlíčková & Leitner ve spolupráci s ministerstvem financí a obchodními komorami Německa, Rakouska a Švýcarska působícími v České republice. Němečtí, rakouští a švýcarští investoři působící v ČR ho označili většinou za neefektivní a těžko pochopitelný. Vadí jim také nepředvídatelná a celkově nejasná daňová politika. Změnu v tomto směru údajně považují za důležitější než je samotné snižování daňových sazeb. Jenže konkrétní návrhy na změnu, které se v dotaznících objevily, to moc nepotvrzují – investoři by rádi viděli snížení pojistného na sociální a zdravotní pojištění, daňovou uznatelnost rezerv a opravných položek nebo navázání odvodu DPH a jeho uplatnění na proplacení faktur. Nijak skvěle nedopadly v průzkumu ani české finanční úřady. Dvě třetiny dotázaných je označilo za nepružné a nadpoloviční většina si o nich myslela, že kompetentností příliš nevyčníkají. Paradoxně se však nepotvrdilo klíše o obrovském rozsahu korupce v české společnosti. Jen 3,9 % odpovědí označilo české „berňáky“ za do značné míry úplatné. Výzkum rovněž poukázal na značné rozdíly jednotlivých lokálních pracovišť. Mnohem lépe než v České republice dopadl průzkum v sousedním Slovensku, což je prý dáno provedenou reformou celého systému z roku 2004. Investoři však údajně věří, že v českých poměrech přinesou zlepšení reformy slibované současnou pravicovou koalicí. A plány jejího premiéra Petra Nečase z Občanské demokratické strany tomu skutečně nasvědčují. Ministerský předseda totiž mimo jiné počítá s výrazným snížením odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které má kompenzovat zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty. Z hlediska úrovně finančních úřadů však asi němečtí, rakouští a švýcarští investoři s nějakým pronikavým zlepšením rozhodně počítat nemohou, ba právě naopak. Snížení platů ve veřejném sektoru, zrušení tabulkového systému a odbourání některých dalších výhod patrně povede k odchodu schopných zaměstnanců do soukromého sektoru a zbytek pracovníků se asi nebude cítit příliš motivovaný.

(MaFr)

Vláda rozhodne o zvýšení průměrného důchodu o 371 korun

Průměrný důchod by se od ledna měl zvýšit o 371 korun měsíčně na 10 494 korun. Tedy o 3,66 %. Vyplývá to z nařízení vlády, které budou ministři na svém jednání projednávat. Celkový finanční dopad zvýšení důchodů na státní rozpočet bude v roce 2011 činit 12,899 miliardy korun. Zvýšení se týká všech typů důchodů, tedy nejen starobních, ale i invalidních, vdovských, vdoveckých a sirotčích. Vláda projedná také navýšení příspěvku k důchodům u účastníků odboje vedeného za osvobození Československa, některým pozůstalým po nich a lidem perzekvovaným po roce 1948. Ten by se měl zvýšit o 3,9 %. Výše příspěvku se řídí podle délky odboje či věznění. Příplatky k důchodům v současnosti pobírá 23 000 lidí. Celkové náklady na jejich navýšení dosáhnou z rozpočtu ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) zhruba 17 milionů korun.

Stát bude opět částečně spolufinancovat dotace z EU v krajích

Regionální programy čerpající dotace z Evropské unie budou mít opět částečně zajištěné spolufinancování ze státního rozpočtu. S odvoláním na rozhodnutí vlády to oznámilo ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Kabinet kvůli úsporným opatřením zrušil spolufinancování regionálních programů v srpnu, kraje proti tomu ostře protestovaly. Rozhodnutí vlády přivítal předseda Asociace krajů ČR Michal Hašek (ČSSD). Peníze ze státního rozpočtu budou nově určeny jen pro rozpracované projekty. Zbývající projekty už budou muset financovat kraje ze svého. „Asociace krajů varovala před škrty na nulu, neboť reálně hrozily soudní spory proti ČR o náhradu škody,“ řekl ČTK v reakci na rozhodnutí vlády předseda Asociace krajů ČR Hašek.

Kalousek: Hlavní prioritou vlády je boj s dluhy

Základní prioritou hospodářské politiky současné vlády je likvidace strukturálního deficitu veřejných financí ve výši 90 až 100 miliard korun. Na Žofínském fóru to uvedl ministr financí Miroslav Kalousek. Strukturální deficit rozpočtu je schodek, který při současném nastavení daní a výdajů přetrvává i při optimálním ekonomickém vývoji. Ministr zároveň uvedl, že snaha o vyrovnané veřejné finance jde na úkor jiných priorit hospodářské politiky, jako je například výstavba dopravní infrastruktury. Rozpočet na příští rok není podle ministra reformní, pouze se snaží omezit růst zadlužení. Reformní bude až rozpočet na rok 2012. Podle návrhu má stát příští rok utratit 1 179,8 miliardy korun a vybrat 1 044,8 miliardy korun. Plánovaný rozpočtový schodek činí 135 miliard korun. Celkové výdaje rozpočtu přitom ve srovnání s předchozím rokem klesly. Kdyby vláda neudělala podle ministra žádná aktivní opatření, tak by byl deficit rozpočtu kolem 210 miliard korun, což by znamenalo deficit veřejných financí 6,6 % HDP.

Ministr Schwarzenberg: ČR by měla posílit obchod s Vietnamem

Česká republika by měla posílit své obchodní vztahy s Vietnamem. K této asijské zemi má Česko tradiční vazby, české firmy ale nedocenily ekonomický vzestup Vietnamu v posledních letech. Po jednání se svým vietnamským protějškem Phamem Gia Khiemem to řekl český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Šéf české diplomacie také poznamenal, že místní vietnamská komunita je pro ČR velkým přínosem. Pham Česku poděkoval za pomoc v době, kdy obě země měly komunistické vedení. Karel Schwarzenberg Vietnam označil za hospodářskou velmoc jihovýchodní Asie. V rámci EU je Česko významným dovozcem vietnamských produktů. Záměrem české diplomacie je posílit český export do Vietnamu, který výrazně zaostává. Ministr Pham přijel do ČR v době, kdy si obě země připomínají šedesát let vzájemných diplomatických vztahů. Vietnam se dosud hlásí k socialismu a vládne v něm komunistická strana, která ovšem umožňuje soukromé podnikání.

Nový region Dunaj – Vltava

Možná máte pocit, že těch různých přeshraničních regionů či mikroregionů v poslední době vzniklo ažaž. Ne že by nehrály svoji pozitivní úlohu při sblížení občanů různých národů a při překonávání vzájemných předsudků, ale přece jen se někdy zdá, že některé z regionů nejsou nijak hlouběji zakořeněny v tradicích a jsou jen novodobým umělým konstruktem. Tvůrci nového regionu Vltava – Dunaj dokonce přiznávají, že hlavní pohnutkou pro jejich konání nebylo nic jiného než snaha snadněji čerpat peníze z Evropské unie, která právě na regiony klade mimořádný důraz. Jde tedy spíše o jakési manželství z rozumu, ale to ještě nemusí vždycky znamenat poukázku na neúspěch – možná právě naopak. Region Dunaj – Vltava má propojit z České republiky Jihočeský a Plzeňský kraj a také kraj Vysočina, z Německa se zapojilo Dolní Bavorsko a Horní Falc. Z rakouské strany pak účast přislíbily Dolní a Horní Rakousy. Představitelé nového regionu se budou nyní snažit o sjednocení všech stávajících projektů spolupráce, ať už jsou jejich nositeli jakékoliv instituce či organizace. Jednotlivé oblasti počítají se spoluprací například v oblasti školství, zdravotnictví, kultury nebo sportu. Na přípravu vzniku nového regionu již bylo vynaloženo více než milion eur, podílníci však doufají, že se jim vložené investice bohatě vrátí. Za podmínku však považují, že se regionu podaří zapsat se do povědomí občanů. Úplně jednoduché to však asi nebude, protože konstrukce Vltava – Dunaj přece jen moc přirozeně nepůsobí. Ale spousta zdánlivě nepřirozených věcí se nakonec tak vžila, že jsou považovány za samotný základ dlouhodobé tradice. Zvláště, když z Bruselu poteče dostatečné množství tolik potřebných eur.

(MaFr)

Rakouská síť do ČR

Rakouská síť autoopraven a prodejen autodoplňků Fastbox se rozhodla využít situace, kdy se z českého trhu stáhla britská společnost Halfords. Dvanáct dosavadních provozoven Halfords v České republice přebere a usídli se tak nejen v Praze, ale i v krajských městech. Fastbox nabízí rychlý servis aut bez předchozího objednání a zákazník chce získávat i velmi zajímavou cenou. Pozoruhodná a v českých poměrech nepřiliš běžná je i možnost zákazníka během servisu svůj vůz sledovat a tak kontrolovat kvalitu služeb. Fastbox již otevřel první provozovnu na okraji Prahy ve čtvrti Letňany, další by pak měly následovat v rychlém sledu. Nelze vyloučit, že síť jako Fastbox mohou výrazně změnit tvář celého odvětví, které bylo v období do roku 1989 hodně zapojené do šedé ekonomiky. Náhradní díly k automobilům patřily mezi nejvíce hledané zboží a mít známého v Mototechně bylo považováno za opravdové terno. Tomu také odpovídaly tehdejší příjmy automechaniků, ale také jejich často nepřiliš vstřícné chování k těm zákazníkům, kteří nebyli ochotni dát jim něco „bokem“. To vše se sice během předchozích dvaceti let do značné míry změnilo, ale Fastbox má šanci přinést ještě větší kulturu podnikání do oboru. Prostor na její zlepšení tu rozhodně stále ještě je.

(MaFr)

Karlovarský porcelán vystřídaly nové firmy, které dosahují zisk

Společnost Karlovarský porcelán (KP), ještě před dvěma roky největší tuzemský producent porcelánu, je v současnosti v podstatě už „mrtvou“ firmou, která nevyrobí a v insolvenčním řízení prodala většinu majetku. Její závody sice i nadále existují, ovšem provozují je noví vlastníci pod novými jmény. Oproti bývalému KP, jenž v závěru své existence vykazoval značné ztráty, jsou nynější majitelé porcelánek na Karlovarsku, ať už Thun 1794, nebo Epiag Lofida, v zisku. Čtyři závody zkrachovalého KP koupila vloni na jaře za přibližně 70 milionů korun společnost Hengis. Stala se také vlastníkem Concordie Lesov, dceřiné společnosti KP. Za tuto porcelánku uhradila 31,5 milionu korun. Poté všechny závody sloučila do společnosti Thun 1794, která začala vykazovat hospodářské výsledky od loňského května. Za osm měsíců loňského roku skončila se ziskem před zdaněním kolem 28 milionů korun.

Dva roky po krachu Crystalexu zaměstnává sklárna 530 lidí

Dva roky od krachu novoborského Crystalexu zaměstnává nový vlastník skláren v Novém Boru na Českolipsku a Karolince na Vsetínsku už 530 lidí. Počátkem roku by se v Boru měly rozjet další dvě výrobní linky a práci tam najde další stovka pracovníků, řekl ČTK Jiří Hudera, jednatel společnosti Crystalex CZ, která zkrachovalé sklárny před rokem koupila a letos v lednu obnovila výrobu. Oživení výroby je vidět i ve městě, obchody a restaurace už nezejí prázdnotou, zlepšily se i daňové příjmy městského rozpočtu. Crystalex byl největším podnikem zkrachovalé sklářské skupiny Bohemia Crystalex Trading (BCT), ještě před svým krachem zaměstnával přes 1 800 pracovníků. Od 22. září 2008 je společnost stejně jako celá skupina v insolvenčním řízení kvůli nedostatku provozního kapitálu.

ČSÚ: Důvěra v českou ekonomiku se v září snížila o jeden bod

Důvěra v tuzemskou ekonomiku se v září meziměsíčně mírně snížila, souhrnný ukazatel důvěry ve srovnání se srpnem klesl o jeden bod. Důvodem je nižší důvěra podnikatelů i spotřebitelů. Meziročně je souhrnný indikátor důvěry o 13,7 bodu vyšší, uvedl v pátek Český statistický úřad. Důvěra spotřebitelů se podle něj meziměsíčně snížila o jeden bod a mezi podnikateli o 0,9 bodu. Podnikatelé v porovnání se srpnem více důvěřovali jen vybraným službám, naopak jejich důvěra v průmysl, stavebnictví i obchod klesla. Proti loňským nízkými hodnotám je však podnikatelská důvěra o 17,2 bodu vyšší.

Od krachu světelských skláren ještě nenašlo jinou práci sto lidí

Dva roky po krachu světelských skláren Sklo Bohemia ještě nenastoupilo do žádného jiného zaměstnání 99 bývalých sklářů. Do obnoveného sklářského provozu se vrátilo asi 380 lidí, necelá třetina bývalého počtu. Hospodářská situace Světelska se však i díky tomu v posledním roce podstat-

ně zlepšila; míra nezaměstnanosti klesla z 20 % přibližně na 12 %. Slibný rozvoj skláren se nyní přibrzdil kvůli tomu, že jeden z neúspěšných uchazečů napadl platnost kupní smlouvy.

Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně

Na brněnském výstavišti na Mezinárodním strojírenském veletrhu (MSV) se prezentovali zástupci 1 600 firem z cel-

kem šestadvaceti zemí. Největší výstavní akci střední Evropy hned na úvod navštívil ministr průmyslu a obchodu Martin Kocourek a ministr práce Jaromír Drábek. Podle ministra Drábka naznačuje fakt, že na akci letos vystavuje o stovku více vystavovatelů než loni, oživení po období hospodářských těžkostí. Oba ministři zahájili prohlídku stánků vystavovatelů u rakouské expozice. Rakousko je letos hlavním partnerem MSV.

VĚDA

Český student získal na astronomické olympiádě v Číně zlato

Zlatou medaili na Mezinárodní olympiádě v astronomii a astrofyzice (4. IOAA) v Číně získal student Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře Stanislav Fořt. ČTK to oznámil tajemník České astronomické společnosti Pavel Suchan. Fořt je pravidelným účastníkem české astronomické olympiády. Zvítězil v ní v letech 2008 a 2009. V roce 2008 získal na Mezinárodní astronomické olympiádě (IAO) v italském Terstu bronzovou medaili.

Malá Nobelovka pro Čecha

Prestížní Korberovu cenu pro evropskou vědu za rok 2010 získal český biochemik Jiří Friml za svůj průlomový výzkum rostlinného hormonu auxinu. Jeho výzkum prokázal, že tento hormon funguje jako univerzální spouštěč většiny vývojových procesů v rostlinách.

Jiří Friml je jedním z nejlepších českých vědců, kteří se pohybují v oblasti vývojové biologie rostlin. Pochází z malé obce Nedakonice na jižní Moravě. Vystudoval biochemii na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně a ihned po absolutoriu získal v roce 1997 stipendium v německém Ústavu Maxe Plancka pro šlechtění rostlin v Kolíni nad Rýnem – tam také obdržel doktorát.

V roce 2006 dostal Jiří Friml nabídku několika profesorských míst, vybral si univerzitu v belgickém Gentu, kde doposud vede laboratoř ve Vlámském ústavu pro biotechnologie. Jiří Friml publikoval více než osmdesát vědeckých prací.

Cenu, jejímž nositelem se stal český vědec, založil v roce 1984 německý podnikatel Kurt A. Korber. Je to jedna z nejlépe dotovaných evropských vědeckých cen – má hodnotu 750 tisíc eur. Hlavní myšlenkou k jejímu založení bylo napomáhat vědcům překonávat hranice v rozdělené Evropě. Od roku 2005 jsou vyznamenáváni jednotlivci, kteří žijí a pracují v Evropě, přičemž podmínkou jejího udělení je i to, že oceněný vědec neopustí v tříletém časovém rámci Evropu a peníze využije na financování dalšího výzkumu.

Jiří Friml je teprve druhým Čechem, kterému se podařilo Korberovu cenu získat – před patnácti lety ji obdržel Jiří Wanner z Vysoké školy chemicko-technologické, a to za práci o použití genových sond a mikrosond v ochraně životního prostředí.

(mk)

Noc vědců přinesla populárně naučné programy na 28 místech ČR

Na osmadvaceti místech České republiky se nedávno lidé zábavným způsobem seznamovali s vědou – již potřetí se konala Noc vědců. Hvězdárny a laboratoře nabídly zájemcům populárně-naučný program. O zvědavé návštěvníky neměli badatelé nouzi. Například v Brně si mohli lidé vyzkoušet máčení rukou v rozžhaveném olovu, pražská petřínská rozhledna zase připravila laserovou projekci. Smyslem akce je propagovat vědu a techniku, vstup na všechny akce byl zdarma. „Lidé se mohou podívat třeba k robotickému dalekohledu, který je normálně nepřístupný. V zadní části je například model černé díry, kde si každý může zkusit, jak se chovají hmotné body kolem černé díry,“ uvedl jeden z průvodců na Štefánikově hvězdárně v Praze. Největší zájem byl o pozorování hvězdného nebe dalekohledy, kvůli oblačnému počasí však Pražané viděli jen nedalekou petřínskou rozhlednu. „Zájem je obrovský. Pozoruje se hlavně Měsíc a Jupiter,“ sdělil ČTK Pavel Suchan z Astronomického ústavu Akademie věd v Ondřejově na Berounsku, kde astronomové sledují vesmír největším hvězdářským teleskopem v Česku se zrcadlem o průměru dvou metrů.

V Českých Budějovicích vědci uspořádali rockový koncert, v Liberci si zase na vědeckých stanovištích místního iQparku mohli zájemci vyrobit nanovláknou nebo změřit, jak funguje lidské srdce.

Obyvatelé jihomoravské metropole si mohli zajít na přednášku s názvem *Středověké způsoby mučení s praktickou ukázkou*, v Plzni předvedli vědci unikátní mlžnou komoru. Do Evropské noci vědců se v ČR zapojily na dvě desítky hvězdáren a další odborná pracoviště.

Jde o jednu z největších jednorázových akcí na podporu vědy a techniky. Cílem je mimo jiné ukázat, že věda může být i zábavná, a přesvědčit návštěvníky, že i oni se mohou pokusit věnovat se vědecké kariéře. Projekt vznikl z podnětu Evropské komise v roce 2005, letos se zábavní programy pro veřejnost konaly ve dvou stech evropských městech.

Ve vědecké radě ÚSTR bude kardinál Vlk

Do vědecké rady Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) byl zvolen kardinál Miloslav Vlk. Nedostal se do ní naopak bývalý ředitel ústavu Pavel Žáček ani bývalý člen rady a někdejší velvyslanec Jiří Gruša. Spolu s Vlkem do

vědecké rady zamířil také historik Eduard Stehlík, proděkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy Jan Kuklík a Michal Kraus. Radní ÚSTR zvolili nové členy vědecké rady na návrh nového ředitele instituce Daniela Hermana. Ten si mimo jiné vybral Žáčka jako svého poradce, do rady ÚSTR se ale nedostal. Členka rady Petruška Šustrová řekla, že pro Žáčka nemohla hlasovat, protože za dva roky vedení ústavu podle jejího názoru nepředložil jeho koncepci. Nejmenování Gruši, někdejšího šéfa mezinárodního PEN klubu, je podle některých názorů překvapením. Novinkou je působení kardinála a bývalého pražského arcibiskupa Vlka, k němuž má Herman blízko. Herman, který z církve odešel, je totiž bývalý mluvčí České biskupské konference.

Prezident Klaus: Vysoké školství chřadne

České vysoké školství podle prezidenta Václava Klause chřadne a jeho úroveň klesá. Obrovskou chybou je podle něj především zvyšování počtu studentů na vysokých školách. Prezident to řekl při slavnostním zahájení nového akademického roku Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze. Před rostoucím počtem studentů a vysokých škol varoval Klaus už dříve. V Česku je nyní asi sedmdesát vysokých škol, z toho asi dvě třetiny soukromých a třetina veřejných. Přestože počet vysokoškoláků v poslední době roste, Česko jich má stále méně, než je obvyklé v západní Evropě. Vláda proto v předchozích letech usilovala mimo jiné o rozšíření počtu bakalářských programů. Někteří odborníci nicméně poukazují na to, že rychlý růst počtu vysokých škol může mít negativní dopad na jejich kvalitu, mimo jiné proto, že v zemi není dostatek pedagogů a mnozí učí na několika školách současně.

V USA zemřel vědec českého původu Frederick Jelinek

Ve Spojených státech v sedmasedmdesáti letech zemřel vědec českého původu Frederick Jelinek, díky jehož výzkumu dnes počítače a další stroje dokážou rozpoznat řeč. Jelinek zemřel 14. září v Baltimoru. Informatik a počítačový lingvista, který se narodil v Kladně, ve svém oboru získal proslulost zejména díky svému průlomovému výzkumu pro společnost IBM.

Jeho otec Vilém byl židovského původu a k judaismu konvertovala i jeho matka. Během nacistické okupace tak pozdější významný vědec nesměl chodit do školy a vzdělával se v židovské komunitě. Jeho otec zahynul v koncentračním táboře v Terezíně. Zbytek rodiny, matka Trudy a Jelinekova sestra, ale válku přežil – podle norimberských

zákonů byli považováni za židovské míšence. Československo rodina opustila v roce 1949 a usídlila se v New Yorku. Zde Jelinek ve večerních kurzech vystudoval elektroinženýrství na městské vysoké škole. Díky dobrým výsledkům byl přijat na proslulý Massachusettský technologický institut (MIT), kde později získal doktorát. Na této vysoké škole také učil, stejně jako na Harvardově a Cornellově univerzitě.

Poté na začátku sedmdesátých let nastoupil do IBM. Problematikou rozpoznávání řeči se tehdy podle deníku *The New York Times* zabývaly dva tábory. Jeden tvořený lingvisty tvrdil, že nejlépe rozpoznávají řeč lidé, a proto by se počítačové modely pro její dekodování měly řídit lidskými koncepty – syntaxí, gramatikou a významy. Jelinek patřil do druhé skupiny vědců, kteří prosazovali řešení vlastní strojům. Pro rozpoznávání řeči tak navrhl statistické nástroje. Slova jsou tak převedena do digitální podoby a počítač se učí poznávat slova a jejich náležitý pořádek ve větách na základě opakovaných vzorců a statistické pravděpodobnosti. Jelinek získal americké občanství v roce 1955. Styky se svou vlastí ale nikdy nepřestal udržovat. Českým vědeckým kolegům například posílal odbornou literaturu. Po pádu komunistického režimu zase pomohl přesvědčit IBM, aby v Praze vybudovala výpočetní středisko.

VZPOMÍNKA

Prof. MUDr. Josef Reinsberg (18. 8. 1844, Příbrav – 29. 1. 1930, Praha), profesor soudního lékařství na české univerzitě v Praze

Působil v Žamberku v letech 1870-1879 jako městský lékař a od roku 1875 jako okresní zeměpanský lékař. Byl znamenitým praktickým lékařem a vědcem. Je autorem desítek spisů o soudním lékařství (*Nauka o soudním lékařství*) a více než sta prací literárních. Od roku 1885 byl jmenován mimořádným profesorem soudního lékařství a od roku 1886 profesorem řádným, v letech 1891, 1896 a 1903 byl děkanem Lékařské fakulty UK v Praze a od roku 1899 jejím rektorem. Spolupracoval při sestavování *Ottova slovníku naučného*, za jeho zásluhy v oblasti medicíny mu bylo uděleno vyznamenání Řád železné koruny III. třídy.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Bulovka rekonstruuje zvláštní operační sál pro nebezpečné nákazy

„Fakultní nemocnice Bulovka rekonstruuje speciální operační sál určený pro pacienty s nebezpečnými nákazami. Klinika infekčních nákaz na Bulovce je nejvýznamnější pracoviště svého druhu v republice,“ řekla novinářům ředi-

telka nemocnice Kateřina Toběrná. „Zvýší se kvalita péče i bezpečnost pacientů a zdravotníků,“ uvedla. Provoz nově zrekonstruovaných částí kliniky by měl být zahájen v březnu příštího roku. Náklady na stavební a technologické vybavení vyjdou zhruba na 60 milionů korun, z toho 15 milionů jde z norských fondů. Vybavení nynějšího operačního sálu je podle vedení nemocnice zcela nedostačující,

neodpovídá současným hygienickým a epidemiologickým měřítkům, i když jsou na infekční kliniku posíláni pacienti s nejtěžším virovým onemocněním z celé ČR. Jde třeba o pacienty s otevřenou tuberkulózou, HIV pozitivní a další. Zásahy se provádějí postupně během provozu. Rekonstrukce středové části kliniky zahrnuje čtyři podlaží. Kromě operačního sálu opatřeného vzduchotechnikou se zabezpečením proti úniku choroboplodných zárodků vznikne menší zákrovový sál, sterilizace a strojovna vzduchotechniky.

Pražská ZOO je stále oblíbenější

Nejnávštěvovanějším turistickým cílem v celé České republice je pražská zoologická zahrada. Pražská ZOO předstihla v návštěvnosti Pražský hrad, neboť si ji za rok prohlédlo o 80 tisíc tuzemských i zahraničních návštěvníků více. Pražská ZOO tak po mnoha letech sesadila svým 1,29 milionem návštěvníků z prvního místa Pražský hrad, který navštívilo 1,21 milionů lidí.

Zájem o ZOO se podařilo udržovat díky péči, kterou jí věnuje její zřizovatel Magistrát hlavního města Prahy, ale také díky práci zaměstnanců zahrady. Vznikly nové pavilóny, přibyla nová zajímavá zvířata a velkou popularitu si také získal projekt Odhalení, jehož cílem bylo sledovat život pražských goril a přispívat k ochraně jejich příbuzných v Africe. To vše lze přičíst k tomu, že mezi nejlepšími zoologickými zahradami na světě se pražská zoo umístila na sedmém místě.

Při návštěvě pražské ZOO by nikdo neměl vynechat jejího bezprostředního souseda, kterým je Botanická zahrada. I zde došlo k mnoha novinkám a zlepšením, které mají za následek zvýšenou návštěvnost. Největší atrakcí trojské botanické zahrady je zcela určitě unikátní skleník *Fata morgana*, zpřístupněný návštěvníkům v roce 2004.

Podle plánů do budoucna by mělo dojít k většímu propojení obou zahrad tak, aby nabízely komplexní program pro širokou veřejnost a udržely si tak své výjimečné postavení i do dalších let.

(mk)

Český les otevře novou stezku, součástí je i pozorovatelná bobrů

Nová atrakce přibližující život vodních živočichů se otevře návštěvníkům Českého lesa. V severní části oblasti na Tachovsku vznikla 1 km naučná stezka Vodní svět. Jako jedno z největších lákadel nabídne bobří pozorovatelnu. Srub s průhledem na nádrž umožní sledovat bobří hrad, okusy

i samotné hlodavce. K nové terénní stezce musejí návštěvníci dojít pěšky asi pět kilometrů. Trasa Vodní svět je poté provede kolem zanikajících vodních nádrží na Kolmu. Součástí jsou vzdělávací tabule, ale i atraktivní pozorovatelný, například vodní plošina pro sledování žab a čolků a pozorovatelná vodního ptactva. Největší zájem ale zřejmě vzbudí srub sloužící k pozorování bobrů. Na území Českého lesa žije čtyřiačtyřicet rodin tohoto hlodavce. Podle zooložky CHKO Petry Cehlárikové tam počet bobrů zůstává v posledních letech stabilní. Zvyšovat se už výrazně nebude, protože hlodavci už obsadili veškerá vhodná teritoria. Bobři se do Českého lesa dostali z Bavorska, kde byli v šedesátých letech minulého století uměle vysazeni. V Českém lese jsou stabilně od roku 1992.

Rekonstrukce lanovky na Sněžku má od Evropské komise zelenou

Rekonstrukce lanovky na nejvyšší českou horu Sněžku dostala v Bruselu zelenou. Podle Evropské komise, která v EU dohlíží na dodržování pravidel hospodářské soutěže, podpora ve výši 250 milionů korun není nepovolenou státní pomocí. Podporu od státu by měla získat obec Pec pod Sněžkou, která lanovku vlastní. Lanovka, která podle komise je s ohledem na životní prostředí nejšetrnějším dopravním prostředkem, není vzhledem k lokalitě předmětem hospodářské soutěže.

Jižní část pražského okruhu je oficiálně otevřena

Prezident Václav Klaus uvedl oficiálně do provozu novou jihozápadní část pražského okruhu mezi plzeňskou dálnicí D5 a brněnskou D1. Úsek dlouhý 23 kilometrů vyšel stát na více než 18 miliard korun bez DPH. Nová část okruhu definitivně propojuje dálniční tahy ze západu na východ republiky. Novostavba za 18,3 miliardy korun vede mezi Modleticemi u D1 a Slivencem, navazující sedmikilometrový úsek z osmdesátých let do Třebonic Ředitelství silnic a dálnic kompletně zrekonstruovalo. Vznikl tak ucelený úsek okruhu, který propojuje chomutovskou rychlostní silnici R7, karlovarskou R6, plzeňskou dálnici D5, výhledovou na Písek a brněnskou D1. Nová dálnice je největší silniční stavba v České republice. Její součástí je například 2,5 kilometru dlouhá mostní estakáda přes řeku Berounku a Vltavu, dva téměř dvoukilometrové tunely Cholupice a Lochkov nebo dvě velké mimoúrovňové křižovatky. Části jednoho z mostů jsou podle znaleckých posudků narušeny. Jeden z posudků to považuje za závažný problém, podle ministerstva dopravy to ale provoz na mostu neohrozí.

BÁBKARSKÁ BYSTRICA 2010:**Dvojitý impulz**

V dňoch 25. 9. – 1. 10. 2010 sa v Banskej Bystrici konal XVII. ročník medzinárodného festivalu nového bábkového divadla pre deti a pre dospelých. Festival BábkarSKá Bystrica prešiel mnohými organizačnými aj ideovými zmenami – od zmeny podtitulu (Dvojitý impulz, Medzinárodný festival nového bábkového divadla pre deti a pre dospelých) cez jeho rozdelenie na časť pre detského a pre dospelého diváka až po zmenu dĺžky festivalu (z piatich dní sa stalo sedem). Kľúčovým slovom tohtoročného XVII. ročníka festivalu sa stalo slovo **impulz** – ako popud, ale aj hľadanie, skúšanie, nové pohľady, hravosť, radosť... zo stretnutia s bábkovými divadlami z rôznych krajín, zo stretnutia s divákami a divákmi každého veku.

Divadelný ústav Bratislava je hlavným partnerom festivalu, koordinuje sprievodné podujatia a činnosť poroty ceny Hašterica.

(ao, DÚ)

Ocenenie pre autora Miklósa Vojteka

Minulý týždeň prebehlo v Banskej Štiavnici odovzdávanie výročných cien revue Pamiatky a múzeá za rok 2009. Pri tejto príležitosti bola odovzdaná cena za knihu *Terpsichora Istropolitana* autorovi diela pánovi Miklósovi Vojtekovi. Publikácia, ktorú vydal Divadelný ústav minulý rok, odкрýva doteraz neznámu a neprebádanú oblasť, dejiny tanca v 18. storočí v Prešporku. Autor sa pozerá na dejiny tanca cez jeho spoločenské a kultúrne funkcie a predstavuje spoločenský a umelecký život v Prešporku. Slovenská tanečná veda a história umenia dielom *Terpsichora Istropolitana* sprostredkuje cenné poznatky a inšpirácie tanečným tvorm súčasnosti, interpretom i kultúrnej verejnosti. Publikáciu lektorovali doc. PhDr. Anna Fischerová, Ph.D., a doc. Marcela Grecmanová.

Podujatie každoročne organizuje Slovenské národné múzeum a Pamiatkový úrad SR v rámci otváracieho ceremoniálu Dní európskeho kultúrneho dedičstva na Slovensku.

(ao, DÚ)

DIVADLO ARÉNA**Október 2010**

nedeľa, 17 október, 2010 19:00 – *Othello*

Cena: 6.50 €

pondelok, 18 október, 2010 19:00 – *Absolvent*

Cena: 6.50 €

piatok, 22 október, 2010 20:00 – *The Swell Season*

Cena: 29.00 €

sobota, 23 október, 2010 17:45 – Metropolitan opera: Live in HD: *Boris Godunov*

Cena: 15.00 €

nedeľa, 24 október, 2010 19:00 – *Perfect Days*

Cena: 6.50 €

pondelok, 25 október, 2010 19:00 – *Mikve*

Cena: 6.50 €

Viac: www.divadloarena.sk

Divadelné ocenenia sezóny – DOSKY 2010

Divadelné ocenenia sezóny DOSKY boli založené v roku 1996 a tak oslávili už svoje 15 narodeniny. Medzičasom sa stali prestížnou cenou odovzdávanou na Slovensku v oblasti divadla.

Ceny v podobe drevenej dosky so strieborným štítkom môžu byť udelené produkciám a výkonom všetkých žánrov, ktoré mali premiéru v minulej sezóne v oblasti profesionálneho divadla na Slovensku, a to vo všetkých kategóriách: činoherné divadlo, opera, muzikál, bábkové divadlo, balet i súčasný tanec. DOSKY sa udeľujú bez ohľadu na štátnu príslušnosť tvorcov za umelecký výkon, ktorý mal premiéru v divadlách na území Slovenska v predchádzajúcej sezóne. Rozhodujú o nich kritici – nie divadelní riaditelia ani producenti, či nebodaj politici. Tento rok sa hlasovania v ankete DOSKY zúčastnilo 23 respondentov.

Ceremoniál odovzdávania cien býva tradične neformálnym divadelným sviatkom s ambíciou vyjadriť sa nepriamo k aktuálnym otázkam divadelnej sezóny a spoločnosti. Témou tohto ročníka bola voda a všetko, čo so sebou prináša a odnáša. Ceremoniál odovzdávania cien sa uskutočnil v Nitre v prvý deň Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 24. septembra 2010 v Štúdiu Divadla Andreja Bagara. Režisér om ceremoniálu bol Michal Vajdička. Večer moderovali Richard Stanke a Marián Čekovský.

(ao)

Ceny DOSKY 2010**Cena za najlepšiu inscenáciu sezóny**

HOLLYROTH, alebo Robert Roth spívá Jana Hollého mrzkoti a pomerkováňa

Réžia Rastislav Ballek, Slovenské národné divadlo – Činohra, Bratislava

Cena za najlepšiu réžiu sezóny

Roman Polák za inscenáciu *Mizantrop*, Slovenské komorné divadlo, Martin

Cena za najlepšiu mužský herecký výkon sezóny

Robert Roth za herecký výkon v inscenácii *HOLLYROTH, alebo Robert Roth spívá Jana Hollého mrzkoti a pomerkováňa*, Slovenské národné divadlo – Činohra, Bratislava

Cena za najlepšiu ženský herecký výkon sezóny

Edita Borsová za postavu Bety v inscenácii *Máša a Beta*, Divadlo Jána Palárika v Trnave

Cena za najlepšiu scénografiu sezóny

Pavel Borák za scénografiu inscenácie *Mizantrop*, Slovenské komorné divadlo, Martin

Cena za najlepšiu kostým sezóny

Peter Čanecký za kostýmy inscenácie *Mizantrop*, Slovenské komorné divadlo, Martin

Cena za najlepšiu hudbu sezóny

Marián Čekovský za hudbu inscenácie *Mŕtve duše*, Divadlo Andreja Bagara v Nitre

Objav sezóny 2009/2010

Sláva Daubnerová, P.A.T. a Štúdio 12, Bratislava za inscenáciu *M.H.L.*

Slovenské národné divadlo – program október 2010

	Nová budova, Sála opery a baletu	Nová budova, Sála činohry	Nová budova, Štúdio	Historická budova
piatok 15. 10.	Wolfgang Amadeus Mozart <i>Čarovná flauta</i> Opera: 19.00-21.50	William Shakespeare <i>Skrotenie zlej ženy</i> Činohra: 19.00-21.45	Iveta Horváthová <i>Fetišistky</i> Činohra: 19.00-21.10	-
sobota 16. 10.	Giuseppe Verdi <i>La Traviata</i> Opera: 19.00-21.45	Carlo Goldoni <i>Vejár</i> Činohra: 19.00-21.40	Marius von Mayenburg <i>Ksicht</i> Činohra: 19.00-20.15	Václav Patejdl, Libor Vaculík <i>Snehulienka a sedem pretekárov</i> Balet: 17.00-19.00
nedeľa 17. 10.	Matiné k premiére <i>Dvaja Foscariovci</i> Matiné Opera: 10.30-12.00	Carlo Goldoni <i>Vejár</i> Činohra: 18.00-21.40	Marius von Mayenburg <i>Ksicht</i> Činohra: 18.00-19.15	-
pondelok - 18. 10.	-	-	-	Václav Patejdl, Libor Vaculík <i>Snehulienka a sedem pretekárov</i> Balet: 11.00-13.00
utorok 19. 10.	-	Neil Simon <i>Zlatí chlapi</i> Činohra: 19.00-21.30	David Giesemann <i>Plantáž</i> Činohra: 19.00-22.00	Vincenzo Bellini <i>Puritáni</i> Opera: 19.00-22.00
streda 20. 10.	-	-	Christopher Hampton <i>Popol a vášeň</i> Činohra: 19.00-21.30	Georges Feydeau <i>Tak sa na mňa prílepila</i> Činohra: 19.00-21.45
štvrtok 21. 10.	-	Martin Kukučín, Peter Pavlac <i>Dom v stráni</i> Činohra: 10.00-13.10 Martin Kukučín, Peter Pavlac <i>Dom v stráni</i> Činohra: 19.00-22.10	Christopher Hampton <i>Popol a vášeň</i> Činohra: 19.00-21.30	Marius von Mayenburg <i>Ksicht</i> Činohra: 11.00-12.15
piatok 22. 10.	Giuseppe Verdi <i>Dvaja Foscariovci</i> Premiéra Opera: 19.00-22.00 Séria Y-VIP	Jozef Gregor Tajovský <i>Ženský zákon</i> Činohra: 19.00-21.30	Moira Buffini <i>Večera</i> Činohra: 19.00-21.30	Marius von Mayenburg <i>Ksicht</i> Činohra: 10.00-11.15
sobota 23. 10.	Giuseppe Verdi <i>Dvaja Foscariovci</i> Premiéra Opera: 19.00-22.00	William Shakespeare <i>Skrotenie zlej ženy</i> Činohra: 19.00-21.45	Iveta Horváthová <i>Fetišistky</i> Činohra: 19.00-21.10	James Kudelka <i>made in: Canada</i> Balet: 19.00-21.00
nedeľa 24. 10.	-	Johann Wolfgang Goethe <i>Faust I, II</i> Činohra: 18.00-22.00	Jean Anouilh <i>Tanec toreadorov</i> Činohra: 18.00-20.40	Peter Shaffer <i>Amadeus</i> Činohra: 18.00-21.20
pondelok - 25. 10.	-	-	-	Ondrej Šoth, Zuzana Mistríková <i>Jánošík</i> Hostovanie Balet: 19.00-20.20 Hostovanie Baletu Štátneho divadla Košice
utorok 26. 10.	-	Johann Wolfgang Goethe <i>Faust I, II</i> Činohra: 10.00-13.00	-	-

streda 27. 10.	-	Martin Porubjak, Martin Huba <i>Tančiareň</i> Činohra: 19.00-21.30	-	-
štvrtok 28. 10.	-	Georges Feydeau <i>Tak sa na mňa prilepila</i> Činohra: 19.00-21.45	Bengt Ahlfors <i>Posledná cigara</i> Derniéra Činohra: 19.00-21.10	-
piatok 29. 10.	-	Georges Feydeau <i>Tak sa na mňa prilepila</i> Činohra: 19.00-21.45	Pavol Rankov <i>Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)</i> Činohra: 19.00-21.00	-
sobota 30. 10.	-	Neil Simon <i>Zlatí chlapci</i> Činohra: 19.00-21.30	Pavol Országh Hviezdoslav <i>Herodes a Herodias</i> Činohra: 19.00-22.00	-
nedeľa 31. 10.	-	-	-	-

(www.snd.sk)

V Bratislave vypustilo lampióny viac ako 1 200 ľudí

V Bratislave 23. septembra padol nový slovenský rekord. Ponad Dunaj sa totiž v rámci Dňa lampiónov a želaní vzniesli svietiace lampióny, ktoré vypustilo 1 279 registrovaných účastníkov a účastníčok. O 463 lampiónov prekonal minuloročný výkon zo Žiliny. Organizačný tím si tak prevzal certifikát o novom slovenskom rekorde.

Deň lampiónov a želaní usporiadala nezisková organizácia Želaj si, ktorá už štvrtý rok plní prania dlhodobo chorých a zomierajúcich detí. Za tento čas stihli splniť takmer štyristo detských snov. Výťažok z predaja lampiónov pôjde na splnenie snov detí, ktoré na svoj veľký deň čakajú niekoľko týždňov aj mesiacov.

(ao)

Zomrel spevák skupiny The Bridgeheads

Desať dní po páde z piateho poschodia zomrel vo veku 25 rokov spevák skupiny The Bridgeheads (v minulosti The Bridge) Tomáš Bobovčák, prezývaný dAsK. Po páde utrpel vážne zranenia obličky, brušnej časti, stratu krvi, niekoľkonásobné zlomeniny a pomliaždeniny svalov a ciev. Boj o život prehral v Nemocnici sv. Jakuba v Bardejove. Okolnosti nehody nie sú zatiaľ známe, záležitosť momentálne vyšetruje polícia. Podľa spevákových najbližších však išlo o nehodu v dôsledku zdravotných ťažkostí pretrvávajúcich už niekoľko mesiacov.

(ao)

Starý most v Bratislave je už bez betónových panelov

Posledné panely betónovej mostovky zo Starého mosta v Bratislave odviezli v utorok 28. septembra. Jej odstránením sa most odľahčil o 1 200 ton, pričom odviezli 400 kusov betónových panelov, ktoré išli na ekologickú recykláciu.

Práce na odstránení mostovky podľa plánu trvali päť týždňov. Každý deň bolo napílených a odvezených asi 25 panelov. Najviac sa ich odvážalo v smere do Petržalky, aby bola doprava v centre mesta čo najmenej zaťažená prácami na moste.

Betónová mostovka tam bola vyše 20 rokov, keď nahradila drevenú. Jej odstránenie bolo ďalším krokom v sanovaní havarijného stavu Starého mosta, ktorý sa nachádza v siedmom stupni poškodenia zo sedembodovej stupnice. Spolu s odstránením mostovky sa skončili aj sanačné práce na pilieroch mosta.

(ao)

Vášáryová chce mať v Bratislave post profesionálneho záhradníka

Zrýchlenie mestskej hromadnej dopravy, zastavenie projektu výstavby megakasína či zriadenie postu profesionálneho záhradníka. To je časť priorit, s ktorými chce kandidátka stredopravej koalície na primátorku Bratislavy Magdaléna Vášáryová (SDKÚ) osloviť voličov v novembrových komunálnych voľbách.

Kandidatúru na post primátora hlavného mesta už ohlásili aj starosta mestskej časti Petržalka Milan Ftáčnik, ktorého podporuje opozičný Smer a podnikateľ Alojz Hlina.

„Mojim prvoradým záujmom sú Bratislavčania, náš životný priestor, naše pohodlie, naša bezpečnosť,“ vyhlásila pri prezentácii programu pred novinármi Vášáryová. Dlhoročná poslankyňa parlamentu je proti výstavbe metra, keďže vhodný čas na jeho vybudovanie hlavné mesto podľa nej premeškalo. „Myslím si, že o metre by sme mali prestať uvažovať,“ dodala. Poznamenala, že zrýchliť by sa mala mestská hromadná doprava. Navrhla napríklad opravu električkových tratí či odľahčenie dopravy na najvyťaženejších mostoch výstavbou šiesteho bratislavského mosta. Pomôcť by vraj mohlo aj dokončenie rekonštrukcie Starého mosta, ktorý by mal po svojej obnove slúžiť nielen chodcom, ale aj autám či autobusom. „Ja si myslím, že by

po Starom moste nemala premávať električka," dodala.

Vášáryová počíta aj so zavedením elektronických aukcií pri zadávaní verejných zákaziek, čo by vraj mestu malo ušetriť nemalé financie. Plánuje tiež zverejňovať na internete všetky faktúry, zmluvy, projekty či dotácie; ambíciou sú priame prenosy zo zasadnutia mestského zastupiteľstva.

Bývalá diplomatka nesúhlasí s projektom výstavby zábavného centra s kasínom, proti ktorému sa v nedávnej petícii postavilo vyše 120 000 ľudí. „Budujme radšej bezpečné, kultivované a kultúrne mesto, plné študentov, vedcov a umelcov. Európsku metropolu, a nie hráčske dúpě," uvádza vo svojom propagačnom bulletine. Urbanistickú štúdiu na výstavbu zábavného centra Metropolis za zhruba 1,5 miliardy eur pred časom odmietlo hlavné mesto, investor však pokračuje v prípravách projektu.

Bratislava je tradičnou baštou pravicových strán. Rodáčka z Banskej Štiavnice neplánuje podobnú imidžovú kampaň, ktorú už skôr spustil jej najvýraznejší konkurent Ftáčnik.

(ao)

Radičová nariadila zánik Agentúry pre podporu podnikania

Národná agentúra pre podporu malého a stredného podnikania (NADSME) zanikne. Úlohu pripraviť likvidáciu agentúry aj všetkých jej fondov a predložiť takýto návrh vládnemu kabinetu dostal minister hospodárstva Juraj Miškov (SaS).

„Zrušenie agentúry sa dá urobiť, stačí jeden list ministerstva hospodárstva, v tom okamihu vystúpením ministerstva agentúra zaniká," informovala po rokovaní kabinetu premiérka Ivetta Radičová (SDKÚ), ktorá uznesenie k návrhu na výmenu zástupcov štátu v štruktúrach NADSME sama predložila.

Vláda v prijatom uznesení žiada ministra hospodárstva odvolať všetkých zástupcov rezortu v zbere zástupcov, správnej rade a dozornej rade agentúry a v spolupráci so Slovenským živnostenským zväzom (SZZ) a Združením podnikateľov Slovenska (ZPS) bezodkladne zabezpečiť výmenu všetkých členov orgánov agentúry, riaditeľov jej sekcií a odborov, ako aj všetkých členov orgánov Fondu fondov, s. r. o.

Šéf rezortu hospodárstva má podľa Radičovej tiež predložiť na rokovanie vlády správu o aktuálnej situácii v NADSME s informáciami o uskutočnených personálnych výmenách, prebiehajúcich kontrolách aj trestnoprávných konaniach. Následne má Miškov za úlohu predložiť vláde návrh na likvidáciu agentúry vrátane všetkých jej fondov, s presunom jej záväzkov a projektov na iné inštitúcie.

K tomuto kroku vláda podľa svojej predsedníčky prikrčila z dvoch dôvodov. Jedným z nich je informácia, že v NADSME prebieha trestné konanie pre spreneveru viac ako 4,5 milióna eur v rokoch 2006 až 2009. „Druhý dôvod je, že ministerstvo hospodárstva podľa platných stanov nesie plnú zodpovednosť za situáciu a stav v týchto inštitúciách," zdôraznila Radičová. Správna rada, v ktorej má štát troch z piatich členov, totiž zodpovedá za všetky personálne otázky, rozpočet, pridelovanie peňazí aj schvaľovanie projektov agentúry.

Minister Miškov ešte v pondelok upozorňoval na to, že zástupcovia štátu sa budú musieť pri výmenách v NADSME

dohodnúť s ďalšími partnermi. Agentúra je totiž záujmové združenie právnických osôb, ktorého členmi sú okrem ministerstva hospodárstva aj Združenie podnikateľov Slovenska (ZPS) a Slovenský živnostenský zväz (SZZ).

Poslanci by mali prísť minimálne o priestupkovú imunitu, pokuty by tak mali napríklad platiť za prekročenie rýchlosti ako bežní ľudia. Koalícia okrem priestupkovej imunity chce zúžiť aj imunitu poslancov na výroky v parlamente. Na to však na rozdiel od priestupkovej imunity potrebuje ústavnú väčšinu, a tú bez opozície nemá. Premiérka Ivetta Radičová sa už dohodla s lídrom opozičnej strany Smer Robertom Ficom, že začiatkom budúceho týždňa budú rokovať o zúžení imunity.

Radičovú neprekvapilo, že u odborárov, ktorí pripravujú štrajky, nenašla vláda pochopenie s konsolidačným balíčkom. „Pred voľbami predsa jednoznačne sa priradili k strane Smer a podporili túto politickú stranu," konštatovala Radičová a dodala, že „v podstate ja mám na tripartite a vláda má na tripartite opozíciu a nie partnera v rámci sociálneho dialógu, preto sa vyjednáva veľmi ťažko".

Radičová pripomenula, že štrajkujú občania vo viacerých krajinách Európy, napríklad v Českej republike, v Maďarsku, vo Francúzsku. Dôvodom je podľa nej skutočnosť, že Európa a my tiež sme sa dostali do veľmi vážnej krízy a problémov. „Nie je možné to riešiť inak ako šetreniami," vyhlásila Radičová. Podľa nej je pochopiteľná reakcia ľudí, lebo, komu by sa páčilo šetrenie. Ani premiérke sa podľa jej slov nepáči rozhodovať o šetrení. „Sú to bolestivé rozhodnutia a netešia ma, ale pokúšali sme sa robiť rozhodnutia, ktorých dopad by bol čo najmenej," povedala premiérka.

(ao)

Slávne vily Slovenska knižne a aj ako výstava

Predovšetkým rodinné sídla postavené od 18. storočia po súčasnosť predstaví verejnosti výstava *Slávne vily Slovenska* v bratislavskom Dome umenia na Námestí SNP. Výstava je zároveň prezentáciou rovnomennej publikácie od bádateľského a autorského tímu vedeného architektom Matúšom Dullom.

Popri známých sídlach z posledných storočí sa na výstave ako i v knihe objavia aj rímske vily pochádzajúce z 2. až 3. storočia. Ponúkne prierez vilovou architektúrou celej Slovenskej republiky.

Návštevníci výstavy i čitatelia publikácie si budú môcť prezrieť 64 vil a rodinných sídiel. História jednotlivých domov je pritom poprepájaná so životnými osudmi ich architektov a stavebníkov. Autori projektu ukazujú, za akých okolností každý dom vznikol, ako bol navrhnutý, či ako odráža prostredie a dobu svojho zrodu. Vybrané stavby sú príkladom architektonického myslenia, ukázkou životného štýlu, charakterizujú svojich tvorcov, majiteľov i obyvateľov. Publikácia a rovnako výstavné panely prinesú historické aj súčasné fotografie a tiež plány. Na výstave v Dome umenia sa objavia i modely vil a ukážky ich vybavenia nábytkom.

Výstava *Slávne vily Slovenska* bude otvorená do 24. októbra každý deň okrem pondelka od 10:00 do 18:00. Po prezentácii v Bratislave by sa mala presunúť do Prahy a následne poputuje po mestách Slovenska.

(ao)

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
e-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
e-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
e-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:

www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská

Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX

Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
16:30 – 17:30

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 -	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
Středa	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	18:00 – 19:15	cvičení žactva a stolní tenis
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Sokol Vídeň XXI (Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)

21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Výbor Sokola Vídeň III/XI
zve všechny své členy na
Mimořádnou valnou hromadu,
která se bude konat
v neděli 7. 11. 2010 ve 12 hod.
v restauraci Böhmerwald,
Wiedner Gürtel 20, 1040 Wien

SOKOLSKÁ JEDNOTA XII/XV Tyrš

srdečně zve na

**MORAVSKÉ HODY
v národních krojích**

kde: farní sál Gatterhölzl, 1120 Vídeň,
Hohenbergstraße 42 / Schwenkgasse 22
kdy: sobota 16. 10. 2010

Dechová hudba Šárovec hraje od 20 hodin.
Bohatě zásobený bufet a večere od 19 hodin.

Těšíme se na vaši návštěvu.

**Župní valná hromada
sobota 23. října 2010 v 16:00**
Slovanská beseda
1010 Vídeň, Drachengasse 3
Hosté vítání!

**Martinská zábava
sobota 6. 11. 2010**
Sokol Vídeň XVI/XVIII
Steinergasse 7, Vídeň 1170

**Náš letošní výlet (bývalý pochod zdatnosti)
nás tentokrát zavede do neznámých končin
Vídne**

Sraz: **26. října 2010 v 11 hod.** u konečné stanice U1 na Reumannplatzu, před vchodem do Amalienbadu.

Jdeme ulicemi 10. okresu do tzv. Böhmischer Prater, kde se dozvíme něco o historii okresu, který byl tradičním sídlem přistěhovalců z Čech a Moravy. Přes Laerwald-Loewy-Grube pokračujeme po Stadtwanderweg č. 7 s malými odchytkami. Máme zajímavý rozhled na východní

část Vídne. Po cca. 2,5 hodinách přijdeme do okresní části Oberlaa, kde plánuji přátelské posezení ve „Wienlaube Oberlaa“.

Po, věřím pevně, příjemném zakončení výletu se vrátíme za cca 15 minut ke konečné stanici pouliční dráhy č. 67 a zase zpět na Reumannplatz.

Vycházku bych označil za neobtížnou, ale doporučuji pevnou obuv, poněvadž chodíme částečně po polních cestách. Doufám, že budeme mít dobré počasí (v případě nepříznivého se dá trasa změnit na vyasfaltované cesty).

Těším se na Vaši hojnou účast!
Nazdar!

Váš Petr Sevelda

Krátké sokolské informace

Na posledním srazu v Oetzu obdržel župní starosta br. dr. Frey-Materna od br. Hanzla – starosty Sokola Mnichov – štafetu pro organizaci setkání v roce 2011. V tomto roce pořádá tradiční sokolské setkání v Oetzu sokolská župa Rakouská.

Br. Frey-Materna se v Oetzu poprvé zúčastnil schůze ZOS, kterou vedl br. Mrázek ze Švédska. Schůze proběhla v klidné atmosféře. Bylo mj. debatováno o sokolské desce v Mauthausenu. Bude zrestaurována a na financování se budou podílet všechny župy.

Br. starosta dr. Frey-Materna hodnotil bohatý sportovní program v Oetzu, při němž vídeňské družstvo vyhrálo volejbalový mix-turnaj a Vídeň také obsadila I. místo v disciplíně přetahování lanem. Vídeňští sokolové se zúčastnili i běhu kolem jezera.

Zasedala rada Světového svazu sokolstva

Při příležitosti konání III. sokolských tělovýchovných slavností Sokola na Slovensku se v Trenčíně konala schůze rady Světového svazu sokolstva (SSS), aby zhodnotila společnou činnost sokolstva ve světě za uplynulé období a poradila se o další činnosti.

Účast zástupců sokolských organizací ze světa byla vysoká – z dvanácti organizací přijeli do Trenčína delegáti z devíti organizací (Sokol na Slovensku jako hostitel, Americká obec sokolská, Sokol USA, Sokol Kanada, Sokol Austrálie, Sokolský svaz Srbska, Sokolský svaz Slovinska, Zahraniční obec sokolská a Česká obec sokolská). Schůzi řídil starosta SSS br. Jaroslav Bernard. Snahou do budoucnosti musí být zapojení většího počtu organizací do společných činností. Účastníci schůze byli seznámeni s připravovaným internetovým „sokolským“ projektem SLICE, který by se měl stát hrou a komunikačním prostředkem sokolské mládeže po celém světě.

Schůze rozhodla, že z finančních prostředků SSS bude uhrazena obnova pamětní desky v koncentračním táboře Mauthausenu připomínající oběti sokolů, kteří zde pro svou činnost a ideály položili životy.

Br. Bernard seznámil přítomné se současným stavem příprav oslav 150. výročí sokolské organizace a XV. všesokolského sletu v roce 2012. O rok dříve, tedy v roce 2011, se bude konat Slet Sokola USA v Clevelandu.

Schůze opět potvrdila, že jednotlivé sokolské organizace ve světě existují a pracují ve velmi rozdílných společenských, finančních, početních i činnostních podmínkách, avšak základní sokolské ideje a ideály nás bezpečně sjednocují a umožňují, abychom kráčeli dál.

*Redakčně zkráceno – Vladimír Dostál,
sekretář SSS, Sokol 8-9 2010*

**V červenci náhle zemřel br. Vilém Kadlec,
dlouholetý bývalý starosta
a aktivní člen jednoty XVI/XVIII.**

**Koncem září zemřela po kratší a zákeřné nemoci
ses. Jana Novotná, dlouholetá členka,
bývalá jednatelka a členka výboru jednoty III/XI.**

Čest jejich památce!

Kanál La Manche přeplavala nejmladší Češka

Šestnáctiletá dálková plavkyně Lenka Štěrbová přeplavala začátkem září t. r. kanál La Manche. Navzdory silným proudům, které dosahovaly rychlosti 8 km/h, a bouřlivému moři dosáhla času 9 hodin a 22 minut. Dosud tento primát držel Filip Pytel, kterému bylo v době pokusu v roce 2007 osmnáct let.

kb

Plavkyně Lenka Štěrbová

Piták se v ČR nemůže chytit

Tricetiletý záložník Karel Piták po dlouhém a složitém jednání letos v létě odešel z Red Bulls Salcburk do prvoligového mužstva Jablonce. Piták sice v Salcburku prakticky nehrál, ale přesto s ním český tým počítal jako s velkou oporou mj. i pro utkání Evropské ligy. Jenže za pár měsíců bylo všechno jinak. Trenéra Komňackého Piták vůbec nenadchnul, a proto na něj většinou zůstávalo jen místo na lavičce. Situaci se proto rozhodl řešit opětovnou změnou angažmá a domluvil se s prvoligovým nováčkem z jeho rodného města Hradce Králové. Jablonecký tým proti

hostování nic nenamítal a tak se zdálo, že je pomyslně ruka v rukávě. Jenže pak přišel šok, protože Českomoravský fotbalový svaz celou transakci odmítl schválit. Vedení Hradce Králové ani Karel Piták si totiž nevšimli změny ve fotbalových řádech, která vstoupila v platnost během letošního léta. Ta totiž zakazuje hráči změnu dresu dříve než za tři měsíce, což v Pitákově případě bude asi do půli října. Zatím tedy zůstává hráčem Jablonce a patrně se objeví v dresu jeho B-týmu. Jestli nakonec svůj plán uskuteční v pozdějším podzimním termínu, zatím není jisté, i když se to jeví jako nejpravděpodobnější varianta.

(MaFr)

Tomáš Berdych

Postup do finále Wimbledonu posunul českého tenistu Tomáše Berdycha zpět do elitní desítky žebříčku ATP. Ve finále prohrál se Španělem Rafaelem Nadalem. V US Open se mu ale nedařilo a hned v prvním kole soutěže vypadl, ztratil i oba zápasy v semifinále Davis Cupu v Srbsku a v následující turnaji v Kuala Lumpur se dostal pouze do čtvrtfinále.

Letošní soutěž legend ve Wimbledonu vyhrály přesvědčivě Martina Navrátilová společně s Janou Novotnou. Juniorskou soutěž vyhrála osmnáctiletá Kristýna Plíšková.

Na turnaji v Kuala Lumpur se z vítězství radoval český tenista František Čermák, který se se svým slovenským parťákem Michalem Mertiňákem dočkal prvního letošního titulu.

Boxer Konečný porazil Halla a je profesionálním mistrem Evropy

Boxer Lukáš Konečný se stal prvním českým profesionálním mistrem Evropy v historii. V Birminghamu rozhodl duel o pás šampióna v lehké střední váhové kategorii proti Matthew Hallovi z Velké Británie v šestém kole, kdy soupeře knokoutoval, načež rozhodčí zápas ukončili.

Ve slavné Farinově zatáčce v Brně byl odhalen památník

V nejslavnější zatáčce v Brně, která nese název po legendárním italském závodníkovi Emiliu Giuseppem „Ninu“ Farinovi, byl odhalen žulový památník. Je věnován všem „tvůrcům“ i návštěvníkům automobilových a motocyklových velkých cen a hlavně samotnému Farinovi, který v ní 25. září 1949 havaroval. V ostré zatáčce vyjel ze silnice a najel do davu přihlížejících diváků. Dva z nich zemřeli a dvanáct jich bylo zraněno. O rok později se stal italský závodník prvním mistrem světa formule jedna. Jeho jméno je v Brně dodnes dobře známé. Farinova zatáčka je součástí starého Masarykova okruhu, na němž se jezdily závody ještě před výstavbou moderního areálu známého především z brněnských motocyklových velkých cen.

Nedaleko Farinovy zatáčky se nachází Baltisbergrova zatáčka. Připomíná tragický pád západoněmeckého motocyklového závodníka Hanse Baltisbergra, který v ní při Grand prix Československa v roce 1956 zahynul. Už dvaatřicet let v ní stojí pomníček od Adolfa Söhnleina. Nesmrtelný pomník tomuto jezdcovi a všem obdivovaným pilotům volantů a řidičům vytvořil brněnský rodák, spisovatel Bohumil Hrabal, v povídce *Smrt pana Baltisbergra*.

PODĚKOVÁNÍ

**VÁŽENÍ ČLENOVÉ MEZINÁRODNÍHO KOORDINAČNÍHO VÝBORU,
VÁŽENÁ PANÍ ÁJO VRZÁŇOVÁ, PANE DR. KRUPIČKO A OSTATNÍ ČLENOVÉ VÝBORU!**

CHCEME VÁM JEŠTĚ PÍSEMNĚ PODĚKOVAT ZA SKVĚLOU ORGANIZAČNÍ PRÁCI ÚSPĚŠNÉ KONFERENCE, VELICE SI VÁŽÍME VAŠÍ PRÁCE.

Jako každý rok se zúčastňujeme jakéhokoliv krajanského setkání v Praze. Na příští rok se zase těšíme až z daleké Austrálie.

V roce 2011 se připravuje 75. výročí *Radia pro krajany*, ale dosud se neví, zda bude Udělení cen významným českým ženám žijícím v zahraničí (Dr. Dubovický) – které by bylo vhodné organizovat ve stejnou dobu nebo blízko data jako oslava výročí *Radia*.

V roce 2012 má být Sokolský sjezd, a to 6. července (naše čechoaustralské „dorostenky“ už začínají navčičovat!). V témže roce bude také Mezinárodní kongres krajanů žijících v zahraničí. V této souvislosti bychom rádi připomněli, zda může být před nebo po Sokolském sjezdu, aby se jej mohlo zúčastnit co nejvíce krajanů.

Jistě pochopíte, že by to bylo velice vhodné, jelikož je nemyslitelné, aby si krajané žijící na druhé polokouli mohli dovolit přijet do Prahy dvakrát. Dále si dovoluujeme upozornit, že by bylo velice vhodné pozvat též česko-švédskou Karlssonovu skupinu hudebníků – jsou ochotni přijet.

Dále Vám přejeme do budoucna mnoho nových úspěchů ve všech Vašich snahách – Vaší práce si velice vážíme.

Se srdečným pozdravem Vám všem z jarní Austrálie

*Zdenka a Standa Mensikovi
z Perthu, západní Austrálie*

DEKLARACE O ZLOČINECH KOMUNISMU

My, účastníci mezinárodní konference „Zločiny komunistických režimů“ konané v Praze ve dnech 24.-26. února 2010, prohlašujeme následující:

1. Komunistické režimy páchaly, a v některých případech stále ještě páchají, zločiny proti lidskosti ve všech zemích střední a východní Evropy a v dalších zemích, kde je komunismus ještě živý.
2. Zločiny proti lidskosti jsou podle mezinárodního práva nepromlčitelné; avšak spravedlnost, která za posledních 20 let postihla pachatele komunistických zločinů, je velmi neuspokojivá.
3. Desítkám milionů obětí komunismu nesmíme odpírat jejich právo na spravedlnost.
4. Jelikož zločiny proti lidskosti spáchané komunistickými režimy nespádají do jurisdikce stávajících mezinárodních soudů, voláme po vytvoření nového mezinárodního soudu pro zločiny komunismu se sídlem v Evropské unii. Komunistické zločiny proti lidskosti musejí být tímto soudem odsouzeny podobným způsobem, jako byly nacistické zločiny souzeny a odsouzeny Norimberským tribunálem a jako byly souzeny a odsouzeny zločiny spáchané v bývalé Jugoslávii.
5. Nepotrestání komunistických zločinců znamená nerespektování a tudíž oslabování mezinárodního práva.
6. Jako akt reparace a restituce musejí evropské země zavést legislativu, která srovná důchody a sociální zabezpečení pachatelů komunistických zločinů tak, aby byly stejné nebo menší než u jejich obětí.
7. Jelikož se demokracie musí naučit být schopna se bránit, musí být komunismus odsouzen obdobným způsobem jako nacismus. Nekládeme rovnítko mezi zločiny nacismu a komunismu, včetně Gulagu, Laogai a nacistických koncentračních táborů. Každý z nich by měl být studován a souzen na základě své vlastní děsivé podstaty. Komunistická ideologie a komunistická vláda jsou v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech a s Chartou základních práv Evropské unie. Tak jako nejsme ochotni relativizovat zločiny nacismu, nesmíme připustit relativizaci zločinů komunismu.
8. Vyzýváme členské státy EU, aby posílily zvyšování povědomí a vzdělávání o zločinech komunismu; připomínáme jim, že je třeba neprodleně implementovat Rezoluci Evropského parlamentu z 2. dubna 2009 o 23. srpnu jakožto celoevropském Dni připomínky obětí všech totalitních a autoritářských režimů.
9. Vyzýváme Evropskou komisi a Evropskou Radu pro spravedlnost a vnitřní záležitosti, aby přijala Rámcové rozhodnutí, která zavede celoevropský zákaz ospravedlňování, popírání nebo zlehčování zločinů komunismu.
10. Vytvoření Platformy evropské paměti a svědomí, jak byla podpořena Evropským parlamentem a Radou ministrů EU v roce 2009, musí být dokončeno na úrovni Evropské unie. Jednotlivé vlády musejí splnit své závazky ohledně práce Platformy.
11. Jako akt uznání obětí a úcty pro nezměrné utrpení, jímž byla stížena polovina kontinentu, musí Evropa postavit památník obětem světového komunismu podle vzoru památníku v USA ve Washingtonu, D.C.

VOmladina slaví s *My Fair Lady* své 125. narozeniny!

A i když českou a slovenskou menšinu ve Vídni baví a obveseluje již tolik pátků, přesto neztratila na mladistvé svěžesti, rozvernosti a hravosti.

Proto si Vás my, členové divadelního spolku Vlastecká omladina, dovolujeme pozvat na pořádnou narozeninovou oslavu – jak jinak než na divadelní prkna! Již od začátku tohoto roku se zkouší, hraje, zpívá a tančí... Vybavuje se Vám drzá Elíza z předměstí, ze které profesor Higgins svou jedinečnou metodou vykřesá krásnou a milou dámu? Slyšíte známou melodii:

„Já se dnes dopoledne žením, zvon vyzvání bim-bam...?“ Kdo by neznal tento nejznámější světový muzikál!

Z omladinářského nebe si režisér Viktor Vadura vybral opravdu hvězdné obsazení: kouzelnou Katku Andrejsovou a skvělého bolearadického herce Zbyňka Hádera. Dále uvidíte našeho nestárnoucího seladona Vlastíka Janču, oblíbeného Tomáše Procházku a mnoho dalších omladinářských stálíc či vycházejících hvězdiček. Už teď jste zvědaví na tak velkolepou oslavu?! Tak si nezapomeňte poznamenat do svých kalendářů čas a místo – divadelní sál Školského spolku Komenský v české škole ve Vídni 3., Sebastianplatz 3.

Termíny:

sobota 13. listopadu 2010 v 19 hodin nebo

neděle 14. listopadu 2010 v 15 hodin.

Po sobotním představení bude krátké posezení s našimi hosty z Prahy a Vídně, v neděli pak budou po skončení muzikálu opět vyhrávat ve velké klubovně známí muzikanti ze Znojma.

Na sobotu můžete objednávat vstupenky u Jiřiny Rozeňalové, tel. 0699/19239506, na neděli u Aničky Beranové, telefon 01/3500413.

Pro rodiče s malými ratolestmi nabízíme opět hlídání dětí v neděli.

Přijďte se pobavit, zasmát a s námi se radovat. Těšíme se na Vás!

Rozhledna dominuje infocentru stavby nového vídeňského nádraží

Výstavba hlavního nádraží je ve Vídni největší stavební investicí. Po počátečních komplikacích s údajně chybně vypsáním výběrovým řízením nebo s nevybchlou municí z druhé světové války nyní stavba zdárně pokračuje. Postaveno bylo i infocentrum, kde se lze dozvědět vše o tomto obrovském projektu a také jaký vliv na cestující bude mít nádraží po dokončení. Nyní centru dominuje téměř 67 metrů vysoká dřevěná rozhledna. Zhruba 150 tun vážící konstrukce z masivního smrkového dřeva je umístěna na pevném betonovém základu stovkami šroubů. Realizace rozhledny byla velmi náročná nejen proto, že se nachází v hustě zastavěné městské čtvrti. Dva panoramatické výtahy vás vyvezou až na vyhlídkovou plošinu, z níž se vám naskytne jedinečný pohled na rakouskou metropoli.

Každý pátek až do **29. října** mohou zájemci využít nabídky realizátorů stavby – za přijatelnou cenu 9 euro (žáci, studenti a senioři 5 euro) se můžete svést po staveništi autobusem a získat tak přehled o aktuální situaci na stavbě. Odjezd je vždy v 9.00, 10.30, 12.30, 14.00, 15.30 a 17.00 z ulice Sonnwendgasse 8. Jízdenky lze za-

koupit v prodejních automatech umístěných v centru Bahnorama.

Zdroj: hauptbahnhof-wien.at
Zaslal Ing. Jiří Zajíček

Projekt IDENTITIES

Dne 18. 9. 2010 se uskutečnila v Palais Kabelwerk, 1120 Wien, Stüber-Gunther-Gasse 7, vernisáž výstavy *Mozaika / Mosaik*. Výstava prezentovala projekt dvanácti současných umělců a umělkyní skupiny Alfons / Alfons Mucha, který měl ve své době kontakty s městem Hustopeče u Brna. Projekt se uskutečnil s podporou Městského muzea a galerie Hustopeče ve spolupráci s Kulturním centrem Palais Kabelwerk ve Vídni.

Skupinu Alfons tvoří nejen malíři a malířky (6), ale také umělečtí fotografové (2), loutkař (1), sochař (1), grafik (1) a umělecká tiskařka (1). Atmosféru žhavé jiní Moravy zpřítomnilo před vernisáží vystoupení folklórního souboru Salajka z Dambořic.

Vernisáže se zúčastnili dva vicestarostové města Hustopeče a ředitelka Městského muzea a galerie, jež návštěvníkům představila jednotlivé umělce. O vzájemné spolupráci promluvila v uvítacím projevu paní Inge Zankl, GR a Landtagsabgeordnete Wien. Vernisáže se zúčastnil také Dr. Hannes Swoboda (SPÖ), člen Evropského parlamentu (MdEP) a místopředseda frakce (SPE), jenž svojí přítomností podtrhl význam tohoto projektu. Škoda jen, že české instituce ve Vídni reprezentovala pouhá zástita velvyslance ČR v Rakousku dr. Jana Koukala, nikoliv jejich živí zástupci v krátkých projevech.

Výstava byla otevřena do 30. září 2010.

mb

Nová kniha Milana Ráčka

Česko-rakouský autor Milan Ráček vydal nedávno svoji další prózu: *Hochzeiten / Vznesené okamžiky – Svatební příběhy, které by raději měly zůstat utajeny*. Klíčovým motivem knihy je motiv svatby, který je rozveden ve čtyřech příbězích. Děj je podáván z pohledu vypravěče, který klade důraz na zachycení sociálního a národního koloritu. Prózy podléhají pravidlům realistického popisu, který autor rozšiřuje o grotesknost, rovinu zobecnění či reflexní pasáže. Některé příběhy lze vnímat nejen jako autobiografické, nýbrž jako politikum. Epizoda *Svatba o Štědrém dnu* zdařile přibližuje „problematiku“ vztahů, jež mají počátky v bývalé monarchii. Příběhy vyjadřují symbolicky nejen osobní odpovědnost člověka za vlastní jednání, absurdnost scén je jakousi metaforou reálně socialistického Československa.

Kniha je pilotním projektem ediční řady dvojjazyčných knih nakladatelství Edition Roesner artesLiteratur, Mödling.

Mb

Knižní tip:

Milan Ráček: *Vznesené okamžiky – svatební příběhy, které by raději měly zůstat utajeny*, Edition Roesner, ISBN 978-3-902300-46-1

Mödling: Roesner 2010, € 19,80; 155 Seiten

Tchechische Hochzeiten

Část recenze od Franze Blahy publikované v *Driesch Zeitschrift für Literatur & Kultur* Nr. 1/ 2010

Politische Ereignisse als katastrophale Einbrüche zu erzählen ist eine der großen Stärken des Autors. Just vor dem Hochzeitstag erhält da der frisch gebackene Ehemann seinen Einberufungsbefehl. Wenige Stunden nachdem er das Haus verlassen hat, erfährt die junge Braut, dass die Sowjetpanzer durch die Straßen rollen. Alle Verständigungsmöglichkeiten sind unterbunden. Wird der Befehl zum aussichtslosen militärischen Widerstand kommen? Die Eindringlinge sind über ihren Besatzungsbefehl kaum weniger bestürzt als die Überfallenen. Ein russischer Soldat bittet den Bräutigam um eine Zigarette - und erhält sie.

Alle vier Erzählungen verlaufen nach ähnlichem Muster, mit ironischem Blick auf menschliche Schwächen, karikiert durch unerwartete, launig erzählte Pannen. Die politischen, in den zwischenmenschlichen Bereichen immer noch spürbaren, Nachbeben bilden ein pastellfarbenes Zeitkolorit, unaufdringlich aber auch unverloren. Das Buch hält, was in einem der Lektüre vorangestellten Satz versprochen wird: "Für alle jene, die gerade eine der beiden Sprachen (Anm.: Tschechisch oder Deutsch) lernen oder zweisprachiges Lesen genießen."

Milan Ráček

Narozen roku 1943 ve Zlíně. Absolvoval Střední průmyslovou školu leteckou v Uherském Hradišti a později Odbornou školu muzeologickou při Národním muzeu v Praze. Dvouletá prezenční služba v Československé armádě. Po jednoročním pracovním pobytu na Biologické stanici Serrahm v Meklenburgu (NDR) následovaly krátké pracovní pobyty v Olomouci

a Šumperku. V důsledku okupace ČSSR vojsky Varšavského paktu emigroval do Rakouska. V nepřítomnosti byl odsouzen k dvanácti měsícům vězení. Od roku 1969 zaměstnanec Dolnorakouského zemského muzea ve Vídni a St. Pölten. V letech 2001-2007 vedoucí galerie moderního umění „Ausstellungsbrücke“ v St. Pölten. Člen rakouského P.E.N.-Clubu a autorského sdružení PODIUM.

Biografie:

Biologische Präparation, Wien 1976

Die nicht zu Erde wurden, Wien – Köln: Böhlau Verlag, 1985 (vergriffen)

Mumia viva, Graz: Adeva, 1990

Publizierte belletristische Bücher:

LEO – ein Postskriptum. Publikation PN°1 Bibliothek der Provinz/Weitra 1999

190 Seiten, Illustriert von Martha Griebler, Preis 19 €
Erster Teil der Stehendorfer Trilogie. Kritikerstimme: Ein heiteres Buch über nicht immer heitere Zeiten?

DAS JUBILÄUM – eine herzhaft-kulinarische Geschichte. Publikation PN°1 Bibliothek der Provinz/Weitra 2001, 109 Seiten, illustriert von Martha Griebler, Preis 15 €
Zweiter Teil der Stehendorfer Trilogie.

DIE RÜCKKEHR – im Schatten des Hamidous – publikation PN°1 Bibliothek der Provinz/Weitra 2003, 90 Seiten, Illustriert von Martha Griebler, Preis 13€

Dritter Teil der Stehendorfer Trilogie.

FÜR EIN LEBEN ZU VIEL – Die Geschichte dieses biografischen Romans, EDITION VAbENE / Klosterneuburg 2005, 256 Seiten, Preis 19.90 €

Der erste Teil der Trilogie *LEO – ein Postskriptum* erschien, ins Tschechische übersetzt, im Jahre 2002 beim Verlag Ottobre 12/Velehrad in Tschechien.

Mezinárodní konference *Krajané a kultura*, Praha 6. – 8. září 2010

V Nové budově Národního muzea v Praze proběhla začátkem září letošní, šestá Mezinárodní konference zahraničních Čechů. Nová budova Národního muzea v Praze, kde konference probíhala, byla burzou, později komunistickým parlamentem a naposled z ní vysílalo Rádio Svobodná Evropa, jak mj. sdělil ve svém projevu ředitel Národního muzea Michal Lukeš. Hlavním zaměřením setkání, které s podporou Stálé senátní komise pro krajané v zahraničí a finanční podporou Ministerstva zahraničních věcí každé dva roky v Praze organizuje Koordinační výbor zahraničních Čechů, byli *Krajané a kultura*. Konferenci zaštilil

předseda Senátu Přemysl Sobotka a ministr zahraničí Karel Schwarzenberg.

Letos do Prahy přijelo něco přes sto účastníků ze sedmácti zemí, bohužel převažovala starší generace krajanů. Převaha účastníků byla z východu – Ukrajiny a Balkánu –, ale také z Německa, Švýcarska, Francie, Rakouska, Austrálie či Kanady, snad i proto, že v následujících dnech proběhl v Praze a středních Čechách folklórní krajanův festival.

Konferenci otevřeli M. Krupička (MKVZČ), předsedkyně MKVZČ A. Vrzáňová, předseda Senátu P. Sobotka, místopředseda Stálé senátní komise pro krajany senátor T. Grulich, zmocněnec MZV pro krajany V. Eisenbruk a ředitel Národního muzea M. Lukeš. Diskuse následujícího dne se zúčastnil předseda Stálé senátní komise pro krajany M. Chládek, místopředseda Stálé senátní komise pro krajany senátor T. Grulich, zmocněnec MZV pro krajany V. Eisenbruk, M. Krupička (MKVZČ) jako moderátor a předsedkyně MKVZČ A. Vrzáňová.

Stojí za zmínku, že konference (MZV a MKVZČ) letos udělila poprvé ocenění za dlouholetou práci pro krajanův komunitu, za péči o české kulturní dědictví v zahraničí a za budování dobrých vztahů mezi zahraničními Čechy a Českou republikou. Zároveň předseda Senátu ČR udělil Pamětní list. Ocenění získaly například paní Helena Basler (Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku) z Vídně, paní Fanyka Husáková z Rijky, paní Vlastenka Krišan ze srbského Banátu, paní Mišková ze Slovenska, jejíž film *Návrat tanečnice* se zde promítal. Dostaly ho také paní Ludmila Muchina, která zastřešuje různé krajanův aktivity na Ukrajině a paní Marie Nenadálová ze Švýcarska.

Na konferenci se během prvních dvou jednacích dnů prezentovala kulturní činnost jednotlivých krajanův komunit a spolků. Představili se tu krajané z rumunského i srbského Banátu, Ukrajiny, Slovenska, Chorvatska, Rakouska (Helena Baslerová, Kulturní klub, s referátem *Krajané v Rakousku a kultura*, doplněným krátkým dokumentárním filmem), Švýcarska, Švédska, Spojených států i Velké Británie. Zazněly i průřezové referáty o krajanův divadle, exilových vydavatelstvích, náboženských aktivitách krajanův ve východní Evropě nebo o filmovém projektu *České kořeny*. Např. socioložka Jiřina Šiklová zdůraznila, jak velký význam měl exil pro udržení zdejší kultury za totality. Se zajímavým referátem přišel divadelník Julek Neumann. Na následující straně přinášíme krátký rozhovor, který s panem Neumannem vedla redaktorka Českého rozhlasu Milena Štráfěldová. V následující diskusi se našel prostor i pro zástupce Omladiny pana Michala Vlasáka, který některé údaje ještě doplnil. Jedním z poměrně no-

vých projektů (který jsme vám již na stránkách *Klubu* představili) a o kterém se na konferenci mluvilo několikrát, je Česká škola bez hranic. Jedná se o výuku češtiny pro děti zahraničních Čechů, která dnes probíhá v řadě měst Evropy, v Austrálii a chystají se další pobočky.

Jedním ze základních témat setkání, které se také ozývalo i v otázkách, bylo, jak udržet identitu zahraničních Čechů v dnešním globalizovaném světě a nakolik v uchování tohoto krajanství pomáhá kultura.

Závěr konference patřil diskusi, v jejímž úvodu vystoupil předseda senátní komise pro krajany Marcel Chládek, místopředseda komise Tomáš Grulich a zmocněnec ministerstva zahraničí pro krajany Vladimír Eisenbruk. Představili činnost, záměry ale i omezené možnosti svých institucí.

V závěrečné debatě se krajané nevyhnuli ani tématům, která se na setkáních zahraničních Čechů vrací opakovaně. Účastníci konference jsou přesvědčeni, že by si zasloužili na české politické scéně silnější zastoupení než dosud. Vyjádřili to v dopise premiéru ČR a ministrom zahraničí ČR se žádostí, aby například při úřadu vlády působil zástupce zahraničních Čechů a krajanů, který by mohl koordinovat činnost jednotlivých ministerstev a dalších úřadů v krajanův problematice.

Krajané by si také přáli větší zájem a jakousi podporu jejich činnosti, kterou dobrovolně činí ve prospěch staré vlasti, nejen ze strany Senátu a senátorů, ale i ze strany Poslanecké sněmovny.

Na závěr pracovní části konference vystoupilo Duo Bohemia Berlin, které reprezentují Petr Vašíček a Marta Vávrová z Berlína.

Letošní konferenci podle organizátora M. Krupičky (MKVZČ) hodnotili její účastníci vesměs pozitivně, i když prakticky všem vadil nezájem českých médií a veřejnosti o krajanův otázky. Záměrem organizátorů je udržet dvouletou frekvenci setkání a další konferenci plánují uspořádat v roce 2012. Náměty na téma příštího setkání mohou účastníci i nejširší veřejnost posílat e-mailem na adresu info@zahranicnici.com. Diskusní příspěvky z konference budou průběžně publikovány na www.zahranicnici.com.

Po přivítání

„Často se diskutuje o tom, co vlastně znamená kultura pro krajaňský život a do jaké míry bude krajaňská komunita vůbec schopna fungovat, do jaké míry budou naši krajaňé v zahraničí pociťovat své české kořeny. Já bych si to dovolil formulovat velmi zjednodušeně tak, že do té doby, do kdy budou lidé cítit potřebu spolu se scházet, spolu se bavit, tančit, zpívat české národní písně, učit se český jazyk. Do té doby bude fungovat česká krajaňská komunita ve světě,“ řekl o roli kultury v životě zahraničních Čechů vládní zmocněnec pro krajaňy Vladimír Eisenbruk z ministerstva zahraničí.

Milena Secká, vedoucí knihovny Náprstkova muzea v Praze, která dlouhodobě sleduje krajaňské komunity ve světě, k tomu uvedla: „Lidstvo potřebuje setkávání a právě kultura hraje obrovskou roli. Musíme si uvědomit, že menšiny jsou v daleko horším postavení než majoritní společnost. Cítí se třeba nějakým způsobem ukřivděny nebo ohroženy a kultura je opravdu tím pojítkem, kde to souznění spřátelených duší, abych to tak vznešeně nazvala, jim dodává sílu.“

„Já jsem vlastně byla na všech konferencích, takže mohu srovnávat. Mám pocit, že na začátku se na těchto konferencích objevovali především lidé ze zámoří a ze západní Evropy. Východ a Balkán tu byl v naprosté menšině. Dnešní konference mi naopak připadá, že je tu převaha východu a Balkánu. A myslím, že to je dobře, protože zatímco zámoří a vyspělá Evropa mají úplně jiné problémy, které si už mohou řešit samy a kde už tak moc nezáleží na tom vedení nebo nějaké morální podpoře, tomu východu to pořád ještě dlužíme.“

Přemysl Sobotka: „Já teď budu mluvit za sebe a za český Senát, který je v tom velmi aktivní. A já pevně věřím, že se dostaneme i do fáze korespondenčních voleb. Jak mám zmapovanou v podstatě po celém světě naši krajaňskou komunitu, tak vím, že mají velký zájem o dění v České republice. A právě volbami by to mohli více ovlivňovat. Myslím si, že všechno jde udělat do zítřka, ale ono to chce určitý čas. Ale věřím, že ta iniciativa vznikne u nás, samozřejmě po dohodě s ministerstvem.“

Referát o krajaňském divadle přednášel režisér a herec Julek Neumann, který jako divadelník působil dvacet let v londýnském exilu. Ohotnické divadlo, které má mezi krajaňy velkou tradici, se na několika místech uchovalo dodnes. Z rozhovoru, který vedla s panem Julkem Neumannem redaktorka Českého rozhlasu Milada Štráfaldová, přinášíme zkrácené pasáže.

Jak je to s krajaňským divadlem? Jaké jsou jeho limity a čím se liší od české ohotnické scény?

Já myslím, že hlavní moment je v tom, že má ještě tu zvláštní povinnost a úlohu potvrzování – prostřednictvím divadelní události – setkání herců a diváků v jednom místě, v nějakém ghettu, které je obklopeno cizí řečí. Potvrzení národní identity, jazykové identity, kulturní identity, myšlení, které je pro tu malou enklávu společné, aniž by se o tom muselo mluvit, aniž by se zbytečně teoretizovalo. Prostě ten divadelní akt se vrací k tomu, k čemu vlastně divadlo původně mělo být, k setkávání, ke sdílení určitého intelektuálního a emočního zážitku.

Češi si do exilu nebo do emigrace odnášeli své ohotnické divadlo už od 19. století. Ohotnická divadla vznikala ve Spojených státech, v Austrálii i v řadě míst Evropy. Jaká je situace dnes?

Dnes je počet existujících a fungujících divadel, mluvím teď o ohotnických divadlech hereckých, takový, že jsou dvě v Kanadě, jedno v Torontu a jedno ve Vancouveru. Pak je divadlo ve Vídni, Vlastenecká omladina, a je asi přes deset souborů v Chorvatsku, kde vlastně nejvíc dodržují tu krajaňskou tradici 19. století. A pak je paradoxně úplně nové divadlo v Bruselu, existuje asi tři roky, které vzniklo tím, že v Bruselu vznikla nová česká komunita.

Krajaňské komunity na Západě a na Východě žijí v úplně jiných podmínkách. Liší se v tomto směru i jejich divadla?

Já myslím, že ano. Liší se jednak tím, jestli je to exilové, nebo krajaňské divadlo, protože exilová divadla většinou mají vyšší intelektuální a také politické aspirace. Tato jejich kvalita vlastně začala zanikat v roce 1989, po převratu v Čechách, protože pak se divadlo nemuselo vymezovat vůči nepřítelům a vůči politice, která přinutila část lidí k odchodu z Československa. Myslím si ale, že ty komunity třeba v Kanadě měly vyšší výchozí bod než třeba ve Vídni a v Chorvatsku, kde se vlastně první tradice zakládala na tovaryších a drobných řemeslnících. Na lidech, kteří to dělali jenom z lásky, ale bez intelektuálního nadhledu.

Jak se to promítlo do repertoáru? Hraje se spíš »Maryša«, nebo nějaké experimenty?

Experimenty jsou spíš vzácné, asi i proto, že by nepřitáhly publikum. Vlastně by negovaly tu myšlenku pospolitosti. *Maryša* se ale taky moc nehraje, protože to je tragédie a tragédie nejsou moc populární mezi ohotnickými herci ani u ohotnického publika.

Co se tedy hraje?

Hrají se hodně komedie, zprostředkovává se literatura, která by se jinak na jevišti nedostala, dělají se různé dramatisace Hrabala, večery poezie a podobně. Hodně se dělá hudební divadlo, protože to je vděčné a je tam i ten zvláštní prvek muziky nad většinou banálními příběhy. A je to i vděčné pro ohotnické herce a herečky.

Vy jste se zmínil i o globalizaci ve světě. Má vlastně toto unikátní krajaňské divadlo ještě smysl ve chvíli, kdy není problém, aby si kdokoliv ze světa zajel do Prahy do divadla?

... je ale pravda, že ta identita, kterou divadla mají udržovat a znovu potvrzovat, je vlastně momentálně poněkud nejasná. Jednak díky globalizaci, ale i díky tomu, že se vlastně proměnila struktura jak publika, tak herectva. A není úplně jasné, jestli se podaří najít tu novou cestu. Myslím, že každý z těch pěti souborů se pokouší svým způsobem hledat nějakou cestu ze začarovaného kruhu, protože musí konkurovat velkému divadlu. Třeba ve Vídni je spousta divadel, ve Vancouveru sice divadel není tolik, ale jsou a představují velkou konkurenci. A přilákat diváky českého původu, aby šli raději na ohotnické divadlo, není úplně jednoduché. V Bruselu zrovna tak. To je konkurence, která vlastně nemá momentálně protiváhu v tom, že by lidé přesně

věděli, jakým způsobem identitu chtějí prosazovat nebo potvrdovat.

Závěr konference patřil návštěvě Národního muzea (NM), kde měli účastníci konference možnost vedle výstavních místností, jako např. sálů s nerosty, které jsou přehledně vystaveny v původních, praktických vitrínách, také shlédnout pracovnu ředitele s dobovými portréty obrozenců. Vrcholem prohlídky byla návštěva knihovny NM, která v době její výstavby o desetiletí předčila podobné archivy a je technicko-architektonickým skvostem.

Nadstandardní prohlídka s fundovaným výkladem historičky a konzervátorky Národního divadla (ND) se účastníkům konference dostalo i v ND, kde byla možnost prohlídky kompletní stavby, zákulisí, střechy i reprezentačních prezidentských místností. Prohlídka byla zakončena přijetím krajanů ředitelem ND v historické ředitelně.

Posledním bodem programu byla návštěva unikátního Muzea Karlova mostu, kde pod mostním obloukem nasedly vyznamenané dámy za odměnu do lodi na „výlet“ po Vltavě, a protože to byla malá loď, tak zajela i do Čertovky k vodnímu kolu.

Nakonec se zeptáme, stejně jako lodní průvodce, zda socha rytíře Bruncvíka stojí ještě na Karlově mostě. Názory byly různé, a protože je socha dobře viditelná z lodí plujících po Vltavě, zjistili jsme, že socha stojí na ohlavi mostního pilíře pod sousoším sv. Vincence Ferrarského se sv. Prokopem. Sochu, která je volnou rekonstrukcí fragmentů původní plastiky z 15. století (patrně od Matěje Rejska), vytvořil L. Šímek z pískovce v roce 1886; snad původně vyjadřovala právo Starého Města pražského nad mostem. Roku 1648 byla socha těžce poškozena švédskou dělostřeleckou koulí, její torzo a původní podstavec jsou uloženy v Lapidáriu Národního muzea.

O Bruncvíkovi

Před dávnými léty, po smrti svého otce Žibřida, vládl v české zemi kníže Bruncvík. Po třech letech vlády se rozhodl vypravit se do světa. Své manželce Neoménií oznámil, že chce získat do znaku lva. Bruncvík a jeho družina poznali různé země a na moři je zastihla bouře. Uviděli žlutou zář nad ostrovem a pocítili silnou vůni. Byla to zář a vůně z jantarové hory. Měla takovou moc, že kdo ji spatřil, byl k ní navždy připoután. Bruncvík s družinou vystoupili na břeh, ale marně se pak snažili z ostrova uniknout, téměř všichni zemřeli hladem. Zůstal Bruncvík se starým rytířem Baládem. Ten věděl, že každým rokem na ostrov zalétá velký pták Noh. Aby Bruncvíka zachránil, zašil ho i s mečem do

koňské kůže. Zanedlouho se Noh objevil a odnesl Bruncvíka do hnízda ke svým mladým. Hladová mláďata se na něho vrhla, ale Bruncvík je posekal mečem a uprchnul do lesa. Tam uslyšel řev, jak lítá saň zápasila se lvem. Protože se vydal do světa kvůli znaku lva, rozhodl se lvu pomoci. Udatně mečem zutínal hlavy devítihlavé sani a když mu docházely síly, lev skokem roztrhl saň vejpůl a ulehl mu k nohám. Od té doby byli stále spolu...

...ale Bruncvíkovi se stýskalo po manželce Neoménii. Jednou ve sklepení našel starý ostrý meč a vyměnil ho za svůj. Dozvěděl, že meč má čarou moc. Když se mu poručí, tak seká hlavy.

...Před Prahou si Bruncvík oblékl poustevnické roucho a se lvem se vydal na svůj hrad... Velká radost z návratu Bruncvíka a shledání byla v celé zemi. Ten nakázal, aby v celé české zemi bylo na brány a korouhve namalováno znamení bílého lva v červeném poli.

Když Bruncvík zemřel, lev skončil steskem na Bruncvíkově hrobě. Zázračný meč byl v Praze zadržán do pilíře Karlova mostu, vedle něhož je socha Bruncvíka s ležícím lvem. **Až bude v české zemi nejhůře, povstane svatý Václav s blanickými rytíři, uchopí Bruncvíkův meč a useká hlavy nepřátelům české země.**

4. ročník Mezinárodního krajanského folklorního festivalu

Po zakončení mezinárodní konference *Krajané a kultura* byl další den v Praze zahájen 4. ročník Mezinárodního krajanského folklorního festivalu. Čtyřdenní přehlídky se letos účastnilo kolem 450 krajanů, do Prahy přijely dvě desítky souborů z devíti zemí celého světa. Festival byl tradičně zahájen ve Valdštejnském paláci, v sídle Senátu ČR. Krajané zde přivítal místopředseda horní komory Jiří Liška. Ocenil přitom jejich působení ve světě: „Krajané jsou naší reprezentací v zahraničí, naše dobrá vizitka všude ve světě. Krajané jsou také důležitým měřítkem všeho toho, co se děje doma. Konečně krajané si možná i více než jiní uvědomují, že onen sdílený prostor společného jazyka, mýtů a historie, odpovědnosti a závazků prostě není možné odhodit nebo odmítnout jako překonané stadium civilizace. Krajané tím, že se od své země neodpoutali, že jim není lhostejná, jsou také dobrou konzervativní pojistkou každého národa.“

Odpoledne pozvalo ministerstvo zahraničí účastníky konference a účastníky krajanského folklorního festivalu na recepci do Černínského paláce. Krajané přivítal v zastoupení ministra zahraničí vládní zmocněnec pro krajané velvyslanec Vladimír Eisenbruk. Velký sál paláce byl do posledního místa zaplněn a krajanům se dostalo hodnotného kulturního zážitku, pásma o díle a životě Františka Škroupa (mj. skladatele písně *Kde domov můj* ze hry Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka*), doplněné hudebními ukázkami z díla skladatele v brilantním přednesu pražských umělců. I když prof. Zvěřinová, která pásmo slovně doprovázela, krajané a krajanek upozornila, že poslední hudební ukáзка je píseň ze hry *Fidlovačka*, dojatí krajané povstali jakoby se jednalo o českou hymnu. A těm pár zatvrzelým, sedícím znalcům, kteří pozorně poslouchali, a tudíž bezpečně poznali rozdíl mezi písní a hymnou, se dostalo od ostatních mnoha opovrhlivých pohledů. Hostitel jako správný diplomat – po kratičkém

zaváhání přemožen vlasteneckou manifestací – podpořil většinu.

Krajanský folklorní festival i letos organizovalo občanské sdružení Sedm paprsků v čele s ředitelkou Věrou Doušovou. Účastníci se do Prahy sjeli z Brazílie, Kanady, Belgie, Velké Británie, Rumunska, Maďarska. Nejpočetnější skupina byla z Chorvatska, Ukrajiny, Slovenska a Srbska.

Hlavní festivalové programy proběhly v pátek odpoledne ve Valdštejnské zahradě a v sobotu večer v Městské knihovně v Praze.

Slavnostní vstup do Černínského paláce, jedné z nejvýznamnějších památek českého a středoevropského raného baroka

Velký sál v Černínském paláci, 472 m² do výše 3 pater – druhý největší sál v Praze

HISTORICKÁ DATA

1935-1936 Postavena současná česká škola ve III. okrese na Sebastianplatz 3

1950 Založeno Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku se sídlem ve Vídni
podle ČÚSZ

MUDr. Eduard Albert (20. 1. 1841, Žamberk – 26. 9. 1900, Žamberk)

Zakladatel české chirurgie, profesor a přednosta lékařské fakulty ve Vídni, autor řady lékařských učebnic a historických pojednání

Pocházel z rodiny žamberského hodináře Františka Alberta, studoval na gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou a Hradci Králové. Na vídeňskou univerzitu nastoupil v roce 1861 a studium ukončil roku 1867. Dne 22. ledna 1867 byl promován na lékaře a chirurgický doktorát složil v roce 1869. Poté pracoval na oddělení primáře Lorinsena v nemocnici Na Vídeňce a od října téhož roku na I. chirurgické klinice ve Vídni. Dne 23. září byl jmenován profesorem chirurgie a přednostou kliniky v Innsbrucku. Právě zde provedl v říjnu roku 1875 jako první v Rakousku a druhý v Evropě antiseptickou operaci a stal se důsledným stoupencem této metody. V tyrolském Innsbrucku napsal své nejvýznamnější vědecko-pedagogické dílo – *Diagnostiku chirurgických onemocnění*, která se do roku 1900 dočkala celkem osmi vydání a byla přeložena do pěti jazyků. Jeho významným přínosem bylo zavedení očkování proti vzteklině a provedení dosud nerealizovaných chirurgických zákroků. Kromě čistě odborných monografií a článků psal prof. Albert také populární články z dějin lékařství. Koncem osmdesátých let toužil prof. Albert získat místo v Praze, to se mu však nepodařilo a jeho další odborná dráha byla opět spjata s Vídni. V roce 1881 jej císař František Josef I. jmenoval přednostou I. chirurgické kliniky ve Vídni. V prosinci 1887 byl jmenován dvorním radou a 12. ledna 1895 doživotním členem panské sněmovny. Prof. Albert získal za svůj život mnoho prestižních ocenění, aktivně se účastnil řady významných mezinárodních konferencí a sympozií. V roce 1900 získal v Londýně čestný doktorát Royal College of Surgeons of England. Tohoto ocenění si zvláště považoval, protože mu bylo uděleno jako jedinému lékaři z Rakousko-Uherska. Byl milovníkem poezie, zasloužil se o překlady děl českých básníků do němčiny, byl znalcem dějin rodného Žamberka a spoluautorem *Pamětí žamberských*. Byl pokládán za skvělého vysokoškolského učitele. Posluchárna jeho kliniky bývala vždy přeplněna studenty. Měl pověst brilantního řečníka a noblesního diskutéra. Vila, kterou si nechal v roce 1889 postavit, se později stala jádrem budoucího ústavu pro léčbu plicních onemocnění – Albertiny.

Jaroslav Formánek

Komtesa Marie Dubská, která se proslavila jako spisovatelka pod jménem von Ebner-Eschenbach

Před sto osmdesáti lety spatřila na zámku Zdislavice světlo světa komtesa Marie Dubská, která se později proslavila jako spisovatelka pod jménem von Ebner-Eschenbach.

Marie von Ebner-Eschenbach pocházela ze starého moravského rodu Dubských. Vilém Dubský z Třebomyslic přišel na Moravu počátkem 17. století z Čech. Rudolfem II. byl za své zásluhy jmenován nejvyšším soudcem Markrabství moravského a povýšen do šlechtického stavu. Lysickou větev rodu založil Franz Dubský, který žil v letech 1750-1812. Jeho druhou manželkou se totiž stala Antonie Piatí z Drnovic, jejíž rodině Lysice patřily. Jeho mladším bratrem, Johanem Nepomukem Dubským (1752-1790), pak začíná zdislavická větev rodu. Marie se tedy narodila na zámku ve Zdislavicích. Krátce po narození ztratila matku, takže ji v dětství rozhodujícím způsobem ovlivnily dvě české služebné. Díky nim malá Marie rozuměla česky, i když se doma mluvilo německy. Teprve otcova třetí manželka však zavedla nekompromisní německou výchovu, takže si Marie později, po prvních literárních pokusech ve francouzštině, za jazyk svých uměleckých děl zvolila němčinu. V roce 1848 byla osmnáctiletá Marie provdána za svého bratrance, barona Moritze von Ebner-Eschenbach, hejtmana a později rakouského polního maršálka. V letech 1851-1856 bydleli v Louce u Znojma, kde sloužil, poté se rodina přestěhovala do Vídně, ale část roku trávila na zámku ve Zdislavicích.

Marie von Ebner-Eschenbach poznala z osobní zkušenosti život šlechty i prostého venkovského obyvatelstva. Zнала také úřednické i nejvyšší vídeňské kruhy. Jejím největším koníčkem bylo divadlo, jak o tom svědčí její zápisky z návštěvy Paříže z šedesátých letech 19. století. Jejím prvním tištěným dílem byly skici *Z Františkových Lázní*, uveřejněné anonymně, po nichž následovala řada dramát. Ponejvíce šlo o historické hry, které však nezískaly valný úspěch. Rodina ji v té době od dalšího psaní odrazovala, ale autorka se v sedmdesátých letech pod vlivem četby Turgeněva přeorientovala na prózu a tady konečně došla úspěchu. První svazek pod nepřilíh inspirativním názvem *Erzählungen (Povídky)* vyšel v roce 1875 a sklídl pozoruhodný ohlas. Největší proslulost získaly její romány *Božena* (1876) a *Obecní dítě* (1887). Marie von Ebner-Eschenbach byla mezi spisovateli té doby bílou vránou nejen jako žena, ale také jako šlechtična. Původně byla považována spíše za jakousi kuriozitu, teprve ve druhé polovině svého života si dobyla uznání a dokonce i formálního ocenění, když se jí dostalo vysokých řádů a členství v organizacích, dříve ženám nepřístupných. Její neoblíbenost v jistých kruzích vysvětluje asi skutečnost, že byla mistryní aforismu, vydala dokonce i celou knihu svých sebraných aforismů. Těžko si mohla získat širokou oblibu žena, která se na konci 19. století osmělila v Rakousku napsat: „Chytrá žena má miliony přirozených nepřátel – všechny hloupé muže.“

Po smrti svého manžela se Marie von Ebner-Eschenbach vydala na dlouhou cestu po Itálii a pustila se také do psaní memoárové prózy *Má dětská léta*, jež pak vyšla v roce 1906 a teprve nedávno byla vydána česky v Brně jako první svazek třídílného výboru z díla této představitelky moravské německy psané literatury. Spisovatelka, jejíž kolekce historických hodinek se stala jedním z pilířů sbírek vídeňského muzea hodin založeného roku 1921, zemřela v roce 1916.

Váša (Václav) Příhoda (22. 8. 1900, Vodňany – 26. 7.

1960, Vídeň) byl český houslový virtuos. Narodil se v rodině ředitele hudební školy, kapelníka a houslisty Aloise Příhody a Marie Příhodové (roz. Růžhové). Již v útlém dětství projevoval výrazné hudební nadání, a tak už od čtyř let jej otec vedl ke

hře na housle. Přestože jej zpočátku nepřetěžoval mnohahodinovým cvičením, veřejným vystupováním a uměle neurychloval jeho vývoj, brzy jeho syn získal v okolí pověst zázračného dítěte. V osmi letech studoval Beethovenův a Brahmsův houslový koncert, příležitostně otcí vypo-máhal ve vyučování jeho žáků a od roku 1910 z potřeby důkladného odborného vedení pokračoval ve studiu u vynikajícího houslového pedagoga Jana Mařáka. U něj soukromě studoval dva roky, než nastoupil do jeho třídy na pražskou konzervatoř, a poté pod jeho vedením započal svoji koncertní kariéru.

Příhodovo první regulérní veřejné vystoupení proběhlo 30. září 1912 ve Všenorech u Prahy. Na jeho úspěšný všennorský debut navázala v druhé půli téhož roku série dalších sedmi koncertů, díky nimž se více dostal do veřejného povědomí. Jelikož se intenzivní houslové studium spojené s koncertní činností prakticky nedalo sloučit s povinnou školní docházkou, byl Příhoda standardního středoškolského vzdělávání ušetřen. Otec mu najal soukromého učitele a po dobu svých studií na nižším gymnáziu chodil do školy jen skládat zkoušky.

V té době už Příhoda ovládal početný repertoár, jehož nedílnou součástí byly technicky velmi náročné skladby Paganiniho, Bazziniho, Wieniawského, Ševčíka, které mimo jiných uvedl na svém prvním koncertě v rodných Vodňanech 18. července 1913 v obecním hostinci. Pražské hudební veřejnosti se představil 12. prosince 1913 v Mozarteu, kde jeho vystoupení způsobilo senzaci, kterou reflektovaly i noviny velmi příznivou kritikou. Na programu byla mimo jiné Beethovenova *Jarní sonáta* a Tartiniho *Đáblův trylek*. Rozhodujícím rokem jeho nástupu k sólové dráze byl rok 1915, kdy třikrát stanul na pódiu Smetanovy síně – dvakrát s Českou filharmonií (s níž hrál například Paganiniho *Koncert D dur*) a jednou ve společném koncertu s proslulými pěvci Otakarem Mařákem a Mary Cavan.

Po skončení války se Příhoda rozhodl podniknout první zahraniční cestu do Itálie, která měla zahájit jeho mezinárodní uměleckou kariéru. Roku 1919 se společně se svým impresáriem Rudolfem Richterem vydal na cestu přes Rakousko, Jugoslávii a Švýcarsko až do italského Milána, během níž za klavírního doprovodu Asty Doubravské uvedl řadu úspěšných koncertů. V Itálii ale o mladého neznámého umělce nebyl zájem, a proto se jeho finanční zajištění rychle vyčerpávalo, až byl nakonec zcela bez prostředků. Situace se zásadně změnila 27. prosince 1919, když dostal příležitost zahrát s orchestrem hostům v milánské hudební kavárně Grand Café Italia. Svým krátkým vystupem upoutal velkou pozornost nadšeného publika, přítomných novinářů a umělců, kteří mu brzy nato vyjednali vystoupe-

ní na společensky významné vernisáži. Díky šťastné shodě okolností a především za vydatné podpory dirigenta Artura Toscaniniho následovalo čtyřiaosmdesát vyprodaných koncertů v pěti měsících. V Janově Příhodovi městská rada prokázala obzvláštní poctu, když mu dovolila zahrát na Paganiniho housle.

Po dlouhém italském turné odjel 12. června 1920 do jižní Ameriky, v Argentině a Brazílii uvedl řadu úspěšných recitálů. Následovalo turné po Spojených státech amerických, které mu opět přineslo mimořádné úspěchy v newyorské Carnegie Hall, Chicagu, Detroitu, Clevelandu a mnoha dalších městech. Noviny o jeho koncertech referovaly nadšenými kritikami a řadily ho k nejlepším světovým virtuosům.

Od svého prvního velkého turné po Evropě a Americe konal pravidelně zájezdy do zahraničí a občasné vystupoval ve vlasti, kde trávil dovolenou v létě na svém zámečku v Zárybech u Brandýsa nad Labem.

Na přelomu let 1935-1936 si Váša Příhoda zahrál menší roli houslisty v rakousko-italském filmu *La donna tra i Due Mondi*, který se pod názvem *Bílá paní maharadži* promítal i v českých kinech. Dnes je tento film především cennou ukázkou jeho brilantní houslové hry.

Kromě bohaté koncertní činnosti se velmi dobře uplatňoval jako pedagog, zvláště na letních kurzech v salcburském Mozarteu v letech 1936-1938 a 1941-1943, kde většinou žil za okupace. Přechodně učil i na Hudební akademii v Mnichově (1944). Po osvobození působil jednak v Salcburku (1949-1950) a potom také na Akademii pro hudbu a dramatické umění ve Vídni, kde byl roku 1950 jmenován řádným profesorem.

V roce 1956 Příhoda obdržel pozvání k vystoupení na Pražském jaru. Zde opět po třinácti letech odloučení stanul před pražským obecnstvem ve Smetanově síni, kde 30. května provedl s mimořádným úspěchem Dvořákův *Houslový koncert*. Vzhledem k velkému zájmu o jeho vystoupení se bezprostředně po festivalu uspořádaly dva další recitály v Praze a další koncerty v Olomouci, Brně a Bratislavě.

Z vážných zdravotních důvodů, zejména kvůli zhoršujícím se srdečním obtížím, byl Příhoda roku 1955 nucen své koncertní aktivity omezit. O to více se však věnoval práci pedagogické. V dubnu 1960 se vrátil z jarního turné po Německu ve velmi špatném zdravotním stavu, ze kterého se dlouho zotavoval. 22. června se pak ve Vídni potvrdil rozsáhlý infarkt, kterému 26. července 1960 podlehl.

Váša Příhoda byl jedním z posledních houslistů romantického typu a pokračovatelem tradice české houslové školy započaté Josefem Slavíkem. Patřil k největším houslistům své doby a nejvýznamnějším představitelům českého interpretačního umění, které proslavil po celém světě. Byl hudebníkem komorního projevu a ušlechtilého výrazu. Jeho hra se vyznačovala ostrou a přesnou intonací a díky své obdivuhodné technice ovládal rozsáhlý repertoár. Po téměř celou uměleckou kariéru hrál na Stradivariho nástroj Camposelice z roku 1710. Zejména pro zahraniční gramofonové firmy pořídil řadu nahrávek a napsal několik houslových skladeb, zvláště *Polonézu*, *Slovanské melodie*, *Sonátu*, *Koncert* a četné úpravy virtuózního rázu (Paganini, Schubert, Strauss).

LESUNG Samstag, **16. 10. ab 18.00**
 Aus dem soeben erschienen Roman von
MILAN RÁČEK
DER HELLE WEG
IN DIE DUNKELHEIT
 / Literaturedition Niederösterreich
 Es lesen Heinz Mayer und der Autor.

Galerie-Atelier Frauenmühle /
 Helmut L. Wunsch
 2041 Wullersdorf, Grund 99
 Tel.: 02951/84 94 – 0676/67 43 164
 (vis a vis Frey-Amon Holz; Parkplatz -
 Bhf. Hetzmannsdorf-Wullersdorf)

**Fotografie *Město hledá budoucnost /
 Eine Stadt sucht ihre Zukunft:*
 Praha – Holešovice**

Dokumentation über ein aufstrebendes Prager Stadtviertel von Jan Bezucha, Michaela Brachtlová und Jiří Ernest.

Ort: Galerie auf der Pawlatsche, Institut für Slawistik, Spitalgasse 2-4/Hof 3, 1090 Wien

Ausstellungsdauer: bis **23. 10. 2010**

„Die Fotografien sind Beispiele für unsere Arbeit, die wir schon seit einigen Jahren betreiben. Unser Ziel ist es formal und stilistisch gänzlich frei die Atmosphäre ausgesuchter Orte zu dokumentieren, und sie einzufangen und in einem zeitlichen Abstand so ein historisches Gedächtnis des Ortes zu schaffen. Die Fotografien entstanden in den Prager Stadteilen Holešovice, einer ehemaligen industriellen Periferie, jetzt aber im erweiterten Zentrum der Stadt. Wir wählten zwei signifikante Lokalitäten aus – den Hafen und das Areal des Bahnhofes Bubny.“

Der Hafen Holešovice wurde in den 90er Jahren des 19. Jh. errichtet. Er diente seinem Ziel noch bis in die 90er Jahre des vergangenen Jahrhunderts, auch wenn die Aktivitäten allmählich geringer wurden. Es schien, als ob der Hafen ausserhalb der Zeit existiert. Die grosse Überschwemmung im Jahre 2002 hat den Grossteil der ehemaligen Aktivitäten gänzlich eingestellt, aber es überlebte hier eine eigenartige Enklave von Bootsfahrern. Mitte 2006 wurde aus der Reparaturwerkstatt für Boote ein Parkplatz, es blieb nur ein unikater Schiffsaufzug übrig. Zwischen die ursprünglichen denkmalgeschützten Verwaltungsgebäude führen Bagger. Ein Gebäude war nicht ausreichend geschützt und ging zu Grunde. Es entstand ein neues Residenz- und Kanzleiprojekt.

Der Bahnhof Bubny ist einer der interessantesten Orte, mit einer spezifischen Geschichte und einer unsicher Zukunft. Seine Lage ist strategisch bedeutend, die Fläche enorm. Vorläufig sieht er aus wie vor 60 Jahren, aber die Veränderung die auf ihn zukommt, ist zweifellos historisch mit weitreichenden Folgen. Das Gebäude mit den Eisenbahnwerkstätten stammt aus dem Jahr 1872 und dient im

Prinzip ohne Änderung dem ursprünglichen Zweck. Vor der Ankunft eines „Developers“ im Jahre 2006 stand das Gebäude auch auf der Liste der technischen Denkmäler. Gäbe es nicht die derzeitige Wirtschaftskrise, wären die Eisenbahnwerkstätten sicherlich schon platt gemacht worden.

Die ausgestellten Arbeiten sind Teil eines zeitlich nicht beschränkten Fotoprojektes und können unter www.fotodokument.cz eingesehen werden.

Weitere Infos: www.univie.ac.at/pawlatsche

Klub přátel Rakouska Praha, o. s., Vás zve:

- dne 10. listopadu 2010 (středa) na přednášku do Rakouského kulturního fóra, Jungmannovo náměstí 18, Praha 1. Přednáší p. Václav Kulle na téma „Přírodní zvláštnosti a nové objevy v okolí Weitry a Gmündu – oblast Waldviertel“. Přednáška začíná v 16 hodin.
- dne 4. prosince 2010 na výroční členskou schůzi, která se bude konat v místnostech Obvodního úřadu městské části Prahy 1 v Revoluční ulici. Po skončení schůze následuje tradiční vánoční posezení.

Reisen, Begegnungen

Adventausflug mit Hana Rigo nach Prag:
 10. – 12. Dezember 2010

Adventmarkt auf dem Altstädter Ring und Lesung mit Tereza Boučková

Anmeldung bis spätestens 10. November 2010 an:

Hana Rigo

Am Sportplatz 4, 4501 Neuhofen/Krems

Tel./Fax: 0676/318 48 91

rigotranslation@aon.at

www.dolmetsch-buero.at

Rakouské odbory nabízejí pracovní poradenství česky a slovensky

Rakouské odbory nabízejí Čechům a Slovákům, kteří se rozhodnou pracovat ve Vídni či v příhraničních Dolních Rakousech, pracovní poradenství v češtině a slovenštině. Zájemci získají zdarma informace o podmínkách zaměstnávání, příjmech či svých povinnostech. Služba má už nyní připravit případné uchazeče z nových členských zemí EU na otevření rakouského pracovního trhu v příštím roce. ČTK to ve Vídni řekl prezident Rakouského odborového svazu (ÖGB) Erich Foglar. Rakousko v roce 2004 po rozšíření EU nechalo svůj pracovní trh uzavřený a evropské nováčky na něj pouští jen po získání pracovního povolení. Bariéry alpská republika spolu s Německem zachová po maximální možnou dobu, tedy až do května příštího roku. Ostatní staré státy Evropské unie svůj pracovní trh už zpřístupnily.

Vláda bude i v příštích pěti letech podporovat české krajany v zahraničí, peněz bude ale méně

Na jaře tohoto roku byl schválen vládní program podpory českého kulturního dědictví ve světě. Prakticky to znamená, že i v příštích pěti letech bude vláda finančně

ně přispívat českým krajským komunitám v zahraničí na jejich vzdělávání a výuku češtiny, spolkovou i vydavatelskou činnost, na udržování kontaktů s Českou republikou a podobně. Na bližší informace se Milena Štráfěldová (Český rozhlas) zeptala Vladimíra Eisenbruka, vládního zmocněnce pro krajany z Ministerstva zahraničních věcí:

Ten program je koncipován podobně, jako byl předešlý pětiletý program, pouze s tím rozdílem, že zejména v té krajské části bychom se chtěli trochu odklonit od investic, rekonstrukcí a stavebních úprav a spíše se orientovat na problematiku vzdělávání a podporovat výuku českého jazyka.

Odklon od investic spočívá v tom, že na ně nejsou peníze, nebo že ty stavby jsou už hotové a opravené?

Platí druhá část otázky. Jsme víceméně toho názoru, že valná většina krajských besed, budov, zařízení je v dobrém technickém stavu, takže se můžeme orientovat opravdu na podstatu tohoto programu. A tou není péče o budovy, ale o duši českých krajanů a českého národa v zahraničí.

A co tedy v tomto směru bude český stát podporovat?

Jedním z konkrétních projektů, které bychom si velmi přáli podporovat, je projekt České školy bez hranic. To je projekt výuky předškolních a raně školních dětí. Domníváme se, že je tu velmi významná cílová skupina tzv. nových zahraničních Čechů. Tedy lidí, kteří z různých důvodů, zejména profesních, pobývají dlouhodobě v zahraničí. Nebo pocházejí ze smíšených manželství a mají zájem o to, aby si jejich děti udržely český jazyk. A to bychom velmi rádi podporovali. Jenom pro představu – v takovém Bruselu dnes máme zhruba čtyři až pět tisíc lidí, kteří tam profesně působí. A to je nesmírně významná skupina, se kterou musíme a hlavně chceme pracovat.

To ale zase znamená určitý posun, protože dosud se z tohoto programu podporovaly klasické krajské aktivity, to znamená různá krajská setkání, vydávání krajských periodik. Zůstane podpora i těchto aktivit?

Zůstanou, pokud svou kvalitou ospravedlní svou existenci. A co se týče těch poněkud folklorních záležitostí, tam si taky nemyslíme, že bychom podporu škrtili. To vůbec ne. Budeme se ale snažit spolky spíše směřovat k tomu, aby se věnovaly projektům vzdělávacím. Ale neznamená to, že bychom nepodporovali folklorní aktivity.

Kolik peněz zůstane v příštích pěti letech na podporu krajanů?

Z pohledu ministerstva zahraničních věcí by to mělo být šestnáct milionů korun ročně.

A celková roční částka tohoto projektu?

Celková částka je zhruba padesát milionů.

Čili malý pokles proti těm předchozím pětapadesáti...

Je tam jistý pokles a navíc se u této částky, ačkoliv je dána usnesením vlády, tak tím, že tyto prostředky jsou už vázány v jednotlivých rozpočtových kapitolách jednotlivých minis-

terstev, může stát, že v případě dalšího vázání prostředků budou tyto peníze kráceny. Ovšem to je realita, musíme s ní počítat. Ta se může dotknout kohokoliv.

ČESKÁ ŠKOLA BEZ HRANIC

Nezisková organizace sdružující České školy bez hranic v Evropě a ve světě

Co je cílem: výuka češtiny v zahraničí pro děti od 18 měsíců do 15 let, které vyrůstají ve vícejazyčném prostředí. Tato česky mluvící mladá generace bude v dospělosti schopna nejen česky číst a psát, ale také si zachová povědomí o svých kořenech a pocit sounáležitosti s českým národem a Českou republikou.

Kdy vznikla: roku 2003 v Paříži. Z této iniciativy se postupně vyvinula stávající mezinárodní síť s vlastním názvným vzdělávacím systémem.

Kde působí: České školy bez hranic vznikají po celém světě. V současné době působí v Paříži, Londýně, Berlíně, Mnichově, Bruselu a Curychu, spolupracují s podobně pracujícími výukovými centry v Ženevě, Drážďanech, Kodani, Římě, Washingtonu a Sydney.

Jaká je struktura výuky:

- **Pro nejmladší děti od 18 měsíců do 3 let**
Výuka jazyka prostřednictvím výtvarné výchovy, hudby, mluveného slova, divadla
- **Pro děti od 3 do 6 let**
Výuka jazyka hrou, rozšiřování slovní zásoby, příprava na školu; výchova ke čtenářství
- **Pro školáky od 6 do 15 let**
Výuka českého jazyka, historie a zeměpisu v souladu s Rámcovým programem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

KONTAKT

Lucie Slavíková-Boucher,
zakladatelka a
ředitelka
České školy bez hranic Paříž

Česká škola bez hranic
Na Břevnovské pláni 9
169 00 Praha 6

www.csbh.cz; csbh@csbh.cz

**Chcete vědět
vše o krajanech?
Navštivte krajane.net!**

Stránky www.krajane.net nabízejí:

- aktuality z dění v krajských komunitách na celém světě
- zprávy z ČR týkající se zahraničních Čechů
- přehled krajských akcí na každý měsíc
- adresář spolků a médií
- praktické informace, užitečné kontakty

Cena Romana Guardiniho pro Tomáše Halíka

Vůbec poprvé poputuje do České republiky prestižní cena Romana Guardiniho, kterou za rok 2010 obdržel český filozof a sociolog náboženství P. Tomáš Halík. Cena mu byla slavnostně předána 27. září v Bavorské katolické akademii v Mnichově. Toto významné evropské ocenění se od roku 1970 uděluje každý druhý rok „za vynikající zásluhy o interpretaci naší doby“. Při této příležitosti jsme se profesora Halíka zeptali:

Romano Guardini, po němž je cena pojmenována, působil stejně jako vy mezi vysokoškolskou mládeží. Nakolik je vám v tomto směru blízký?

Guardini byl vždy mým velkým životním vzorem. Mezi našimi životními osudy jsou skutečně jisté zarážející analogie: také on se věnoval vysokoškolským studentům, přednášel filozofii náboženství na sekulárních univerzitách, v době totalitního režimu (nacistického) nesměl působit na univerzitě a psal knihy o spiritualitě a duchovní diagnóze doby. A jako jeden z předchůdců koncilu to neměl ani v církvi vždycky lehké. Zpočátku měl dost nepřátel a jednoznačného uznání ze strany nejvyšší církevní autority se mu dostalo až po šedesátce. Guardiniho dílo, které mi vřele doporučoval už P. Jiří Reinsberg, stálo u kolébky mé konverze. Tento učitel několika pokolení evropských křesťanských intelektuálů – včetně současného papeže – mi otevřel srdce i pro svět liturgie a duchovního života. Rovněž mě inspiroval stylem svých knížek: snažil se filozoficko-teologické otázky podávat esejistickým stylem, oslovujícím nejen úzkou obec specialistů.

Cenu jste obdržel za „vynikající zásluhy o interpretaci naší doby“. Jde o ocenění vašich životních postojů a názorů, nebo myšlenkového přínosu k současné debatě o identitě Evropy?

Zahraniční čtenáři a odborná kritika u mé osoby oceňují hlavně čtyři věci: 1. příspěvek k diskusi víry a nevíry, křes-

tanství a sekulárního humanismu, kde na rozdíl od klasické apologetiky ukazují, že určité prvky ateistické kritiky lze integrovat, a dokonce jimi prohloubit i křesťanskou spiritualitu; 2. úsilí prohloubit filozofické a teologické předpoklady dialogu křesťanství s ostatními náboženstvími; 3. poukaz k „eschatologické diferencii“ mezi nynější podobou církve a teologie a jejím eschatologickým cílem jakožto předpoklad tolerance a odmítnutí „triumfalismu“; 4. pokus vymezit kulturní identitu Evropy jako vzájemné doplnění racionálně-kritické a náboženské tradice. V odůvodnění udělení ceny jsou uváděny i moje životní postoje, ale k tomu mi nepřísluší se vyjadřovat.

Co pro vás osobně tato cena znamená?

Především jisté znepokojení: zvykl jsem si spíš na roli „nezbedného mladíka“, provokujícího k myšlení i kritikám. Když člověk po světě dostává prestižní ceny, vycházejí mu knížky v řadě jazyků, a dokonce se o nich píší doktorské práce, znamená to mimo jiné, že je už starý – dokonce si myslím, že by v tomto případě ode mne bylo slušné, kdybych už byl po smrti. Pak také rozpaky: opravdu se necítím zralý na to, aby bylo moje jméno vyslovováno v jedné řadě s velkými evropskými mysliteli, vědci a umělci, kteří tuto cenu v minulosti obdrželi. Ale i zadostiučinění: v Evropě jsme vnímáni jako „nejateističtější národ“, tedy nábožensky zanedbaný, který v této oblasti nemůže Evropě nic nabídnout, nic od nás se prakticky nepřekládá, hlas našeho křesťanství není v Evropě skoro slyšet. A právě skutečnost, že tato prestižní cena poprvé poputuje do naší vlasti, může přispět k tomu, že nám bude více nasloucháno. Řada českých teologů, mých učitelů, strávila nejproduktivnější léta svých životů v žalářích, měla minimální možnost publikovat, být v kontaktu se soudobým evropským myšlením. Snažím se na ně navazovat, zhodnocovat i jejich zkušenost víry a toto ocenění chápu rovněž jako jejich ocenění.

Jan Paulas,
Příloha Perspektivy 40/2010

Klub přátel Rakouska, o. s., Praha představuje mladé členy

Na podzim minulého roku jsme Vám na stránkách Klubu představili autorku poetických básní, Ing. Janu Bauerovou. Knížku pokřtila předsedkyně Klubu přátel Rakouska Ing. Věra Bombová v Muzeu hlavního města Prahy. Od té doby se knížka těší oblibě zejména v nejbližším rodinném a přátelském okruhu. Za tu relativně krátkou dobu, co je knížka na světě, se již stačila dostat i za hranice České republiky, projeví o ni zájem v USA a v Kanadě. Je potěšitelné, že autorka patří k mladé generaci, která svůj velmi dobrý vztah ke krajanům, k Rakousku projevuje nejen v rámci Klubu přátel Rakouska KPR, ale také zájmem o činnost Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku.

Rozhovor s autorkou básní *Šťěstí a náhoda* proběhl u příležitosti Konference zahraničních Čechů v Praze.

Čím psaní nejvíce obohatilo Váš život a co Vám přináší?
Psaní mi přináší především potěšení z toho, že vím, že udělám radost těm, kterým básně něco říkají. Možná je to takový můj útěk od reality.

Kde čerpáte inspiraci pro svou tvorbu?

Inspiraci nalézám v každodenním životě okolo nás. Stačí se jen podívat kolem sebe.

Jak byste charakterizovala svoji první knihu básní?

Jedná se o milostné básně, kde je především patrný určitý nádech zklamání, ale také jisté víry, že díky špatnému, co člověk v životě prožije, bude zase vstávat do světlých zítřků.

Jak reagovali Vaši nejbližší, že jako zaměstnankyně v bance vydáváte v dnešní přetechnizované době knížku básní?

Ze začátku panovala v mém nejbližším okolí nedůvěra, ale zejména díky přípravě na vystoupení a především pak prezentaci knížky v říjnu 2009 dala knížce úplně nový rozměr a i celkové pozitivnější vnímání napsaného textu.

Jak jste se k psaní vlastně dostala, vzpomínáte si na svoji první báseň?

Myslím, že psaní se dostavilo tak nějak samo od sebe. Nejdřív jsem se snažila o psaní přání k narozeninám tak, aby

se alespoň trochu rýmovala. Nedokážu říci, kterou báseň jsem napsala jako první.

Máte nějaké koníčky?

Kromě tvůrčího psaní mám ráda ze sportů především plavání, aqua-aerobic a jízdu na kole. Odreagování pak nalézám v poslechu hudby, v přírodě nebo při procházkách starobyloou Prahou, kde je stále co objevovat. Ráda cestuji (oblíbené destinace jsou Tunisko a USA – především Kalifornie), řízení auta a fotografování. Ráda čtu – mezi mé nejoblíbenější autory patří především Erich Maria Remarque, Jaroslav Foglar, Ernest Hemingway, Fráňa Šrámek a Arnošt Lustig.

Jaké máte plány do budoucna, vydáte další sbírku básní?

Byla bych moc ráda, kdyby náš „dream team“ mohl ještě někde vystoupit a prezentovat moji první básnickou sbírku *Šťěstí a náhoda*. Mým největším přáním je vystoupit s prezentací knížky v mém zaměstnání. Zatím jsem se k tomu však neodhodlala. V současné době uvažuji o vydání další sbírky básní, nic však nelze uspěchat, člověk nemůže psát pořád. Někdy si sednu k počítači a psaní jde od ruky, jindy zas marně hledáte slova pro smysluplnou podobu textu.

Máte nějaké básnické vzory?

Nemohu říci, že bych měla nějaký vzor, spíš se mi líbí některé básničky např. od Vítězslava Nezvala nebo Františka Hrubína.

Přeji Vám hodně úspěchů do budoucna!

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouval R. Basler

Jana Bauerová je autorkou básnické prvotiny *Šťěstí a náhoda*. Narodila se v roce 1979 v Praze. Již od dětství psávala různé básničky a povídky, které byly onou předzvěstí toho, že se od roku 2005 pokoušela o své vlastní verše. Cesta ke splnění jejího snu však nebyla jednoduchá. V roce 2006 se jí podařilo zkontaktovat nakladatelství Q-Art, které jí bylo prvotním pomocníkem v jakémsi „know-how“ psaní básní. Její básně se dostaly do rukou zkušené redaktorky, která pomohla autorku nasměrovat tím správným směrem.

V roce 2009 básně ještě jednou prošly několikerými opravami, než v srpnu téhož roku spatřila sbírka světlo světa. Básnická sbírka obsahuje jednu ilustraci a dále pak vlastní autorčiny fotografie.

Ukázka ze sbírky:

Touha po nepoznaném

Toužím poznat místa,
která máš tolik rád,
vidět něco nového
vedle Tebe stát
a láskyplně se smát.

Vyzkoušet dosud nepoznané
a připadat si jak král,
jedno slovo nevyřčené
může znamenat věčný žal.

Knížku je možné objednat na e-mailové adrese: anajb@centrum.cz anebo v Klubu přátel Rakouska: kpr-cz@quick.cz • tel.: 00420 272 652 213
Cena knížky: 3 EUR + poštovné a balné

Výplatní písmenová známka „A“ – Poštovní muzeum

<http://www.cpost.cz/cz/filatelie/znamky-a-celiny/vyplatni-pismenova-znamka-a-postovni-muzeum-id31100/>
Katalogové číslo: 0652

Datum vydání: 29. 9. 2010

Nominální hodnota: 10 Kč

Tiskové listy à 35 ks známek

Rozměr obrázku známky: 33 × 33 mm

Výtvarný návrh: Dušan Kállay

Rytina: Miloš Ondráček – liniiová rozkresba

Na známce je vyobrazen ručně malovaný plechový poštovní štít oválného tvaru se znakem rakouské poštovní správy (habsburský orel a poštovní roh) a česko-německým nápisem C. k. poštovní a telegrafní úřad – K. k. Post und Telegrafen Amt. Štít pochází z období vlády císaře

Františka Josefa I. (iniciály FJI umístěné na hrudi orla), patrně z roku 1870. Na pozadí pod touto kresbou kresbou je poštovní mapa a okolo štítu jsou poštovní skřítky, kteří v rukou drží typické poštovní předměty – obálky, razítko a poštovní roh.

Zavedení známek v rakouské monarchii naráželo na řadu obtíží a nepochopení a trvalo dlouho, než bylo jejich vydání v roce 1850 uskutečněno. Již dávno před tímto datem několik úředníků navrhovalo zavedení poštovních známek, ale jejich volání nebylo vyslyšeno. Dne 14. září 1849 podal ministr obchodu, průmyslu a veřejných prací baron Karl Ludwig Bruck, pod kterého poštovní správa spadala, císaři Františku Josefovi I. podrobnou zprávu ze zasedání zástupců ministerstva, poštovní správy a státní tiskárny a jejich rozhodnutí zavést poštovní známky. Ministerstvo zároveň pověřilo Johanna Jacoba Herze, inspektora

poštovní správy v Dolním Rakousku, aby u zahraničních poštovních správ, které už známky používaly, prověřil jejich význam a jaké mají dané země zkušenosti. V květnu 1849 podnikl Herz cestu do Anglie, Belgie, Francie a Bavorska a přivezl zprávy pozitivní – všechny země byly se zavedením známek spokojeny především z důvodu zjednodušení administrativy. František Josef I. podepsal 25. září dekret o jejich zavedení a s tím souvisejících změnách výplatních sazeb listovní pošty. Dopisem ministerstva obchodu č. 195 z 5. února 1850 dostal ředitel dvorní a státní tiskárny ve Vídni, vládní rada Alois Auer von Welsbach, příkaz k zahájení jejich výroby. Dodnes nelze zcela určitě říci, kdo vlastně první rakouskou poštovní známku navrhl. Dnes je za autora nápadu považován Johann Jacob Herz, který vytvořil konečnou podobu známky a předložil ji ke schválení. Náčrty (skicy) ve velikosti navrhované známky i ve zvětšeném měřítku pravděpodobně podle jeho dispozic vytvořil neznámý kreslíř či zaměstnanec státní tiskárny. Obrazec známky se státním znakem byl orámován vavřínovými a dubovými ratolestmi a v poli pod ním bylo místo pro vyznačení hodnoty. K rozlišení jednotlivých hodnot měly sloužit různé barvy.

Se známkou je vydávána obálka prvního dne vydání a razítko prvního dne vydání. Na obálce je umělecky ztvárněn poštovní vůz, postilion ve stejnokroji vzor 1838, poštovní skřítko držící obálky a pes, který běží vedle poštovního vozu. Všechny zobrazené předměty mají vztah k 19. století a rakouské poště. Obálka byla tištěna ocelotiskem z plochy v barvě hnědé.

Landovský se vrátil do rodného Havlíčkova Brodu na odhalení pamětní desky

Pavel Landovský se v předvečer svých čtyřiasedmdesátých narozenin vrátil do rodného Havlíčkova Brodu, aby oslavil odhalení své pamětní desky. Hercovi ctitelé ji umístili na dům v ulici Barbory Kobzinové, v němž svérázný herec, dramatik a režisér prožil dětství. „Přátelé, jsem dojat,“ komentoval Landovský před početným publikem odhalení památníku. Skoro metr široký památník připomíná policejní akta. Z profilu je na něm Landovský zachycen jako třicátník ze slavného filmu *Utrpení mladého Boháčka*. Anfas představuje další jeho populární filmovou roli, majora Terazkyho z *Černých baronů*; to bylo Landovskému něco přes padesát let. Současná podoba herce s brýlemi je v poloprofilu. Autorem desky je výtvarník Radomír Dvořák. Herec dorazil na slavnost se zpožděním kvůli ucpaným silnicím, opíral se o hůlku. Když ho po úvodních fanfárah usazovali do čestného křesla, poznamenal: „Mně by stačil špalek.“ Své pověsti nezakrotného bouřliváka nezůstával nic dlužen po celou slavnost.

Obrazy autorů z Vysočiny směřují na výstavu do Francie

Obrazy autorů z Vysočiny směřují do Francie. Díla Bohuslava Reynka, Ladislava Nováka či Emanuela Ranného uvidí lidé na výstavě, která začne 22. října ve městě Châlons-en-Champagne v partnerském regionu Vysočiny

v Champagne-Ardenne, sdělil krajský radní Martin Hyský. Výstava s názvem *V zajetí vášně* navazuje na výstavu francouzského moderního umění autorů z regionu Champagne-Ardenne, která se uskutečnila loni v první polovině listopadu v jihlavské Oblastní galerii Vysočiny. Díla vysočinských autorů budou ve Francii do 22. listopadu. Umělecká díla putují z Vysočiny do zahraničí poměrně často. Obrazy a plastiky z galerií Vysočiny obdivovali příznivci umění například na výstavě *Expresionismus – 100 let rakouského a českého umění*, která se v roce 2005 konala v dolnorakouském barokním zámku Riegersburg. O rok později byly ilustrace k dětským knížkám z havlíčkobrodské Galerie výtvarných umění součástí výstavy české knižní ilustrace, animovaného a loutkového filmu v několika japonských městech.

Český dům v německém Düsseldorfu bude otevřen 25. října

Český dům v západoněmeckém Düsseldorfu bude oficiálně otevřen 25. října. ČTK to řekl český velvyslanec v Německu Rudolf Jindrák. Úkolem této instituce, která bude ve skutečnosti souborem kanceláří v pronajaté budově, bude podporovat český export, kulturu a turistiku v této části Německa, které je klíčovým obchodním partnerem ČR. Sídliť zde bude český konzulát, České centrum a pobočky agentur CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism. Úřady v Praze tvrdí, že jejich společné působení v Düsseldorfu – centru průmyslového regionu Porúří – bude pro ně výhodné. Pobočky budou totiž sdílet nejen kancelářské prostory, ale i informace a kontakty. Očekávají rovněž úspory v nákladech na provoz.

Saské a české televize spustí od října společný mediální projekt

Začátkem října startuje společný německo-český televizní projekt *5 minut Česko.Sasko*, na kterém se bude podílet šestnáct saských regionálních stanic a severočeská TV Lyra. Reportážní pořad ve stopáži, kterou má už v názvu, se bude vysílat každý týden a chce zprostředkovávat názory lidí z opačné strany hranice. Češi tak budou německým divákům vysvětlovat český pohled na společná témata a Sasové zase představí německou perspektivu. Reportáže budou natáčeny v jazyce té země, kde se budou odehrávat, a pro sousedy za hranicí budou opatřeny titulky s překladem. Týdeník bude možné sledovat také na jeho webových stránkách www.5min-online.eu nebo na internetovém videokanálu YouTube. Čeští diváci se mohou díky podobně zaměřenému projektu seznámit i s děním v další sousední zemi, a to v pořadu *Hranice dokořán – Rozmówki polsko-czeskie*, na kterém spolupracuje ostravské studio České televize a Polská televize Vratislav. Pořad se věnuje historii, kultuře a tradicím obou zemí, zaměřuje se také na otázky přeshraniční spolupráce, obchodní kontakty a zvyky Čechů a Poláků. Jeho první díl byl k vidění v neděli 26. září.

Wissenschaftskolleg Österreich-Bibliothek

Anlässlich des 20. Gründungsjubiläums der Österreich-Bibliothek Brunn an der Mährischen Landesbibliothek Brno/Brünn (**27. 11. 2010**) unter der Schirmherrschaft des

Direktors der Mährischen Landesbibliothek Brünn Tomáš Gec, des Rektors der Masaryk-Universität Petr Fiala und des Dekans der Philosophischen Fakultät der Masaryk-Universität Josef Krob und unter Vorsitz des Ehrengeschichtsausschusses: Václav Havel, Prag, Václav Cejpek, Brünn, Peter Demetz, New Jersey, Konstanze Fliedl, Wien, Marianne Gruber, Wien, Jiří Gruša, Meckenheim, Jiří Kratochvíl, Brünn, Klaus Kastberger, Wien, Radek Malý, Olmütz, Joseph Strelka, Wien, Marek Nekula, Regensburg, Ilse Tielsch, Wien, Milan Uhde, Brünn wird der Öffentlichkeit die folgende Vorlesungsreihe angeboten.

Ort: Österreich-Bibliothek an der Mährischen Landesbibliothek Brünn/Rakouská knihovna MZK, Moravská zemská knihovna, Kounicova Str. 65a, Kleiner Saal (falls nicht anders angegeben, Änderungen vorbehalten)
Eintritt frei, solange der Platz reicht. Vorträge in Tschechisch, bei größerem Bedarf konsekutiv ins Deutsche gedolmetscht.

Zeit: jeweils 17 Uhr (außer Festakt am 26. 11. 2010)

Moderation: Roman Kopřiva

Dienstag, den 5. Oktober 2010:

Cantilena diversae – Brunae 1745. Die handschriftliche lateinisch-deutsche Liedersammlung eines Studenten aus dem Theresianischen Zeitalter

Miloš ŠTĚDRŮN

Dienstag, den 12. Oktober 2010:

Wiener Secession in den Ländern der böhmischen Krone – (ungewollte) Verkünderin der modernen Kultur

Aleš FILIP

Dienstag, den 9. November 2010:

Das mitteleuropäische Café vor 1939. Prager, Brüner und Wiener Kaffeehäuser der Zwischenkriegszeit

Miroslav JERÁBEK

Dienstag, den 16. November 2010

„[...] denn mir ist doch das Leben hier sehr sehr öd.“ Hugo von Hofmannsthal als Einjährig-Freiwilliger in Brünn, Göding/Hodonín und anderswo in Mähren (1894–95)

(Vortrag mit Lesung, zugleich Veranstaltung im Rahmen der Woche der Wissenschaft an der Philosophischen Fakultät der Masaryk-Universität)

Roman KOPŘIVA

Donnerstag, den 25. November 2010:

Mein Prag (Praha ohrožená, Prague in Danger). Brüner Kapitel aus der diesjährigen tschechischen Buchausgabe (Mladá fronta, Praha, 2010)

(Buchpräsentation mit Lesung in Zusammenarbeit mit der Buchhandlung Barvič – Novotný, Brünn)

Peter DEMETZ, Yale University, New Haven, u. a. ehem. Juror des Ingeborg Bachmann-Preises Klagenfurt u. Juror des Prager Franz Kafka-Preises

Freitag, den 26. November 2010, 11 Uhr

(Konferenzsaal): Festakt aus Anlaß des 20. Gründungsjubiläums der Österreich-Bibliothek, unter der Schirmherrschaft des Direktors der Mährischen Landesbibliothek, des Rektors der Masaryk-Universität und des Dekans der Philosophischen Fakultät der MU und im Beisein hoher österreichischer Gäste

Dienstag, den 30. November 2010:

Der Schriftsteller Robert Musil unbekannt – über das Rätsel eines Bildkunstwerkes

Vojen DRLÍK, Gedenkstätte des Schrifttums in Mähren, Benediktinerstift in Raigern/Rajhrad bei Brünn

Donnerstag, den 2. Dezember 2010:

Prager Topographien im Werke Franz Kafkas

Marek NEKULA, Universität Regensburg

Der Vorlesungsring findet in Zusammenarbeit der Mährischen Landesbibliothek mit der Masaryk-Universität Brünn und mit Förderung des Österreichischen Kulturforums Prag statt.

Etwas aktuelle Änderungen siehe bitte unter: www.mzk.cz

Nová publikace Veroniky: Účinky výfukových plynů z automobilů na lidské zdraví

Začátkem září 2010 byla veřejně představena nová publikace Ekologického institutu Veronica *Účinky výfukových plynů z automobilů na lidské zdraví*. Jejím autorem je MUDr. Miroslav Šuta, odborník dlouhodobě se věnující vlivům životního prostředí na zdraví lidí.

Zájemci si tištěnou verzi publikace mohou objednat e-mailem na adrese vendula.tomkova@veronica.cz, elektronickou verzi publikace si ve formátu PDF mohou bezplatně stáhnout na internetové stránce www.veronica.cz.

Znečištění ovzduší představuje v České republice i v mnoha částech Evropy nejvýznamnější ekologický problém poškozující zdraví lidí. V zemích EU následky vdechování znečištěného vzduchu předčasně zabíjejí asi 370 tisíc lidí ročně. Podle údajů Evropské komise zkrátí znečištěné ovzduší každému z obyvatel EU život v průměru o devět měsíců, v České republice o více než deset měsíců. V mnoha městech jsou přitom dnes právě automobily hlavní příčinou znečištění ovzduší, uvádí autor publikace MUDr. Miroslav Šuta.

Automobilové exhalace jsou v publikaci rozděleny do čtyř základních skupin podle svých účinků na lidské zdraví – na látky postihující hlavně dýchací cesty, látky s toxickými účinky a na rakovinotvorné látky. Nově jsou v textu zahrnuty i skleníkové plyny, a to vzhledem k prokazatelně negativním zdravotním dopadům planetární změny klimatu. Autor publikace čerpal z více než stovky odborných publikací a pro potřebu laiků je text doplněn i stručným slovníčkem, vysvětlujícím použité odborné termíny.

Kontakty:

Romana Košťálová, Ekologický institut Veronica, mobil: 777 323 762, e-mail: romana.kostalova@veronica.cz

MUDr. Miroslav Šuta, autor publikace, odborný konzultant v oblasti ekologických a zdravotních rizik mobil: 608 775 754, e-mail: miroslav.suta@centrum.cz

SILNIČNÍ A ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Vlakem z Frankfurtu do Londýna už za čtyři hodiny

Při zkušební jízdě v říjnu to má rychlostí 320 km/hod dokázat superexpres Deutsche Bahn.

Deutsche Bahn (DB), vlajková loď německých železnic, chce konkurenci vytříbit zrak. Na 19. října ohlásila zkušební jízdu superexpresu ICE nejnovější generace, který by trasu Frankfurt nad Mohanem – Londýn tunelem pod kanálem La Manche překonal za čtyři hodiny.

Cílem je zkrátit dobu nutnou na cestu vlakem z Londýna do „Bankfurtu“, jak se hlavnímu finančnímu centru Německa přezdívá. Jestliže dosud to bylo šest hodin, tak nyní by to bez zastávky vyšlo dokonce na 3.55 hodin, spočítali autoři projektu.

To by zkrátilo cestovní čas proti letadlu o půl hodiny, započte-li se k jedenapůlhodinovému letu ještě doprava na letiště a doba nutná k odbavení. DB, která už koupila řadu britských železničních operátorů, tak chce mezi Anglií a kontinentem konkurovat jak leteckým společnostem, tak svému arcirivalovi, společnosti Eurostar.

Nová konkurence může také snížit jízdné. Experti tvrdí, že cesta jedním směrem by mohla vyjít na 39 až 49 liber, v přepočtu tedy maximálně 1 500 korun.

Patnáct souprav DB v celkové hodnotě 500 milionů eur (12,3 mld. korun) dodá německá firma Siemens, přesněji řečeno závod v Krefeldu. „Vlak bude na trase Frankfurt – Londýn projíždět pěti evropskými zeměmi, takže půjde v pravém slova smyslu o skutečný evropský vlak,“ řekl listu *Süddeutsche Zeitung* Stefan Schellhaus, šéf projektu u Siemensu. „Celkem se do soupravy poskládá osm vagónů se 460 sedadly, zatímco ICE 3 nabízí 423 míst. Lépe se bude cestovat seniorům, vozíčkářům a tělesně postiženým. Každé sedadlo dostane označení i Braillovým písmem pro nevidomé,“ podotýká Stefan Schellhaus.

Start: prosinec 2013.

Němci uvažují o zastávkách v Kolíně nad Rýnem, Bruselu a Lille. Pravidelný provoz mezi oběma finančními centry by chtěli spustit v prosinci 2013.

Přímé cestování z centra do centra rovněž znamená, že obchodníci a turisté budou moci v sedadlech déle odpočívat nebo pracovat s pomocí wi-fi spojení než netrpělivě čekat na letištní odbavení, bezpečnostní prohlídky a odvozy na letiště či do města po přiletu.

Expresy ICE nicméně budou muset projít přísnými testy pro jízdu pod Lamanšským průlivem včetně evakuace cestujících. Zkušební jízdy se zúčastní i výkonný ředitel DB Rüdiger Grube, aby celou akci zvýraznil.

Společnost Eurostar spustila železniční provoz pod Lamanšským průlivem v roce 1994 a nyní vozí mezi Londýnem, Paříží a Bruselům devět milionů cestujících ročně.

Právo, České dráhy

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. (ZSSK)

oznamuje, že od piatku 1. októbra 2010 sa zmení cena cestovného všetkých časových cestovných lístkov medzi Slovenskom (ZSSK) a Rakúskom (ÖBB). Ceny na trase

z Bratislavy do Viedne cez oba hraničné prechody, teda na trase Bratislava Petržalka – Viedeň alebo Bratislava hl. st. – Marchegg – Viedeň sa upravujú u mesačných lístkov z terajších 90 € a 98 € na 103 € a u týždenných lístkov z terajších 25,2 € a 28 € na 31 €.

Na relácii Bratislava Petržalka – Viedeň je možné využiť okrem základného časového cestovného mimoriadnu relačnú cenu 94 € za mesačný lístok a 27 € za týždenný časový lístok, avšak len so zakúpeným preukazom JUNIOR RAILPLUS EURO< 26, KLASIK RAILPLUS a SENIOR RAILPLUS, teda ak cestujúci majú prolongovanú (platnú) zákaznicu ponuku vo vnútroštátnej preprave.

ZSSK pristupuje k úprave cestovného na základe bilaterálnych dohôd medzi slovenskými a rakúskymi železnicami. Táto úprava má postupne eliminovať rozdiely vo výške cestovného v spomenutých krajinách.

Zľavnené cestovné pre deti do 15 rokov

Zvýhodnené polovičné časové predplatné cestovné lístky Bratislava Petržalka – Wien Südbahnhof si môžu kúpiť cestujúci do 15 rokov po predložení identifikačného preukazu, prípadne cestovného pasu a tiež cestujúci s BČK s platnou zákaznicou ponukou JUNIOR RAILPLUS EURO<26.

Zľavy pre študentov

Zvýhodnené časové predplatné cestovné lístky pre žiakov a študentov do 19 a 26 rokov Bratislava Petržalka – Wien Südbahnhof si môžu kúpiť:

- žiaci od dovŕšeného 15. roku do dovŕšeného 19. roku na základe identifikačného preukazu (občiansky preukaz, cestovný pas). Žiacky preukaz nie je podmienkou na priznanie zľavy.
- cestujúci s platnou BČK, v rámci ktorej využívajú zákaznicke ponuky ZSSK JUNIOR RAILPLUS EURO<26 alebo KLASIK RAILPLUS
- študenti od 19. roku veku do dovŕšeného 26. roku veku na základe identifikačného preukazu (občiansky preukaz, cestovný pas) a študentského preukazu a tiež cestujúci s platnou BČK, v rámci ktorej je aktivovaná zákaznicke ponuka JUNIOR RAILPLUS EURO<26 alebo KLASIK RAILPLUS.

Dôvod úpravy cestovného ZSSK – ÖBB

Každoročná úprava cestovného je obojstrannou (ZSSK, ÖBB) stratégiou úpravy cestovného, ktorá má postupne eliminovať niekoľkoročné rozdiely cestovného medzi občanmi SR a občanmi Rakúska. Doteraz boli cestujúci z Bratislavy zvýhodňovaní v porovnaní s cestujúcich z rakúskych okrajových obcí a miest do Viedne. Táto disproporcía vznikla v deväťdesiatych rokoch, kedy ÖBB vzalo do úvahy zásadné rozdiely v kúpyschopnosti občanov SR a bol obojstranne veľký záujem spojiť dve hlavné mestá, zvýšiť turistický ruch, ako aj cenovo konkurovať iným druhom dopravy.

Cenník cestovného od 1. októbra 2010:

http://www.zssk.sk/fileadmin/dokumenty/2010_pdf/cennik_rakusko_01_10_2010.pdf

Všetky podrobnosti o cestovaní vlakom získate na čísle Kontaktného centra 18 188, v osobných pokladniciach

Železniční společnosti Slovensko a.s. alebo na internetovej stránke <http://www.slovakrail.sk>.

PhDr. Miloš Čikovský

riaditeľ odboru komunikácie

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.

hovorca ZSSK

e-mail: Cikovsky.Milos@slovakrail.sk

<http://www.slovakrail.sk>

tel.: 02 2029 7015, 02 4446 1409

Přímý vlak Moskva – Nice bude jezdit přes Česko

Ve Středomoří sice pozvolna končí letní sezóna, přesto 23. září 2010 vyjel na svou první cestu nový dálkový spoj RŽD z Moskvy do Nice. Jeho trasa je postavena následovně: Moskva (Běloruské nádraží) – Vyazma – Smolensk – Orsha – Minsk – Brest – Terespol – Varšava – Katowice – Zebrzydowice – Bohumín – Břeclav – Vídeň – Linz – Innsbruck – Bolzano – Verona – Miláno – Janov – San Remo – Bordighera – Ventimiglia – Menton – Nice. Vlak bude jezdit jednou týdně – z Moskvy bude vyjíždět každý čtvrtek v 16.17 a svou cestu ukončí v Nice v sobotu v 19.12 hod. Zpět se vydá v neděli v 19.22 a svou cestu zakončí v Moskvě po 52 hodinách a 55 minutách v úterý ve 23.17. Průměrná rychlost je něco málo přes 75 km/h. Uvedené časy se mohou ještě mírně změnit, protože se doladují s jednotlivými železničními správami. Možná se podaří urychlit průjezd uzlem v Milánu. Předpokládá se ale, že se v budoucnu podaří jízdní doby výrazně zkrátit.

Vlak bude sestaven z dvanácti vozů, z toho budou dva restaurační. Ceny jízdenek začínají na 306 € ve druhé třídě, první třídou můžete cestovat za 459 € a dáte-li přednost vlastnímu oddílu (třída VIP), budete si muset připravit 1 050 €. Sleva se poskytuje seniorům starším 60 let (225,3 / 337,8 / 777 eur) a dětem do 12 let (171,5 / 257 / 595 €). Tomu, kdo bude mít objednaný celý oddíl, bude povoleno přepravovat psy, ptáky či jiná drobná zvířata bez příplatku. V ceně jízdenky je zahrnuta pře-

prava zavazadel do hmotnosti 35 kg, pro děti je snížena na 15 kg.

RŽD tak rozšiřují spojení s evropskými velkoměsty. Dosud vedly jejich přímé spoje do Mnichova, Vídně, Benátek, Varšavy, Bukurešti, Budapešti, Berlína a Basileje.

Zdroje: *interfax, visahouse – RZD launches new route Moscow – Nice; RIA-NOVOSTI*

Pražský okruh

Turisté uvidí vzácnou památku ve Vyšším Brodě

Takzvaný Závišův kříž ze 13. století zdobený arabským zlatem, drahokamy a perlami považují odborníci za klenot, jehož hodnota se dá srovnat s hodnotou samotných českých korunovačních klenotů. Tři čtvrtě metru vysoký artefakt vlastní cisterciácký klášter ve Vyšším Brodě, pro návštěvníky však zůstává nedostupný – vzhledem ke své ceně je trvale uzavřený ve zdejšímu trezoru. Nyní se však rýsuje možnost pozitivní změny. Umožnit by ji mohla plánovaná přeshraniční výstava *Horní Rakousy – Jižní Čechy*, s jejímž konáním se počítá v roce 2013. Z rakouské strany se zapojí města Freistadt a Bad Leonfelden, ze strany české projeví zájem Český Krumlov a také Vyšší Brod. Cisterciácký klášter se nyní snaží k této příležitosti zajistit prostředky na obnovu svého rozsáhlého, historicky nesmírně cenného areálu. K úpravám údajně bude patřit vylepšení interiéru klášterního kostela, ale zároveň úprava kaple svatého Kříže, tak aby

v ní mohl být Závišův kříž bez obav vystaven. Navíc by v prvním patře klášterní galerie měla vzniknout galerie středověkého umění. Všechny úpravy by se měly vejít zhruba do půl milionu eur a prostředky hodlá klášter získat za pomoci programu přeshraniční spolupráce Česko – Rakousko. Této variantě je nakloněn i Jihočeský kraj, který předběžně souhlasil s poskytnutím deseti milionů korun na předfinancování. Přidělení peněz podmiňuje získáním příslušné evropské dotace. Pokud vše nakonec dobře dopadne, budou mít návštěvníci zemské výstavy v roce 2013 minimálně o jeden mimořádně vzácný předmět k obdivu více.

(MaFr)

Bauenschmaus je selské hodování masa tří barev

(Z českého pohledu, redakční poznámka)

Snad nejlépe chutná na statcích okolo Vídně, kde visí u vchodu věchýtky a podává heurige. Pravidla hodování dal císař František Josef I. zvláštní vyhláškou, která se mu povedla víc než manifest *Mým národům*.

Ani v Čechách je nelze zkazít. Všichni jsme potomky Magdaleny Dobromily Rettigové. K tomu potřebujete kus uzeneho, kotletu, klobásu, sáček zelí a v polotovarech zakoupený špekový knedlík. Klobásku narušíte příčnými řezy. Maso položíte do remosky na zelí ochucené kmínem a mladou cibulkou. Na kotletu a uzene dáte větší ořech vepřového sádla a mírně podlijete vývarem. Záhy začne z remosky unikat pět vůní. Žlázy s vnitřní sekrecí začnou pracovat a duši poskytnou blahé těšení.

Dáte vařit špekový knedlík. Nemáte-li, nevádí. Jako příloha poslouží houskový ruku v ruce s bramborovým. V Rakousku se k tomu pije víno, Češi však dají přednost orosenému džbánku se sněhovou čepicí.

Snad by se talíř selského hodování měl jíst v kožených kalhotách s padacím mostem, dáma odít do slušivého dirndlu a poslouchat jódlování, ale můžete jej spořádat ze smokingu a malé večerní a opájet se Devátou Rakušáka Antona Brucknera. Báječné jsou i valčíky rodiny Straussů.

Číst protokoly dohody o atomové temelínské elektrárně z Melku v archivu důchodce z Vysočiny je nepatřičné. Chce to moučník a kávu. Není-li po ruce Sachrtorte, poslouží rakousko-český jablečný štrůdl. S kávou to bude horší. Vídeňskou kávu ve Vídni neznají. Říká se jí melanž nebo braune a ještě jinak.

V alpské republice kraluje ještě jedna dobrůtka. Je to Stelze neboli pečené koleno, které je nejlepší v Prátru u Kolaříka. Ale to již ten večer nelze zvládnout.

Karel Helmich

Mušky opilky

Podzim a zima jsou taková krásná údobí. Hrozno dozrálo. Burčák bublá ve sklenici. Čeká se na nového vavřínečka i muškát. Ochutnává se ve sklípčích, kam se chodí kolem nádherně malovaných žuder.

Ani Praha nezůstává pozadu. Na náměstí krále Jiřího i kolem Ludmily se scházejí Vinohradští i Žižkováci, aby se klaněli bohu Dionýsovi i králi, po matce Čechovi. Zlatavý teplý mok je nepatřičně zaklet do petlahví. Karcinogenní buřty vábí svou vůní. Zmizely z Václaváku, ač patřily ke koloritu místa. Lze pochybovat, že arabští pasáci a ženy povětrné jsou jejich žádoucí náhradou. Nelze zde nezpomenout na článek v jednom z anglických periodik, který krutě ohodnotil toto kdysi slavné město, kde snad kráčely dějiny. Někdy i smutné.

I upravená Gröbeho vinice s altánem k posezení, i když výhled na nádraží není srovnatelný s pohledem na Hradčany z Riegrových sadů...

Král Karel s panem Buškem tu možná někde ku púněbí víno tiskli a burgundská réva zde rychle zdomácněla. Dokonce se tvrdí, že vinicplné Wachau mezi Kremsem a Melkem dostalo hrozno od Moravanů. Dokonce se uvádí i jméno zakladatele – Jamek, což nezní právě po rakousku.

Konečně můžeme se vrátit k opileckému titulku. Jistě jste si všimli, že v okamžiku otevření láhve přiletí odkudsi ze všehomíra malé mušky a posadí se na okraji poháru. Před tím je nevidíte. Prokazatelně se opájejí a je jim zřejmě dobře. Díváte-li se sklínkou na plameny v krbu, jsou výborně vidět. Samečci mají fraky, dámy jsou stříbrně průsvitné...

Srkám vínečko opatrně, abych je nerušil... Možná, že jsou to ony, které přenesly život z dálných galaxií. Kdo ví? Jsou totiž otázky, na které lidstvo nikdy nedostane odpověď...

Karel Helmich

Novinář, s nímž o zábavu nebyla nikdy nouze

Kdo by z okruhu leteckých a jiných novinářů nejen v Praze ale i v zahraničí neznal Karla Helmicha (*1926) jménem!? Dosáhl nejvyššího ocenění Mezinárodní letecké federace FAI – a sice Řád Paula Gastona Tissadiera. Ten žil v letech 1843-1899, proslavil se jako vzduchoplavec, když se svým balónem vystoupal do výšky 8 600 metrů, když jako první konal pokusy se vzducholodí poháněnou elektrickými motory. To, prosím, všechno vím od mého přítele Karla, o němž vám chci povědět několik následujících vět, vlastně převyprávět jeho zajímavý životaběh.

Za Protektorátu (1939-1945) čistil obuv u Bati, pak se učil kamnářem, hrnčířem, malířem porcelánu. A k tomu ještě odmaturoval na klasickém gymnáziu, hned po válce. Spolužák ho zlákal na studium bakteriologie, které spočívalo vlastně jen v mytí laboratorních Petriho misek. Jenomže když záhy zjistil, že před ním bylo tolik objevitelů a objevovat již není co, medicína přišla o jednoho génia, zatímco jeho spolužák to dotáhl na jednoho z ředitelů světově známé farmaceutické firmy Bayer.

Karla táhlo umění, zkoušel studovat sochařinu u profesora Znoje, ze zkoušek na Uměleckoprůmyslové škole ho vyhodili, doslova, jak říkal. Jak by ne! Vždyť si dovolil na plakát místo sovětského osvoboditelského tanku T34 s rudými vlajkami nakreslit americký džíp UNRRA (pamětníci vědí, že to byla česky řečeno Správa OSN pro obnovu a rozvoj). Kdo by z těch poválečných let nepamatoval na konzervy vepřového s jablky, „landšmítý“ a šunky s vejci, pomerančové a jiné ovocné prášky a také zvykačky! Také Karlovi se asi sbíhaly sliny, když všechnu tuto potravinovou pomoc nám, vyhládlým „Čecháčkům“ poslanou z USA, na ten džíp namaloval. Aby své ideové zvrácenosti dodal korunu, jeho plakátu věvodil nápis Welcome!

Už chápete, proč to ten Karel nemohl mít v životě nikdy jednoduché? Po tomhle prvním vyhazovu zamířil o kus dál – Pražáci to znají – na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Zapsal si toho pozeňnaně: kromě filozofie, estetiky, dějin umění také externě latinu, řečtinu a hebrejštinu. V jeho rodu byli totiž kromě Němců a Rakušanů také dva Izraelci. Jenomže na přednáškách Jana Mukařovského (1891-1975) Karel příliš nechápal, o čem ten sloutný profesor vůbec mluví. Věnoval se víc soukromě němčině a angličtině, které zapsané v indexu neměl, ale zdály se mu praktičtější pro život.

Protože jeho rodina byla kdysi okradena nejdříve nacisty a potom komunisty, usoudil, že by mu lépe vyhovovala sféra juristická než znalosti gestaltismu neboli vědy a výzkumu celistvých psychických tvarů. Na Právnické

fakultě v jednom semestru potřebovali zrovna třetího do mariáše, s paragrafy začal také studovat i právo směnečné a v tom nešťastném roce 1951 získal doktorát. Ano, prosím, Karel byl JUDr. – na to jsem hned v úvodu zapomněl. Zato on v té „podělané době“ si stačil všimnout, že strana s vládou potřebují čerstvé absolventy k politickým procesům, že je v ohrožení jeho existence, tak hledal únik – a nastoupil – kam asi? – jako právník Českého národního aeroklubu.

Musel však dokončit základní vojenskou službu, chtěl do pilotky, ale tehdy zrovna zavřeli jeho bratra pro velezradu a špionáž na dvanáct let do žaláře, jeho tchána na dvacet let v procesu s Miladou Horákovou. Jeho rodina vedla vůbec soukromé války, nejprve s Habsburky, pak s Hitlerem a marxisty všech druhů. Neustále někdo seděl v Jáchymově nebo na Mírově či ještě předtím padl jako legionář někde na Sibiři, byl popraven v berlínské Ploetzensee či vyhazován ze zaměstnání. Dva sudetští bratrance našeho Karla padli jako „wehrmachtssoldaten“ ve Francii. Ostatní německé příbuzné mají na svědomí Liberátory 8. letecké armády USA. „Přežil to jenom německý bratranec Fricek, slavný jako lékárník a bigamista,“ říkal mi Karel a hned dodával: „Měl Češku i Němku zároveň... dnes to bude taky dědek...“

Touhu po vojenské letecké kariéře rázně ukončil sám ministr národní obrany JUDr. Alexej Čepička (ten, co si vzal dceru prezidenta za ženu). V životě pak už nikdy tak rychle neletěl. Zájem o létání ho však nepustil, tak alespoň spolupracoval s tehdejšími časopisy *Rozlet* a *Letectví*. Potřebovali grafika, Karel od mládí rád kreslil, výtvarné nadání částečně zdědil a u toho zůstal celých dvacet let – stačí se do těch ročníků *Letectví* podívat, jak Karel dokázal každý výtisk vyšperkovat. Dalších dvacet let byl sekretářem redakce v časopise *Svět motorů*. Řádu za odvahu se nedočkal – všechna ta periodika patřila totiž vojákům. Grafické zpracování časopisů, kreslení „špiglů“, využívání moderní techniky – to vše se mu zadřelo tak za kůži, že stanul v čele Klubu výtvarných a technických redaktorů ve Svazu čs. novinářů. Externě přednášel šest let na Fakultě žurnalistiky UK, organizoval postgraduální kurzy v tomto oboru. Léta sedmdesátá, osmdesátá! Karel byl na pokraji průšvihů, protože jeho posluchači se dozvídali i věci nevídané a neslýchané.

Po listopadu 1989 si Karla pamatují z redakce obnoveného týdeníku *Reportér*. Netušil jsem, že kromě toho je šéfredaktorem evropské sekce kanadského exulantského periodika *Západ*. Oba časopisy brzy tiše zanikly. Karel se vrátil k létání, působil v měsíčníku *Pilot*, který vydávala Letecká amatérská asociace. Také fungoval krátce u Vládi Drbohlava, proslulého šéfredaktora měsíčníku *Typografia*. Přišel tam jakýsi „nýmand – privatizátor“ a náš nejslavnější časopis s mezinárodním ohlasem, který vycházel od roku 1888, přivedl znovu k zániku (předtím měl také dvě přestávky). Jenomže když se začali typografové ze zahraničí podívat nad tím, jak se u nás zachází s takovým „zlatým zbožím“, tak před několika lety *Typografii* obnovili. Ale to už Karel spoluzakládal měsíčník *Diagnóza* – žel opět jepičiho života. V obnoveném Foglarově *Hlasateli* dosloužil svá povinná léta pro vyměření důchodu.

Literatura a novinařina by přišla o mnohé, kdyby to Karel „zabalil“ jako někteří jeho vrstevníci. Sepsal memoáry o známém fotoreportéru Karlu Sitenském, *Báje a pověsti lidu leteckého*, připravil *Milovaného despotu*, což jsou

povídky o pejscích. Pro cestovní kanceláře vyrobil několik itinerářů a ilustroval hlavně dobrodružné knížky. Nezapomínal na kamarády v exilu a psal jim do rakouského měsíčníku *Klub*. A než by sypal drobečky ptáčkům ve Vrchlického či jiných sadech v okolí svého bydliště anebo se bavil s podobnými dědky o chorobách, věnoval se nadále bez přestání a nezištně funkci předsedy stejně chudého Klubu leteckých novinářů.

Naposledy mne pobavil e-mailem a dopustil bych se velkého profesního prohřešku, kdybych ho jen parafrázoval. Tady je v čisté „helmichovské“ podobě:

„Začaly mne bolet dásně a děsně. Léčil jsem je neúspěšně slivovicí, a když to trvalo dlouho, obrátil jsem se na přítele – stomatologa, který zjistil váčky u osmi zubů, poslal mne na stomatochirurgii. Tam mne zbavili ústní okrasy a nechali pro obveselení bezzubého šišlajícího dědečka. Ale pracovali špičkově – teď ovšem sedím doma a čekám na protězy.“

Dělám si kaše místo krkovičky, s vínem a slivovicí dezinfikuji dutinu ústní. Samotnému je mi smutno, a proto očekávám kamarády, kteří by terapeuticky přispěli. Vrátil jsem se domů, kde malíř maloval kuchyň, v obýváku řemeslník brousil parkety, já měl navíc vyhřezlou plotýnku, přišlo nás navštívit najednou hned devět slovenských příbuzných, ještě k tomu vegetariánů, netekla teplá voda a v lednici byl alkoholový deficit.

Hlídám vnuka spolu s důchodkyní, zvládám pachole i jeho neobyčejně kvalitní stolicí. V telefonu mi nikdo nerozumí. Abych se občas uklidnil, nakládám buřty s cibulí. Po válení v posteli mi zesláblly nožičky, tak se učím znovu chodit.

Česká politika mne stojí peníze, protože si po výročíh pánů politiků musím dát panáka, abych se duševně vyrovnal. Přemýšlím, jak rozmixovat segedínský guláš a čekám, až mne přátelé politují. Vzhledem k svému pesimismu (!) očekávám, že se na internetu dozvím, jak poslanec B. (no ten vůl po tatínkovi, který z mateřské školky šel rovnou do parlamentu) za podpory papeže a našeho kardinála palácovým pučem odstaví prezidenta naší republiky a nově bude ustavená Katolická česká republika. Vláda zakáže sex heterosexuálům, katedrálu z Pražského hradu odvezou na Slovensko nebo do Polska, neboť čeští neznabozi si jí neváží. Broučkovu Vikárku si ponecháme, neb v hospodách je naše budoucnost.

Mirku a přátelé ostatní, přijďte povzbudit slovem stařečka.“

Karle, odpusť mi tam kdesi nahoře, že jsem na rozloučenou zneužil někdejší Tvá vyprávění a „mejlové“ korespondence, ale to jen proto, že vím jakýs' měl smysl pro humor, že se od tebe brzy dozvím, jak se znovu držíš volantu nebo kniplu, neboť jak jsem u Tebe mockrát slyšel, už ve tři sta metrech nad zemí je přece jen méně blbců. Ano přátelé – mluvím v minulém čase –, JUDr. Karel Helmich zemřel 24. května 2010 ve věku nedožitých čtyřiaosmdesáti let.

Miroslav Sígla

Vše, co bychom rádi poznamenali, je vyjádřeno cele v nekrologu pana Miroslava Sígla. Nezbyvá nic jiného, než dodat: Jsme rádi, že jsme Vás poznali, děkujeme a čest Vaši památce.

Výbor a redakce
Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku

VIDEOTÉKA A FONOTÉKA Kulturního klubu (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
České Budějovice (něm.)
Český Krumlov (něm.)
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky

Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Otesánek
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok
Pohádky:
Broučci
Byl jednou jeden král

Čerte, drž se svého kopyta
Kocour Vavřinec
Krtěčkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Nesmrtelná teta
Princezna se zlatou hvězdou
na čele
Pyšná princezna
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
Jarmila Šuláková – Folk songs
Jen vzpomínky poštáctví
kluka (písničky J. Vyčítala)
Krtěčkova dobrodružství I-II

Krútnava (písničky)
Neuvěřitelné situace: Šimek
a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Pohádky z mořské hlubiny
Prague (koncert Filharmonie)
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The Best of Pavel Bobek
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte paní Ivanu BROŽOVOU, tel. 913 12 13, roh Barichgasse 21 a Ottogasse, 1030 Wien (prostory školky a družiny). Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlösselgasse 18
A-1080 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2010 činí **33,- €** (členský příspěvek 16 € + předplatné 17 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2010 činí **35,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2010 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Centrální telefon a fax (od 10:00): **+43-1-79 88 454**

Mag. Pavlína Böhmová, tel. **+43-669 195 44 077**

tel./fax: **+43-1-95 44 076**

František Písařík, tel.: **+43-650 599 28 02**

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 602 36 51, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,

informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka dr. Taťjana Langášková
tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz
Po – Pá 10:00-17:00

Mag.

Sylvie Šebelová

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu

Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka Mag. iur. Michaela Kratzer
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

Feiern bis ♥ Ob 20 oder 200 Personen,
wir bieten den passenden Rahmen!
in die Morgenstunden!

Der elegante **Glaspalast** mit angrenzender Terrasse in der Luftburg, das Feenzelt mit den öffnenden Seitenwänden oder exklusiv das gesamte Himmelreich samt **Garten!** Genießen Sie im **glanzvollen Ambiente** unsere kulinarischen Kreationen, ob als Menü oder Buffet mit **Schauküche**, begleitet von ausgesuchten Weinen oder unserem Budweiser Bier.

Wir sind für **Familienfreundlichkeit** bekannt und besonders darauf bedacht, dass auch die kleinen Gästen einen **unvergesslichen Festtag** erleben! Wir freuen uns, Sie und Ihre Gäste bei uns **willkommen** zu heißen!

HIGHLIGHTS

- keine Saalmiete
- Feiern & Tanzen bis in den Morgen
- viele Aktivitätsangebote für Kinder
- All-inclusive-Pakete
- umfangreiches technisches Equipment (Beamer, Leinwand etc.)

Kolariks Freizeitbetriebe GmbH • Prater 128, Waldsteingartenstraße • A - 1020 Wien • Tel.: +43 1 729 49 99 •

Email: events@kolarik.at

LUFTBURG® PRATERFEE®
FEENZELT® HIMMELREICH®
www.kolarik.at

ÖGB – Österreichischer Gewerkschaftsbund sucht eine/n juristische Mitarbeiter/in für ein grenzüberschreitendes Projekt mit Tschechien

Aufgabenbereiche:

- Rechtsinformation (Arbeits- und Sozialrecht)
- Durchführung von Informationsveranstaltungen
- Erstellung von Fachtexten (deutsch / tschechisch)

Vorraussetzungen:

- Abgeschlossenes Studium der Rechtswissenschaften bzw. Abschluss des II. Abschnitts (abgelegte Prüfung des Arbeitsrechts von Vorteil)
- Hervorragende Kenntnisse der deutschen und tschechischen Sprache
- gute MS-Office-Kenntnisse
- Interesse an grenzüberschreitendem Umfeld und interkultureller Kommunikation

Was wir bieten: Wir sind ein junges Team und bieten eine interessante Arbeit an einem grenzüberschreitenden Projekt, wie auch Möglichkeiten der Weiterbildung. Die Stelle ist im Ausmaß von **25 Wochenstunden** und auf die Dauer des Projekts befristet (31. 12. 2012). Ihre Bewerbungsunterlagen senden Sie bitte bis **30. September 2010** elektronisch an: martina.lackner@oegb.at

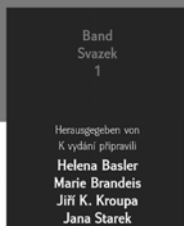
DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenc
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Vídeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Knihy vydané Kulturním klubem si můžete zakoupit/objednat přímo v **Kulturním klubu**.

Češka (47) žijící ve Vídni (s rakouskou živností) hledá práci: úklid kanceláří a bytů, pomoc v domácnosti, opatrování nemocných nebo hlídání dětí. Volejte: pí. Jitka, 069917188245

Mám zájem o korespondenci a výměnu známek, mincí, bankovek, pohlednic a jiného materiálu.
JOSEF KRÍŽ, 507 24 Dětenice 25, ČR

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Pronajmu krásný, světlý pokoj v 11. vídeňském okrese, 20 m², 5 min chůze do U3. Internet, pevná linka, kabelová televize, bazén na střeše, sauna. Cena: 370 €. Tel.: 0650 37 23166

**PRO
L I N
G U A**

**IVANA
BROZOVA**

Klub, školka,
družina
–
doučování

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650-33 23 579
E-mail: prolingua.b@volny.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlösselgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Slowakisches Institut

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.sivieden.mfa.sk
e-mail: si.wien@gmx.at

**Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA**

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

**Výhodné ubytování ve Vídni
M. SEĎA**

Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstrasse 60 - Tel (0222) 586 09 67

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

PRÁVNÍK A ADVOKÁT V ČR

JUDr. Josef Franc

Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax: +420-284 818 008
mobil: +420-602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu), 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85, po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Obdobný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

Raumdekor

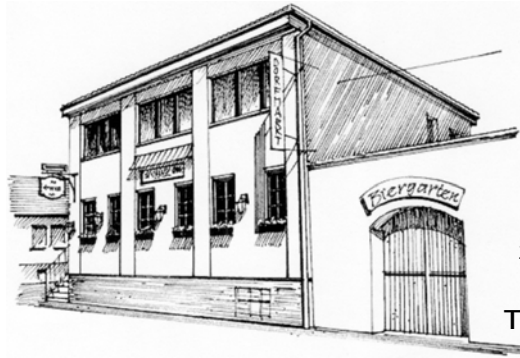
ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.

Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF
-RÜCKERSDORF

Tel. 02264/200 82
www.hroch.at

**Máte problémy s identifikací
neznámých znaků?**

Obrat'te se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Jeřovická è. 114
190 16 Praha 9
Èeská republika

Tel./fax:
pondìlí - pátek
+420/281 972 116

Koniasch Latin Press

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel./fax: +420-220 511 681
koniasch@gmail.com

KLP

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Èeská kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
èeské a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11-23 hod.

**Restaurant
Schönbrunner Stöckl**

beim Meidlinger Tor
Èeské a slovenské speciality!

rodina
Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29
tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

SPECIALITY ÈESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNÌ

OTEVŘENO: pondìlí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schlüsselgasse 18
tel.: +43-(0)1-402 57 31 (Dagmar Ficenec)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü - Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie - Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

**Kleines
Wiener Cafe**

DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s èeskou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš ČECH
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. /
Kopalgasse 1/3/3, Wien 11
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař
Blattgasse 13, 1030 Wien
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27
všechny pokladny

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsporarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER (roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo)
Wien 1030
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTURNÍ SPOLEK

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at www.slovaci.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně

semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař

pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:

Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.widen, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická Katedrála sv. Štěpána Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava

Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76 /34

Privátní bilingvní reálné gymnázium 2. stupeň

1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber
tel.: 890 44 04-60

Mateřská škola

tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

